ALBERTI HALLER ... ITER HELVETICUM ANNI 1739 ET ITER HERCYNICUM ANNI 1738

Albrecht : von Haller

ALBERTI HALLER.

M. & Ph. D.

ARCHIATRI REG. ET ELECTOR.

MED. ANAT. BOTAN. ET CHIR.

IN ACAD. GEORG AUG.

P. P. O.

SOC. REG. ANGL. ET SUEC. SOD.

ITER HELVETICVM

ANNI MDCCXXXVIIII.

ET

ITER HERCYNICVM

ANNI MDCCXXXVIII.

GOTTINGÆ

SVMTV REG. VNIVERS. OFFIC. LIBRARIÆ.

1740.

VIRO

GRAVISSIMO SAPIENTISSIMO

AVGVSTO JOHANNI

de HVGO.

ARCHIATRO REGIO ET ELECTORALI

SOC. REG. LOND. SOCIO

S. P. D.

ALBERTVS HALLER.

Quantis me beneficiis adfeceris VIR ILLVSTRIS, neque modestia Tua permittit ut enumerem, neque destinata hujus adloquii brevitas. Id unum excito, quod cum hac mea opera propius conjungitur, Te nempe thesauros Tuos Botanicos uberrimos omnes mecum communicasse, rarissimas demum & desideratas stirpes quam plurimas donasse, & cum stirpibus pulcherrimorum librorum fecisse participem, quibus instructior & hanc dissertationem, & majores meos labo-

res felicius perficere potui. Quem ergo multis adjuviſti modis, eum libellum comis accipe, & homini fave, qui Tuas virtutes gnarus veneratur. Ex Georgia Auguſta die 31. Octobris 1739.

LECTV-

LECTVRIS S.

Tota æstate anni 1739. abfui, neque ullo munerum meorum defunctus, non mediocriter adfectus sum, quod Academiæ, cui totum me debeo, nihil omnino præstitissem officii.

Supererat, ut aliquam temporis, quod perierat, rationem redderem. Id hoc libello feci, quo ea continentur, quæ in itinere meo præcipua observavi, plantæ nempe in Alpibus, in Jura monte, & in Emmia valle collectæ, quarum aliquæ novæ sunt, aliæ neque novæ neque obscuræ, sed pulchræ tamen & rariores inventu.

Libelli exiguitas minus decora visa est Bibliopolæ. Ergo addidit alterius itineris descriptio-

ptionem, quod anno 1738. in Bructerum M. ſuſceperam, ſimilis argumenti, etiam ideo idoneum nupero itineri ſocium, quod ex utriusque collatione floram Helveticam cum Hercynica utcunque comparare liceat.

Superſunt multa hujus generis itinera, ſed ea maturiores curas exſpectabunt. Dabam in Georgia Auguſta die 31. Octobr. 1739.

§. I.

§. I.

Quando eo vere, quod proximé elapſum eſt, ad patriam urbem iter feci, nondum adultum ver erat, & nimboſa hyems plantas, etiamſi floruiſſent, legi vetabat. *Bernae* me alia, & quæ mihi quidem majori momenti eſſent, detinuerunt. Non potui, tamen ferre aſpectum eorum montium, qui patriam urbem coronant, abſque dulci deſiderio ſtirpium, quas in iis toties, innocentiſſima voluptate perfuſus, junior legeram. Eripui me quantum licuit, urbanioribus negotiis, & quam primum humiliores montes nix deſeruit, ad eos raptim iter feci. Ergó colles illos, ſi cum alpibus conferas, ipſis *Jurae* culminibus humiliores, qui ultimam *Emmiam* vallem a *Lucernenſium* ditione ſeparant, nondum viſos, & ipſa novitate gratioſos, adii die IX. Junij: comite amico optimo, & amantiſſimo bonarum litterarum NICOLAO EMANUELE GATSCHET, ad cujus avita & laxiſſima paſcua, praecipuum iter noſtrum fuit.

§. II.

Circá Bernam paſſim ſylvas abiegnas praeterivimus, muſcolaſque atque cavas ſemitas, amatas muſcorum ſedes,

hybernos olim labores, nunc ſteriles, & aeſtivo ſole exuſtas. Neque montoſa illa regio, quam communi nomine *Wislen* vocant, plantarum quidem feracitate ſe commendavit, animum vero mirifice recreavit dulci imagine felicitatis, quae a libertate naſcitur. Latifundia cultiſſima omnes eos colles occupant, quos ruſtici homines, omni ſtipendio, omni imperio (niſi legum) liberi, laeti, divites, &, ſi hominibus ea ſors poteſt contingere, felices habitant. Solitudines avias, & anfractus reductarum vallium, perſtrepunt puriſſimi rivi, frequentant armentorum opimi greges, exhilarant ſparſa tuguria, omni commeatu, & ruſticae vitae commodis ditiſſima.

§ III.

Poeticum plane iter hoc fuit, herbae enim vulgares omnino erant, & ubique obviae. Trans eos colles *Emmam*, auriferum fluvium ſuperavimus. In ejus arenoſis ſyrtibus, ad ipſum inſulae caput, quod adfluentes aquas primum excipit, ſolent accolae aurum arenis permiſtum legere. Neque prius cum quaeſtu lavantur *Arolae* arenae, licet ubique aureis micis avariciam hominum invitent, quam poſtquam *Emma* aquas ſuas immiſit *Arolae*. Sed & ipſa *Emma*, non ab ultimis fontibus aurifera eſt, debetque praecipuas divitias torrenti cui *Goldbach* nomen eſt, de cujus uberrimo metallo fabulae potius quam hiſtoriae paſſim narrantur. Id mirum videri poterit, pleroſque Helvetiae flurios aureas arenas miculasque vehere, aurea metalla tamen nullibi certa fide reperiri. Certe *Rhenus* ad ipſos Batavos, (a) ad Gallos *Rhodanus*,

a) Novam aurifodinam in arenoſis montibus Bataviae oſtentabat olim ORDINIBUS FOEDERATIS Joachimus BECHER. Et ex-

danus b), glebulas aureas de fert, quas Helvetiae debent. In *Arola* ad *Aarwangen*, & in commitatu *Badensi*, ubi vadosae arenosaeque insulae frequentiore sunt (*bey der Stille*,) non absque quaestu lavantur arenae; & conflatas ex iis massas purissimi auri, percussos nummos videre, id apud nos non rarum est.

§. IV.

Parum laetus his divitiis, qui omne desiderium posueram in thesauris valde minus invidiosis, suavissimis nempe plantulis, per vallem *Emmiam*, ad ductum illabentis fluvioli *die grüne*, inter laetissima praedia, beataque mapalia hominum ultra sortem suam divitium, perveni ad sedem Praefecti *Sumiswald* ubi majores paulatim montes vallem constringere, & altius herbosa culmina erigere incipiunt. Omnes enim hujus tractus montes, absque rupium tristi horrore, absque praecipitium scopulorum metu, ex sola laetissima gleba, & confusis collium vertilium acervis congeruntur. Inter eos montes, est M. ARNI, satis apud vicinos celebris uberrimo lactis proventu & caseorum immensa mole, antiquissima familiae GATCHETIAE possessio. Is itineris nostri

experimentum, si non sufficiebat sumtibus, nobis tamen sufficit.

b) Vide de ejus arenis crystallinis, gemmeisque, quales omnino sunt arenae *Arolae*, cultissimum virum REAUMUR *Comment. Acad. Paris.* 1718. Crystalli moles inmensae ad fontes *Arolae* nuper repertae sunt, & glebam 695. librarum ipse vidi omnium, quas vel voto mortales adtigerunt, maximam. An similes ibi gemmarum, aurique venae, quarum minuta ramenta flumen avehit? de Rubineis certe verum est, & smaragdinis aliisque fluoribus SCHEUCHZER *It.* IV. p. 241. 242. Sed nihil in hisce spei est avaritiae nostrae, molles enim sunt & plebejae, neque supra crystallorum classem.

ſtri prima die terminus fuit, poſt quam per collis ſatis arduos, deinde per montoſam planiciem, ſilentesque ſylvas, jam ſolis abietibus umbroſas, per ſesquihoram adſcenderamus.

§. V.

Stirpium Alpinarum prima nos ſalutavit *Bellis media*, frequens in Helvetia c), etiam planiori, locis umbroſis, & in ſylvarum uvidis receſſibus. Ejus figuram adeo exquiſitam dederat GESNERUS d), adeo conſpicuam charactere ſuo, ut fere adcuſare liceat TOURNEFORTIUM e), & multo quidem ſeverius VAILLANTIUM f), quod contra ſuas leges, pappiferam plantam immiſcuerint ſtirpibus, quibus ſolida ſunt, nudaque ſemina. Sed ingrati fuerit viros, qui tanta praeſtiterint, ideo culpare, quod non praeſtiterint omnia. Et ea quidem mente volo ut ſciant lectores me ſcripſiſſe perpetuo, quoties ab his & ab aliis doctis viris diſſenſero, ut ignorationem aliquam, imo errorem, aut plusculos lapſus, nolim vel minimam partem demere earum laudum, quas grati ipſis decernimus, ſive eos mors extra invidiæ metum poſuerit, ſive nunc quoque laboribus ſuis de nobis bene mereantur. Nemo me certe, ſi recte me novi, melius cupit iis, per quos profecerit. Verum ad *Bellidem* noſtram redeo. Non pe-

c) Bernae in *Eymatten* ſupra ſtagnum. Circa *Auguſtam Rauracorum &c.*

d) In *compendio Matthioli* CAMERARIANO p. 654.

e) *Bellis ſylveſtris media caule carens* I. R. H. p. 494.

f) Cui eſt *Bellis media nudicaulis non ramoſa. Comment. Acad. Reg. ſc. Pariſ.* 1720. p. 358. Nam is quidem cenſor perpetuus TOURNEFORTI, nullam errorum ſuorum impunitatem ſperare poterat, in claſſe, quam ſibi ſelegerat ſubmovendam penitus ex imis ſedibus, novasque ad leges ordinandam.

penitus certum est, num VAILLANTIUS nostram viderit, quando *Bellidem monanthon autumnalem* g) RAII addidit *Tussilaginibus*, quod & papposa esset, & scapo unifloro. Nam in eo ipso opere, in quo sedulo elaboravit PONTEDERA h), *Bellidem* eamdem RAII, nudo semine describit, ut omittam quod nostra verna sit omnino. Ut verum fatear tamen videtur, & RAIUS i) & VAILLANTIUS k), de nostra dixisse. MICHELIUS l) denique, vero charactere *Bellidis mediae* cognito, novum genus ipsi creavit *Bellidastri* m), felici connubio certe nominis ex *Astere*, cujus characterem habet, & *Bellide* cujus faciem refert, cujusque nomen gesserat antiquitus. Mihi enim nihil videtur intercedere, quin *Aster* dicatur, isque *caule nudo uniflorus*. Namque flos, qui amicissimo LINNAEO n) calyce visus est differre ab Astere, is equidem, & squamis & pappo seminum rufo, proxime accedit ad *Asteres* illos Alpinos, quibus ipsis *Bellidis* folia sunt, licet caulem non gerant aphyllon,& per hos intermedios Asteres, cum *coeruleo acri*, multisque omni-

g) *Caule nudo tenui praelongo flore albo rubente Histor. III.* p. 221.

h) In plantis flore composito. vid. *Dissert.* p. 277.

i) Ob summam similitudinem descriptionis, & quod vix fieri possit, ut, plantam adeo vulgarem, ignoraverit perpetuo, nostra enim & altior est, & folia quam vulgaris majora habet, & pappum in semine.

k) Cui est, *Tussilago Bellidis folio* l. c. 375.

l) *Nov. plant. gen.* p. 32. Tom. 29.

m) *Bellidastrum alpinum foliis brevioribus hirsutis caule palmari flore albo.*

n) Nempe eam praecipue ob notam, quod calyx esset squamis nonnisi duplici ordine ad basin usque scissis, videtur eam addidisse *Doronicis*, nomenque fecisse *Doronicum caule nudo simplici unifloro Hort. Cliffort.* p. 500. REYEN *Flor. Bat.* p. 160.

no ſpeciebus conjungitur, quibus omnibus non plurimorum ordinum ſquamae ſunt. Caeterum, ut nondum dimittam ſtirpem noſtram, facit ſynonymorum obſcuritas. Nempé & MENZELIUS o) noſtram videtur non uno p) novo nomine propoſuiſſe; & dubium eſſe poteſt, num ea *Bellis media*, quam pictam a MATTHIOLO q) pene omnes Botanici receperunt, omnino ſit a vulgari minore diverſa. Certe MATTHIOLUS r) *mediam* ſuam non alpibus, aut editis umbroſiſque locis, ſed pratis tribuit indigenam, & *hortenſi* opponit *ſpontaneam*. Nihilque a MATTHIOLO diſcrepant LOBELIUS s) DODONAEUS t), LUGDUNENSIS HISTORIA u) TABERNAEMONTANUS v) alique veterum. BAUHINI x) certo noſtram plantam deſcri-

o) *Bellis caule bipedali nuda, foliis magnis latis, floribus rubris & albis* (uti & noſtra ſolet *Alpina*) *Pugill.* Tab. 8. Quam VAILLANTIUS habet l. c. p. 358. & MORISON III. p. 30. & RAIUS *in hiſt. plant.* p. 349. & TOURNEFORTIUS in I. R. H. & TILLIUS, *hort. piſan.* p. 22. de quo dudum miror, qua felicitate in horto ſuo pene omnes ex ordine TOURNEFORTII plantas alere potuerit, & eas ſaepé, quas ego ſatis certe novi, nunquam diſtinctas exſtitiſſe.

p) *Bellis foliis parvis floribus albis alpina* MENZEL. *Pug. Plant. rar.* T. 8. vix videtur differre.

q) *In Dioscorid.* cum magn. fig. p. 911.

r) In iconibus nempé p. 478. quae ad DODONAEANAM facta eſt. In *adverſariis* vero videtur noſtram indicare, ſiquidem eam PENNIO tribuit in ſylvoſis Germaniae lectam p. 199.

s) Icon enim *Bellidis ſylveſtris* ex MATTHIOLO exſcripta eſt.

t) p. 264. *Pemptadum.*

u) p. 854. ex MATTHIOLO, eodem etiam nomine.

v) eodem nomine 329.

x) IOHANNES quidem icone uſus eſt GESNERIANA III. p. 1. p. 114. CASPARUS veró & locum natalem indicavit, & in herbario vivo veram ſtirpem habuit.

ſcripſerunt, de recentioribus, & ipſo TOURNEFORTIO y), dubitari poteſt. Unicum addo, ex argumento calycis villoſi omnino videri ad noſtram pertinere *Bellidem*, quam novo nomine dicit SCHEUCHZERUS z), *alpinam minorem ſylveſtri minori ſimilem.* Eſt autem hoc genus *Bellidis*, *Aſterisve*, foliis *Bellidis* vulgatiſſimae majoribus, ſcapo altiori dodrantali & pedali, flore majore, & calyce aperto màgis hirſutulo ex bina ſerie ſquamarum ad baſin ſectarum virentium factus, ſemine, uti dictum eſt, pappigero, tum in ſemifloſculis, tum in disco.

§. VI.

Altera die, operibus primum lactariis adſuimus, atque ex menſuris lactis opimi quadringentis, quae paulo plus quam duodecies centena pondo efficiunt, unum caseum conpingere vidimus librarum fere octoginta. Solent etiam majores fingere, quando gramen adultius eſt. Atque eam lactis copiam feré ſeptuaginta vaccae ſuppeditant quotidie. Opima veró ejus lactis pinguedo his in montibus debetur fere unice *Alchimillae vulgari*, in editioribus paſcuis *Plantagini anguſtifoliae*, & in editiſſimis *Muttelinae*, ſtirpibus adeo, quae blando cum morſu adſtringunt.

§. VII.

Inde per anfractus montium in altiora cacumina divagatus, ſtirpes quaeſivi, ſed eas paucas certe inveni, cum anni praecox tempus eſſet, & hi montes in univerſum alpinum ingenium non ſatis exprimant, qui hortorum etiam frugumque non omnino expertes ſunt. *Gentiana* qui-

y) vide notam c.

z) *It.* VI. p. 453. neque alia eſt *Bellis ſylveſtris minor.* It. V. p. 424.

quidem *Asilepiadis folio* uberrima ubique adfuit, sed flores nondum ostentavit, quos Augusto mense demum expandit. Ea planta, si quidem GESNERUS a) noster civis mei ARETII nomini eam consecrasset, uti constituerat animo, fuisset ex antiquissimis, quae Botanicorum nomen gerunt. Sed & ubique obvium *Geum rotundifolium majus*, per sylvas humentesque scrobes, cornubus ovarii modo ad se mutuo conversis, modo per aetatem divaricatis, punctis rubris per petala in tres lineas dispositis, *calyce* ex ambitu imi ovarii exeunte. Deinde *Valeriana* copiose apparuit in editioribus, cujus historiam extricare, atque optimorum scriptorum sententias faciliores reddere explicando, id quidem & necessarium visum est, & difficile.

§. VII.

Duas nempe *Valerianas* communius alunt Alpes nostrae, licet neque *Celtica Spica* b) careant: sed has quidem frequentius. Et altera quidem in Alpibus ubique frequens, in *Jura* Monte mihi nondum visa est, eaque quam

a) *Epistolar.* p. 120. b. Admodum placebat optimo viro id institutum, quo stirpes, grato quasi animo motae, certam immortalitatem reddunt iis, per quos innotuerunt, conf. *epist.* p. 73. & p. 42. ubi *Adolphiam*, aut *Occoniam*, & *Achilleam* (pro GASSERO suo) serio offert amicis. VAILLANTIUS idem secutus consilium, mutavit in posterioribus operibus, quod nihil veri nexus esset inter stirpes & nomina clarorum virorum. Neque tamen placet, quod ejecto verissimi amici nomine, BOERHAAVIAM voce sesquipedali dixerit *Antanisophyllon*. Nam & nomina ficta ad similitudines raro effugiunt ambiguitatem, & malé poenitentis videtur, auferre quod dederat.

b) Quam nomine *Waldtschiben* enumerat inter plantas *Nessi*, civis noster ARETIUS, p. 235.

quam nunc in M. *Hengst* decerpsimus, perenni, odorata, lignosa *radice* repit, alba quidem, sed fusco cortice. *Folia* ex radice profert ex longis pediculis, tenera, glabra, virentia, acuto mucrone, acute serratis oris, non dissecta tamen. Verum ad caulem, quales plures ex una radice pedales, & cubitales fistulosi eriguntur, perpetuo una conjugatio media est foliorum duorum, sed ternatorum, quorum medium latius est, bina acuminata subjacent, similia medio sed minora. In *Umbella* nihil novum invenio, nam & tripartita procedit divisio, & flosculi odorati, infundibuli forma, in umbellam congregantur, & terna *stamina* alba ex tubo floris proveniunt. *Tuba* bicornis in *semine*, cujus contorta corona per aetatem plumosos radios explicat. Praecipuam notam dant folia ad caulem perpetuo terna, nunquam aut pinnata ut in vulgari, aut integra, ut in ea de qua proxime dicemus, §. VIII. Haec *Valerianae* species variis nominibus innotuit variis Botanicis, neque semper eadem cum ubertate notarum. Et *Phu* quidem *saxatile* GESNERI c) huc refero, quod in Alpibus legerit, ubi aliqua quidem est *scrophulariae folio Valeriana*, sed rarior d). Deinde CLUSII *Valeriana sylvestris alpina I. latifolia* e) cum nostra eadem videtur, cum folia ad caulem in duas tresve crenas dissecta describat. A CLUSIO ad CASPARUM BAUHINUM neminem invenio, qui ejus mentionem fecerit. Is autem stirpem nostram egregie cogni-

c) *Hort. Germ.* p. 272, *tab. collect.* p. 96. *Petraeum* vero dicit in *append.* ad *Hort. German.* p. 295.

d) In Rhaetia legit D. HUBER, ego vero in M. *Obergurnigel.* sed in *Jura* M. frequentissima est (XXVIII)

e) *Histor stirp. rarior.* LV. cum icone, quæ divisionem foliorum ad caulem non satis exprimit. In *Pannonicis* vocat *Alpinam I.* p. 512. figuram vero non addit.

cognitam habuit, foliorum ad caulem binas alas esse sollicite monuit, iconem etiam dedit, quo id exprimeretur f). In eo, ut saepe solet, non prospexit nobis, quod CLVSIANAM plantam g), proprio nomine a sua sejunxerit, quae adeo certo erat eadem. Ab eo tempore nihil novae lucis accessit. CLVSIANAM plantam repetierunt JOHANNES BAVHINVS, h) sibi etiam visam, PARKINSONVS i), RAIVS k). Nomen aut CLVSII aut CASPARI dederunt AMBROSINVS l), MORISONUS m), TOVRNEFORTIVS n), MAGNOLIVS o), PLVKNETIVS p), TITA q), SCHEVCHZERVS r), VAILLANTIVS, s) ita

f) *Valerianam montanam primam dixit* in *Phytopinace* p. 292. *alpinam primam* in *Prodromo* p. 86. & *Pinace*. Synonymum nullum addidit. Legerat autem in m. *Wasserfall. Cat. plant Bas.* p. 50.

g) Eam enim dixit *Valerianam alpinam alteram* in *Pinace*, nam in *Phytopinace* idem nomen dat illi *folio scrophulariae*.

h) Dixit *Valerianam alpinam*, III. p. 208. neque *Fratris* novam cognitam habuit, descriptam pridem in *Phytopinace*. Ex eo CHABRAEVS p. 411. Icon autem melior est CLUSIANA.

i) In descriptione *major sive latifolia* est p. 120. in icone *minor* id p. 121. Icones enim mutatae sunt.

k) Descriptio cum nomine *Alpinae* Hist. p. 390. bona est, neque tamen potuit homonymiam extricare, cum ad CLUSIANAM etiam eam voluerit referre, quae est *scrophulariae folio*. Solennis asteriscus indicat, quod *hanc* quidem, non viderit. Nostram in M. *falève* legerat. vid. *Syll. plant. extra Brit. nasc.* p. 258.

l) Merus, ut solet, nomenclator. *Phytograph.* p. 554. Usus vero est nomine CLVSII.

m) *Hort. Blef.* p. 214. & *Hist. Oxon.* III. p. 112. eodem nomine: in *Umbelliferis* vero p. 51. solam habet CLUSIANAM, quam vocat *Nardum montanam alteram* & XI. loco ponit. *Primam* CASPARI utrobique omittit.

n) *Valeriana alpina prima*, ex CASPARO *Schol. Bot.* p. 153. & I. R. H. Solam excitavit BAVHINI stirpem.

o) Eodem nomine H. R. M. 201. & in *Char. plant.* p. 149.

p) *Almagest.* p. 380. eodem nomine.

q) *Hort. Mauroceni.* p. 178. & in *Itinere*, ubi *alpestrem primam* dicit.

s); ita ut eorum nemo moneat nihil a CLVSIANA stirpe differre BAVHINIANAM, utramque etiam distinctis nominibus & TOVRNEFORTIVS t), & TITA u) expresserint. Neque tamen fieri poterat, ut lateret penitus Botanicos stirps adeo non rara. Ergo pro nova planta descripta est a BARRELIERIO w), qui cum nomine *alpinae saxatilis minoris flore albo* egregiam dedit iconem, licet ei nomen addiderit *scrophulariae folio* EDITOR, hic certe non felix. Sed & *Val. alpina minor planta palmaris* PLVKNETII x), & ejusdem *Valeriana minima planta ut plurimum uncialis* y) manifesto ad nostram pertinent, quod & VAILLANTIVS perspicax intellexit. De MENZELIANA z) & CAESALPINIANA aa) & LOBELIANA bb) stirpe non ita certo constat. Reliqua synonyma hujus capitis, nisi fallor, omnia pertinent ad hanc nostram *Valerianam, foliis ad caulem tripteris.*

§. VIII.

Alia est, & haud paulo obscurior, *Valerianae* species, cui *radices* fuscae, lignosae, repentes, plerumque inodorae. Cau-

r) *Valeriana alpina Jt.* I. p. 51. cum certa descriptione nostrae.
s) Eodem nomine C. B. *Comm. Acad. Paris.* 1722. p. 252.
t) Qui CLUSIANAE peculiare nomen dedit, post CASPARUM, *Valerianae alpinae alterius.*
u) *Hort. Maurocen.* l. c.
w) *ic.* 742.
x) *Almag.* p. 380. & *Phytograph.* T. 231. f. 7.
y) *Almag.* ib. & *Phytogr.* ib. f. 8. Nomen repetiit RAIUS *histor. plant.* III. p. 242.
z) *Valeriana saxatilis foliis Trachelii* in *pug.* nomen utique nostram videtur exprimere.
aa) *Valeriana inodora I.* L. IV. c. 5. conjectura est utriusque BAUHINI. Nostra odora est, sed reliqua conveniunt.
bb) *Valeriana montana Peliterii. Illustr. stirp.* p. 145. Descriptio non recedit.

Caules, praeter umbellam, non ramosi, ex una radice saepe plures, erecti, pedales, & ultra. *Folia* ad terram, pedicellis etiam nixa, levia, & virentia, sed figuræ diversae, & ima quidem ex rotunda ellipsi acuminata, ut fere violae folia imitentur: deinde alia, nam multa ad terram sunt, longiora, & ex ellipsi lanceolata, plicata ora, & aliquando vagis incertisque dentibus non acute exsculpta. Ad caulem una conjugatio foliorum sessilium, quae longiore mucrone sunt, & *Alsines* altissimae similia, nunquam terna, neque dissecta. Flos, stamina, Tuba, semen, simillima. In *Jurae* nemoribus ubique reperitur; supra *Dornach*, in *M. Nodz*, *Chasseral*, *Grandvi*, & alibi frequentissimam legi, in alpibus, uti dixi §. 7. not. e. rarior est. Haec planta, uti ex herbario CASPARI BAVHINI, & icone LVGDVNENSIUM certior factus sum, sollicita cura impensa, primum dicta est a LUGDUNENSIBUS *Valeriana montana*, a) cum icone, quae ima folia nostrae, ruditer, sed proxime exprimit. Ex ea nata est *Valeriana montana subrotundo folio* CASPARI BAUHINI, b) ejusdemque *montana alsines folio*, c) utcunque ad diversissimam d) stirpem hoc nomen usurpaverit VAILLANTIUS. Deinde PINACIS nomen repetiit TOURNEFORTIUS e) & TILLIUS. f) Haec

a) *Hist. gener. plant.* p. 1127.
b) in *Pinace*.
c) *Phytopin.* p. 293. ubi similem esse suae, sed diversam tamen adserit, contra praesens proprii herbarii testimonium. Sed amabat CASPARUS stirpium multiplicitatem, & saepissime eamdem bis tradidit, quando eam & viderat ipse, & in alio descriptam legerat. Ab eo vicio JOHANNES longe erat alienior.
d) 1722. l. c. refert ad *Nardo Celticae similem inodoram*, quae planta, in herbario sicco CASPARI BAUHINI conservata, diversissima est, *Nardis* adfinis, longo folio lingulae effigie, habitu stricto duro, Umbella exigua, foliis ad caulem longis & strictissimis.
e) I. R. H.
f) *Hort. Pisan.* p. 170.

Haec prima est classis nominum, quibus nostra dicta est. Deinde CASPAR BAUHINUS ex vicinis montibus g) lectam stirpem a LUGDUNENSI separavit, & pro nova descripsit, *montanae alterius* h) primum nomine, deinde *alpinae scrophulariae folio* i), quae certe appellatio minus apta est, cum nostra, neque adeo acuta, neque acute serrata folia habeat, uti ipsa BAUHINI fidissima icon satis demonstrat. Id nomen, & CASPARI BAUHINI descriptionem retinuit FRATER, k) deinde, ex ordine, planta plerumque non visa, neque cognita satis RAIUS l), MORISON m), TOURNEFORT n), MAGNOL o), PLUKNET p), TILLI q), VAILLANTIUS r), & SCHEUCHZERUS s), sed is gnarior, & cum ipsa notarum mentione. MUNTINGII t) & MENZELII u) nomen, & alterum, quod SCHEUCHZERO w) elapsum est, ex nomine CASPARI corrupta sunt. Haec secunda est nominum series,

g) Conf. *Catal. plant. circa Basil. nasc.* p. 50.
h) *Phytopin.* p. 292.
i) *Prodrom. Theatr. Botan.* p. 87. & *Pin.*
k) *Hist. univ. plant.* III. p. 208.
l) *Hist. plant.* p. 350. (cum fatali asterisco, inde dubitatio num diversa a CLUSIANA) *syll. plant. extra Brit. nasc.* p. 390.
m) *Hist. oxon.* III. p. 102. In *Umbelliferis* non habet.
n) *Schol. Botan.* p. 153. & I. R. H.
o) *Hort. Reg. Monsp.* p. 201.
p) *Almagest.* p. 380.
q) *Hort. Pisan.* p. 170.
r) l. c. p. 252. ubi conjungit, forte seductus a *Phytopinace*, *alpinam alteram* C. B. Ea vero, repetitio est CLUSIANAE, quae dicta est §. VII.
s) *It. Alp.* I. p. 51
t) *Val. folio scrophulariae*; *waare oeffen. van de plant.* p. 545.
u) Eodem nomine in *pugillo plantar. rarior.* si quidem nostram vult.
w) *Salix alpina scrophulariae folio It. Alp. V.* p. 428.

ſeries: Sed tertiam inchoat denuo BAUHINUS x) minor, quando *Valerianae montanae inodorae* ex Monte *Waſſerfall* lectae meminit: nam de ea, quam ſuae conjungit, CAESALPINIANA y) Valeriana, nondum liquet, an noſtrae ſit eadem. Id nomen apud AMBROSINUM z) & TILLIUM aa) exſtat.

Quarto loco eſt *Valeriana alpina foliis integris radice repente inodora*, quam RAIUS bb) in Helvetiae montibus lectam, pro nova ſtirpe egregie deſcripſit, & ex eo repetierunt MORISONUS, cc) PLUKNETUS dd), TOUNEFORTIUS ee) Quinto demum eadem noſtrae videtur BARRELERII *Valeriana ſaxatilis alpina minor, integris foliis Italica ff)* quam & TILLIUS ut omnia habet gg). Toties pro diverſa deſcripta, eadem ſemper eſt *Valeriana foliis omnibus integris ex ovato acuminatis, leviſſime dentatis.*

§. IX.

Adſcendebamus per herboſa paſcua *die Lausbütte*, & jam prope culmen eramus, juxta praecipitem rupem, quales rarae ſunt his in locis, quando frequentiſſimum offendimus

x) in *herb. viv.*
y) *Valeriana inodora altera hiſt. plant.* l. IV. c. 5. Breviſſimus eſt CAESALPINUS, ut nihil definire liceat. Huc pertinet *Valeriana annua ex Ilva* CAMERARII *in horto Med.* 176.
z) *Phytograph.* p. 554.
aa) *Hort. Piſan.* p. 173.
bb) *Topographical obſervations* p. 438. *Syllog. ſtirp. extra Brit. naſcent.* p. 259. *Hiſtor. plant.* p. 389. ex *ſaleva* M.
cc) *Hiſtor. Oxon.* III. p. 102.
dd) *Almag.* p. 380.
ee) I. R. H. VAILLANTIUS eum ea, quae *Nardo Celticae ſimilis* eſt *inodora*, perperam conjunxit.
ff) Ic. 868. non optime noſtrae reſpondens.
gg) L. c. p. 169.

dimus *Petasiten monanthon* dictum VAILLANTIO a). In eius flore *flosculos hermaphroditicos* numeravi multos ad 28. cum tubo stamineo, & bicorni *Tuba*. Circumstabat eos corona *flosculorum feminarum*, numero fore decem, quibus bicornis Tuba, & rudimentum campanulae bifidum fuit. Quae certe & DILLENII b) observationi, & doctae LINNÆI c) emendationi conveniunt. Vicinos dumos late occupabat *Chamaecerasus alpina fructu gemino duobus punctis notato*, jam tunc delapsis floribus, ut valde praecocem esse appareat, & *Cacalia*, de qua alibi dicemus.

§. X.

Ibi ad oram praecipitii frequens provenit *Cervaria* illa ARETII d), & GESNERI e), deinde, JUNGII f), quam ad *Caryophyllatas* primus revocavit MORISONUS negligenter admodum relictam cum *Chamaedry*. Eamdem, quod calycis segmenta petalis non plura habeat, petala vero vix unquam pauciora habeat senis, a *Caryophyllata* separandam esse jam ante

a) *Mem. de l. acad. des sciences* 1719. p. 403.
b) *Hort. Elthamens.* p. 310. non alium, praeter vulgarem, *Petasiten* habere flosculos uniformes.
c) In *flor. Lapon.* & *Hort. Cliffort.* p. 411. Is enim *Petasites* cum *Tussilagine* conjungit, quod dentur *Petasitis* species thyrsiferae radiato flore, & aliae *Petasitis* species facie *Tussilaginis*, mediae ergo inter *Tussilaginem* & *Petasitem*. BOERHAAVIUS nostrum inter *Tussilagines* reliquerat. *Ind. alt. hort.* L.B. p. 101. PONTEDERA ob alienum a *Petasite* habitum minus feliciter junxerat *Senecioni*, non observatis flosculis femininis *dissert.* p. 155.
d) *Descr. Ness. & stokh.* p. 235. & in GESN. Epist. p. 116. b.
e) *Desc. mont. fracti* p. 63.
f) In *doxolog. phys. minor* inter *homonymias plantar.* Vir acutissimus facile vidit non esse Chamaedryn, etiam ante MORISONI *praeludia*, quae anno demum 1669. produerunt. Eorum vid. p. 390.

ante aliquot annos g) monui. Sed idem ex propria obſervatione, exſecutus eſt LINNÆUS h), deditque ſtirpi in *Laponia* non infrequenti *Dryadis* nomen. Quod nomen, etſi a *quercu* deſumtum ſit, noſtra vero ſtirps, ſupra omnes ſylvas, apricis, aſperisque locis amet provenire, a ſimilitudine vero foliorum, nomina imponere ipſe nolit LINNÆUS, ſervari tamen poterit, ne diſſenſiones in infinitum creſcant.

§ XI.

In ſcrobibus editis *Acetoſa* montana *maxima* provenit, quae, contra conſuetudinem ſtirpium montanarum, longe altior eſt, & toto habitu laetior quam vulgaris a) illa, quae in pratis naſcitur. Sexus viſa eſt eamdem habere differentiam, noſtrae enim omnes meros femininos flosculos habuerunt, uti pridem obſervaveram, ſed ante me VAILLANTIUS b) & PONTEDERA c). *Vitis Idaea ſempervirens fructu rubro*, & ea quae *myrtillus grandis* etiam dicitur, & vulgaris *foliis crenatis* ubique per ericeta proveniunt, & *Ranunculus montanus aconiti folio albo flore* & aliae, ſed vulgaris notitiae montanae. Ergo ultima vice oculos ex ea ſpecula per ſubjectos agros urbesque late dimiſimus, & in *Lucernenſem* primum pagum, cuius caput *Lucerna* & lacus conſpicitur eminus, & *lacus Surſee*, & vallis *Endlibuch* altioribus montibus ſeparata a pago *Subſylvano*; deinde per late patentem *Argoviam*, magnumque illum *Jurae* ſinum, quo omnis *Helvetia* terminatur ad ſeptentrionem, lacusque

g) & *Cervariae* quidem nomine, quod antiquiſſimum eſt, *It.* in *Temp. Helvetic* Tom. I. S. IV. p. 517.

h) *Flor. Lapon.* 215. *Char. gener.* 419. & *Hort. Cliffort.* p. 195.

a) Cui conjungitur a LINNAEO in *flor. Laponic.* 130. & *Hort. Cliffort.* 131.

b) VAILL. in *botan. Pariſin.* p. 2.

c) *Epiſt.* ad TILL. p. 179. poſt *hortum Piſanum.*

que a *Bienna Morato*, & *Neocomo* nomen habentes, pulcro certe, & vario ſpectaculo: Deſcendimus deinde, & protinus in aquoſis frigidis que locis *Pinguiculam albam* frequentem legimus, Alpinam fere ſtirpem & excelſa amantem. In ea, quod, praeter morem ſui ſimilium, duo tantum gerat ſtamina, viſum eſt floris partes curioſius inſpicere. Et calycis quidem tria ſuperiora ſegmenta ſubrotunde exciſa ſunt, duo inferiora, quae intervallo diſtant a ſuperioribus, acuta magis. *Ovarium* nunc ſubrotundum, per floris perforati fundum emittit *Tubae* loco infundibulum, album, plicatum, & fimbriatum. Fundus vero floris retrorſum recurrit in breve calcar conicum, acuto mucrone flaveſcens, & per ſiccitatem ruſeſcens. Anterior vero floris rictus ſuperiora duo ſegmenta ſubrotunda reflectit, inferiora tria majora, quorum medium pube maculiſque flavis late diſtinguitur. Sub extremum fimbriatum finem Tubae recondunt ſe duo apices ſtaminum bicornium, quorum duo cornua ſuperna diſciformes apices, inferiora fungoſa flavaque corpuſcula gerunt, apicum quaedam quaſi imitamenta. Ea vero corpuſcula, quae LINNÆI induſtiam fugiſſe videntur, conjungunt PINGUICULAM tetraſtemonibus, uti bicornia ſtamina *Sclareae*, *Salviae*, & *Hormini* plantas ſuas uniunt *Verticillatis*, licet nonniſi duo earum apices capſulas habeant, bini vero imperfectiora tantum & fungoſa corpuſcula.

§. XII.

Et haec fere ſunt, quae prima haec excurſio dedit. Valediximus enim monti *Arni*, cujus varios diſtrictus late per colles herboſos diſperſos obiveramus. Reduces ad ripam fluvioli, qui ad pedem montis *Arni* oritur, frequentem eam ſpeciem *Geranii* vidimus, quam alibi deſcripſi-

scripsimus a), in *Dessio* veró monte & *Neocomensium* dumetis montanis crebro legimus. *Gratiam Dei* vero *Germanorum*, Basileae nasci, in pratis circa ipsa munimenta urbis prope *S. Petri* aedem, didicimus ab amicissimo STÆHELINO.

§. XIII.

In palustribus torfaceis uliginosisque dumetis & pratis inter *Gumligen*, & pagum, cui antiquissimum nomen est *Muri*, creber est proventus *Vitis Idaeae magnae* & *Oxycocci* & *Thysselini Plinii*, & *Andromedae* foliis subtus albentibus, *Pedicularis palustris elatioris*, *Trifolii* demum *Lupulini*, quod exquisite distinxit vir solidae eruditionis DILLENIUS b) *minoris alterius* nomine a *minimo* c) de quo alibi diximus, in universum simile, sed foliis non ita cordatis, neque striatis, flosculis reflexis plusculis ad duodecim, habitu in universum ampliori. GMELINI etiam, veteris sodalis, qui nunc ex Itinere *Kamtschadkalensi* redit, observationem d) facile oculorum judicio confirmavimus, torfam nempé congeriem esse radicularum *Sphagni mollissimi candicantis*, putrescentium, & cum terra palustri intime commistarum. *Pentaphylloides palustre rubrum* ibi frequens est, & ex rogorum sede renascens *Jacobaea I. Pannonica*, & difformi flore *Chamaenerion*, cuius pulcherrimam iconem dedit de BRY e).

§. XIV.

a) *It. Hercyn.* XIV.
b) *Synops.* RAIAN. edit. III. p. 330. cum icone.
c) *It. Hercynic.* p. 5.
d) In *Commerc. Liter. Phys. techn. Med.* 1731 p. 348.
e) *Florileg.* ic. 42.

§. XIV.

Diebus aliquot elapsis, ad *Biennensium* & *Neocomensium* montes, illos dudum notos, hos nondum visos, iter suscepi exeunte mense junio. In prima sylva, Bernae vicina, quae a *Ruborum* copia dicitur *Bremgarten*, non solum *Hieracium latifolium glabrum ex valle Griesbachiana* f), & *Helleborinen angustifoliam purpurascentem*, & *Gallium montanum latifolium* provenit, sed elegans etiam *Grossulariae* varietas *rubro flore*, cujus aliquot stirpes juxta viam regiam in dumeto florere vidi, fructus vero maturos non inveni. Ejus, sed in hortis cultae, meminit CLUSIUS g), deinde IOHANNES BAUHINUS h), & RAIUS i), & BOERHAAVIUS k), neque facile ullus eorum, qui *floras* scripserunt. Est autem, uti recte LINNÆUS l), varietas vulgaris *Ribesii* hortorum fructu acido, cui cortice suo rubente, & omni habitu convenit. *Alpinus* autem *Ribes*, qui frequens in sylvis *Helvetiae*, & planioribus, & *Jurae* montosis, & ipso *M. Wasserfall* provenit, dulces aut insipidas baccas ferens, cortice est albo floreque virente m). Ejus, quod diversi saporis baccas generet, duas species facit CASPAR BAUHINUS n), &

C 2

f) I. B. II.

g) *Ribes vulgaris rubro flore*, *Pannon.* p. 119. *Hist.* p. 119.

h) *Hist. plant.* II. p. 98. dicitque *Ribem flore rubente*.

i) *Ribes fructu rubro majore hist. plant.* p. 1486.

k) Cum nomine I. B. *Ind. alt.* II. p. 254.

l) *Hort. Cliffortian.* p. 82.

m) Si quidem satis ab hortensi diversus est. Cortex differt, et sapor baccae, qui in sylvestri, si ejusdem esset plantae, deberet non mitior esse. Deinde, racemi in sylvatico erecti sunt, in hortensi pendent LINNAEUS l. c.

n) Aliam *Grossulariam sylvestrem rubram*, aliam *Grossulariam vulgarem fructu dulci*, in *Pinace*.

& ad eam, cui fructus dicit acidos esse, refert *Ribem sylvaticum* GESNERI o). Sed is, cum tussi dicatur mederi, ad dulcem videtur pertinere, neque differre ab eo, quem in sylvis *Austriae*, *Silesiae*, *Thuringiae*, *Saxoniae*, *Laponiae*, nascentem decerpserunt CLUSIUS p), SCHWENKFELD q), RUPP r), BUXBAUM s), & LINNÆUS t), in ipsa denique *Helvetia* IOHANNES BAUHINUS u). Ut adeo possit expungi id genus *Grossulariae*, cui *sylvestris rubrae* nomen fecit CASPARUS. Ea vero species, cui folium multo est amplius, & odore ingrato, fructus niger, tingens & olidus, eam uti *Tiguri* GESNERUS v), ita ad stagnum ego haud procul urbe patria reperi.

§. XV.

In sylva *Frienisbergensi* frequens est utraque *Pyrolae* vulgatior species, *pistillis rectis*, & *mucronato serratoque folio*. Ad sepes circa *Belmont*, *Barba Caprae foliis oblongis*. In fossis circa *Nidoviam*, *Ranunculus aquaticus folio circinato tenuissime diviso*, & *Sagittae* in *Helvetia* non frequentis *angustiore folio* varietas. In pratis humidis inter *Nidau* & urbem *Biennam* plurimum *Silaum flore luteolo*, & *Thalictrum majus siliqua angulosa striata*. Est ea urbs, lae-

o) *Hort. Germ. app.* p. 295 b. & *Ceanothi leve genus* p. 252. l. c. Consentientem habemus JOHANNEM BAUHINUM.

p) *Ribes vulgaris fructu dulci Pannon.* p. 119. *hist. rar. plant.* p. 119.

q) *Stirp. siles.* p. 182. vocat *Ribes insipidum.*

r) *Flor. Jenens* p. 40.

s) *Enum. plant. circa Hal. nasc.* p. 284.

t) *Flor. Lapp.* 97.

u) In *Salève*, *Thuiri*, & circa *Basileam*. II. p. 38.

v) *Amomum falsum, de hort. Germ.* p. 245.

laetisſimo loco, ut meo quidem judicio utar, ſita ad radicem vitiferam humiliorum montium, qui e *Jurae* altisſimis dorſis producti, ſimili decurſu, ſed propiores planitiei ad occaſum vergunt. Lacus ante portas eſt, vineis late ſeptus. Ad meridiem planiſſima prata vicinum oppidum *Nidau* conjungunt *Biennae*, terminata in lenes & umbroſos colles. Aquarum purisſimarum benigna copia, ex fonte omnium, quos unquam vidi, ſed vidi plurimos uberrimo, & purisſimo, qui in cavos rupium receſſus inmenſa profunditate ſe demergit, & unus fere ſingulis civibus ſuum fontem praeſtat.

§. XVI.

In duriſſimas rupes, paſſim ubi aliquid mollioris glebae adſperſum habent, vitibus conſitas, quae urbi ad ſeptentrionem inminent, cum certa ſpe non inutilis laboris adſcendi, comite adgnato, & vetere amico SALOMONE SCHOLL M. D. Protinus *Mahaleb* ſe nobis obtulit, odorato ligno frutex, longis & rectisſimis virgis, folio duro Mali ſylveſtris, fructu nigro, oſſiculum & nucleum Ceraſi habente, ſed macriori, &c. ſolitariis pediculis. Is ubique ſupra vineas, per univerſum *Jurae* tractum, & ſimilibus in *Valeſia* locis, plurimus naſcitur. Deinde *Iris Germanica*; & *Sedum majus vulgare* ſpontaneum, & *Knawel perenne albis calycibus*, & vulgaris *Globularia caule folioſo*, *Veronica recta ſpicata*, & ſuaviſſimi odoris *Achillea*, floribus ochroleucis, latiori folio, & magis ad indolem *Tanaceti* pinnato, & *Emerus*, & *Gramen avenaceum lanuginoſum*, quod modo *rarioribus glumis* eſt, modo *denſioribus*: & *Oreoſelinum minus*, & quae multe gratior fuit; *Saxifragia multifido folio Pannonica* CLUSII. Ea quidem tunc non florebat, ſed in *Dola* M. alio tempore cum flore legi, ſiquidem, ut videtur, erat eadem.

Ro-

Radix effossa, conica, alba, resinosa, aromatica, ramos multos ex praecipuo capite spargit. Ad terram frequens capillitium *folia* nascentia ambit. Ampla hinc folia, & fere pedalia, cum viriditate glauca, striatis costis *Biennae* quidem & viridiora, & magis multiplici divisione, quam quae in *Dolaz* legi. Costae primariae pinnarum edunt pauca paria, haec secundas pinnas, eae, tertia divisione alias, quarum fere trifida est divisio, non remota a *Peucedani* indole, sed longe minor, ut vix unius tertiae partis lineae latitudinem aequent. In primis cujusvis alae foliolis saepe bifida tantum folia sunt, alias simplicia. *Caules* sulcati, in *Dola* M erant semipedales, multi. *Umbellae* sparsae in cacumine multae sunt, & singulares, neque arctius in unam majorem congregantur. Sub iis ramis *vaginae* non magnae longae, & strictae, in foliola laciniata terminatae. *Umbellae* exiguae nullum vel universale involucrum, vel partiale habent. *Flosculi* albi, tunc quando 1. Julii *Dolam* conscendi, nondum se explicuerant, ut longe minus *semen* maturum viderim. Ab *Hippomarathro* Rivini facile differt, cui habitus robustior, dura folia, vaginae ad caulem adeo crebrae, & turgidae, ut vel solo eo habitu dignoscatur, demum latis ex albo & viridi variis foliis, quae umbellis partialibus sunt pro involucro. Id addo, ut appareat non recte conjunctam esse plantam nostram cum Riviniana x), quae *Selinum* est *montanum pumilum* Clusii y), a Ruppio z), Linnaeo a) & humanissimo Royenio b). Nostra planta tria apud plerosque Botanicorum nomina habet. Namque prima de-

x) Cujus eximia icon est Vaillantii, *Bot. Paris*, T. IX. f. 4.
y) *Pannon*. 701. 702. *histor*. CXCIX.
z) *Flor. Jenens*. p. 226.
a) *Hort. Cliffort*. p. 103.
b) *Flor. Lugd. Bat. Prodr*. p. 112.

deſcriptio eſt CLUSII c), qui *Saxifragam Pannonicam dixit*, iconemque dedit non malam. Inde CASPARI BAUHINI *Daucus montanus multifido folio* in *Phytopinace* d), *multifido brevique folio* in *Pinace* e); *Saxifragia multifido folio Pannonica* IOH. BAUHINI f), CHABRAEI g), RAII h), PLUKNETII i), *Daucus montanus Pannonicus* PARKINSONI k, *Saxifraga montana minor multifido folio Pannonica* MORISONI l), *Seſeli, quae ſaxifraga Pannonica* BOERHAAVII m). TOURNEFORTIUS non habet, & modeſte facit, ſatis enim adparet, neminem eorum, quos auctores citavimus, CLUSII ſtirpem aut vidiſſe aut cognoviſſe. Sed eadem & CLUSIANAE & noſtrae planta eſt, *Meum aliud* LUGDUNENSIUM n), quod in Allobrogum frigidis montibus lectum, etiam natali loco cum noſtra montis *Dolaz*, ſed figura foliorum, umbella radice & habitu praeterea convenit. Ea eſt *Meum Dauci Cretici* fac-

c) In icone *Pannon.* p. 698. lobos nimis multos integros aut bifidos fecit, & qui trifidi, ii non ad baſin uſque, uti par eſt, ſecti ſunt. Habitus omnino umbellae adeſt, in *hiſtor. rar. plant.* p. CXCVI. Idem nomen eſt apud AMBROSINUM *phytogr.* p. 481.

d) p. 260.

e) Ex *herbarii vivi* inſpectione certus adfirmo. Idem nomen habet *flora Batav.* p. 10. & MORISON in *Umbellif.* p. 84. ubi jubet a *Daucis* auferri, ob ſemen ſtriatum.

f) III. p. 2. p. 19. nihil addit iis, quae a CLUSIO habuerunt, neque ſibi viſam dicit.

g) *Sciagraph. ſtirp.* p. 383.

h) *Hiſt. plant.* p. 461. cum aſteriſco.

i) *Almageſt.* p. 333.

k) *Theatr.* p. 896.

l) *H. Oxon.* III. p. 273.

m) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p. 50.

n) *Hiſt. gener.* p. 759.

facie CASPARI o) & IOHANNIS BAUHINI p), & RAII q), *Meum aliud minus* PARKINSONI r), *Saxifraga montana minor humillima sive palmaris* MORISONI s). Quam plantam denuo, ut sibi non visam, sapienter omisit TOURNEFORTIUS, nemo enim eorum, qui ex LUGDUNENSIBUS eam repetierant, aliquid addidit ejus historiae, aut stirpem unquam vidit. Sed tertio denique loco, convenire videtur nostrae plantae; ex brevi utique descriptione *Daucus petraeus glauco folio* IOHANNIS BAUHINI t), & eo magis crediderim intellexisse nostram, quod minime in *Jurae* asperis rara, ejus diligentiam vix potuerit effugisse. Eam ex IOHANNE BAVHINO repetit RAIVS u) & ad *Ammi* refert MORISONVS w), nihil addens descriptioni, ex quo videatur eam cognovisse. TOVRNEFORTIVS denuo non habet.

§. XVII.

Circá *Biennam* passim elegantes plantulae visae sunt. *Raphanistri* genus recte dictum KNAVTIO a) ex MORISONI ob-

o) In *Pinace*, ejus varietatis, quae longiori, & laxiori folio in *M. Wasserfall* provenit, cuius folia omnino simillima sunt. In *Phytopinace Meum alterum umbella alba* p. 254.

p) L. c. III. p. 2. p. 15. & CHABR. p. 383. Quaerit, an sit Daucus brevissimis foliis in *M. Pilati* visus GESNERO, sed ea videtur *Daucus* fuisse.

q) L. c. p. 460. cum asterisco.

r) L. c. p. 888.

s) L. c. p. 273. qui in *Umbelliferis* p. 76. removet eam a Meo, sed ex sola, ut fatetur, descriptione DALECHAMPII.

t) L. c. III. p. 58.

u) *Histor*. p. 460. cum asterisco, quo videtur distinxisse omnes plantas sibi non visas neque certae notitiae.

w) L. c. p. 295.

a) *Enumer. plant. circa* Hal. *nascent*. p. 21.

obſervatione, *diſpermon*, cum BAUHINI non ignoraverint quidem duos ſiliquae articulos, ſed negligentius diſſimulaverint, dicendo *monoſpermon*; & *Turritis Leucoji folio, Germaniae*, magis quam *Helvetiae* frequens, denique *Alyſſi* elegans ſpecies *fructu rugoſo Coriandri monoſpermo*. Ita voco plantam, quae ad *Alyſſon arvenſe folio auriculato acuto* I. R. H. ex naturali charactere proxime pertinet, ipſo fatente LINNAEO b), habitu toto, foliis & luteis floſculis, & ſiliculis erectis in longis pedicellis, & earum permanente Tuba ita ſimile, ut etiam absque VAILLANTII c) obſervatione, a *Rapiſtris* ad *Alyſſon ſegetum* debuerit revocari. Nunc & fructum novimus conſentire, rugoſum equidem, & rotundum, qui glaber est & conpreſſus *Alyſſo*, ſed pariter medio ſeptulo diviſum, licet omnino unum loculum in omnibus, quos multos aperui, vacuum habeat, alterum majorem, uno triquetro ſemine foetum. Habitum fructus rugoſum, neque inventoris GESNERI d), neque CASPARI BAUHINI e), neque LOESELII f), neque MORISONI g), icon exprimit. *Paronychia* vero *ſecunda* TABERNAEMONTANI h), ſi quidem huc pertinet, ut viſum SCHWENCKFELDIO i), omnino male pin-

b) Quo *Myagra* veterum, ex *Alyſſi, Rapiſtri*, et *Myagri* generibus in unum revocavit, contemta fructus diverſitate *Hort. Cliff.* p. 328. conſentiente ROVENO. *Flor. Lugd.* p. 330.

c) Qui ſeptum in media ſilicula obſervavit *Bot. Pariſ.* p. 171. & ad *Myagra* juſſit referri.

d) Apud CAMERARIUM in *Epit. Matth.* p. 902. nomen additum eſt *Pſeudo-Myagri alia minor ſpecies vaſculis rotundioribus*.

e) *Myagro ſimilis ſiliqua rotunda* Prodr. p. 52.

f) *Myagrum Monoſpermon ſiliquis rotundis Flor. Pruſſ.* p. 174. ic. 56.

g) *Sect.* III. T. 23. n. 5.

h) p. 804.

i) p. 36.

pingitur: sed calyces ad basin siliculárum certo persuadent, pertinere eam ad *Alysson campestre minus*, & verba SCHWENCKFELDI fere ea sunt, ut de eodem dixisse videatur, licet nostrae plantae nomen ex CAMERARIO exciter. Idem *Alysson* ex comitatu *Neocomensi* habuimus a D. D. DIVERNOI.

§. XVIII.

In iisdem rupibus elegans illud *Phalangii* genus provenit, *parvo flore non ramosum* dictum c. BAUHINO, quod florem *Allobrogico* illo *Phalangio* minorem gerat. Non bené fecit MORISONUS a), quod id *Phalangium* suadet conjungere cum *ramoso parvo flore* passim in *Helvetia* frequente. Nam id foliis quidem & habitu non humilius, flore & fructu triplo est minore, licet pinguiori, quam alterum, & planiori loco nasci amet. Deinde ad ripam lacûs, in lapidoso littore serpit *Ranunculus*, quem ante aliquot annos *Morati* decerpsi, eo omnino loco, ubi primum a BURSERO b) lectus est. Eum pro nova planta proposuit in *flora Laponica* LINNAEUS c), *varietatum* perpetuus hostis, & cum nova icone denuo AMMANUS d). Sed, nisi omnino fallor, hic ipse varietas est vulgaris *longifolii palustris*, maligno solo reptans, quae frequentes juxta caulem radiculas extrudit. Namque per continuos gradus, vidi recedendo a lacu, versus uliginosa prata, majorem fieri, & latiori folio, & denique a *vulgari* non ultra

tra

a) *Hist. Oxon.* II. p. 333.

b) *Ranunculus longifolius minimus reptans* in *Catal. horti sicci* BURSERIANI, qui extat in *Act. suecic.* 1724. p. 50.

c) *Ranunculus foliis linearibus caule repente flor. Lapon.* 236. cum nitida icone T. III. f. 5.

d) In *Iconibus plant. Ruthenicar.* p. 80. T. XIII. f. 1. Nomen fecit *Ranunculus repens gramineis foliis e singulis geniculis radiculas agens.*

tra differre. An idem est *flammeus angustifolius* LOBELII e)? In Lacu frequens est elegans *Potamogeton*, nimis angustis foliis pictus a JOHANNE BAVHINO f), lucidis, nervosis *Plantaginis* foliis g), qui ex imo lacu, ex orgyarum plurium profunditate caules et folia erigit. Proximus est, si foliorum habitum & fabricam spectes, *Potamogitoni foliis latis splendentibus*. Incolae vocant *hechtenkraut*, quod in sylvulis hujus herbae perpetuo submersis udisque lucis sibi placeant *Lucii* pisces. Denique creber proventus est in vineis ad orientem sitis, *selenitis rhomboidalis* quem *Pierre de Berne* h) vocaverunt academici Galli. Idem in *Stokhornio* M reperitur, & in omni Helvetia non rarus est.

§. XIX.

Bienna profectus die 29. Junii comitem habui eundem D. SCHOLLIVM, cujus come sodalicium in aliquot per *Jurae* culmina itineribus, anno 1731. & 1734.; alioque per alpes suscepto anno 1732. expertus fueram. Supra vineas ericetum sequitur dumosum, plurima *Rosa pimpinellae folio* impeditum: deinde adscenditur per sylvam quernam, in qua & alias montanas plantas legi, & *Pedicularis* illam varietatem, quae cum nomine *Cristae galli angustifoliae montanae* describitur a CASPARO BAVHINO a). Est utique folio perquam angusto, habitu alto, & ramoso, foliis,

e) *Illustrat.* 136. in tanta brevitate vocum definiri non potest.
f) *Fontalis lucens major* III. p. 777.
g) Recte dictus TOURNEFORTIO *Potamogeton alpinus plantaginis folio* I. R. H. nisi quod in omnibus, etiam ab alpibus remotissimis Helvetiae lacubus reperiatur.
h) *Histoire de l'acad. des scienc.* 1724. p. 84.
a) *Prodrom.* p. 86.

foliis, quae inter flores sunt, in caudas quasi productis; Nam quod rictu sit coeruleo, in eo nihil differt a vulgatissima *Crista Galli* calyce levi, quae & in *Germania* & in *Helvetia* fere semper coeruleis barbulis, vix aliquoties pallentibus visa est, loco palustri, prope *Bernam*. Sed, ut verum fatear, folii nervi & crenae, calyx, flos ipse, ita se habent, ut non possim recedere a priori b) sententia, et confirmatior nunc hanc *Cristam Galli ramosissimam* pro varietate vulgaris *pratensis* habeam.

§. XX.

Ea sylva superata, prata sequuntur acclivia, late patentia, & fertilissima, quae multum habent de alpina indole. Sparsa per ea dumeta viam reddunt obscuriorem, quae ex *Corylis* aliquando congregantur, plerumque vero ex *Aria Theophrasti*. Ea etiam nunc nomine *Mälbaum* venit accolis. Primus inventor GESNERVS a) *Sorbum alpinam* fecit, quo nomine bona exstat descriptio IOHANNIS BAVHINI b), nam icon nulla placet. LOBELIANA c) folia neque serrata satis, neque oblonga habet. Eam TABERNAEMONTANUS d) suam fecit. LUGDUNENSIUM e) flores quadrifidi pinguntur, folia meliora sunt. Multa ibi *Linosyris*, *Thesium* dicta LINNAEO, & *Lilium montanum floribus reflexis*, cujus petala, quando primum flos se explicat, repanda

b) *Dissert. de Pedicul.* §. IV. p. 15. 16.

a) *De hort. German.* p. 282. b.

b) I. p. 1. p. 65.

c) *Adversar.* p. 425. *Ic.* Tom. II. p. 167.

d) *Ic. omn. stirp.* p. 1021.

e) p. 202.

anda ſunt, uti albi *Lilii*, paulatim vero retorquentur donec mucrone fere baſin adtingant f). Id vario colore aderat, etiam *album*, punctis ferrugineis adſperſum.

§. XXI.

Paſſim ibi *Melampyrum flore minore flavo* a), miſtum vulgari, & *Pyrola tuba incurva*, b) & *Dentaria* folio quino, aut ſepteno, neque enim veram diverſitatem invenio; & coeruleo flore *Aconitum* c) ſive *Napellus*, quem, nihil formidantes vulgi fabellas, & decerpſimus, & nuda manu absque noxa geſtavimus d): & *Geranium batrachioides montanum folio Aconiti*, & *Cacalia*, tunc in primis florem explicans. Ea autem ibi naſcebatur varietas, cui folia ſubtus albo tomento rariori pubeſcunt, qualis etiam in alpibus frequentior eſt. Altera varietas, folio utrimque glabro, in ſylvis *Montis Falconarii* poſt aliquot dies & ipſam legi. Varietates voco, quod nihil veri diſcriminis, quale quidem CLUSIUS e) propoſuit, in folii figura aut omni planta reperiam, tomentum vero, modo denſum, & album, modo rarum &, colorem folii vix

f) Uti in *Oxycocco* obſervat LINNAEUS.
a) Conf. *It. hercynic.* IX.
b) ibid. III.
c) Imo vero in *Britannia minore* innoxium eſſe, *des* LANDES *recueil d'obſ. phyſ.* p. 98. uti neque alterum *Aconitum* in *Laponia* noxium eſt LINN. *flor. Lapon.* 221.
d) Nam neque guſtaſſe venenoſas plantas unquam nocuit GESNERO, non ſemel temeritatis exprobrationem paſſo *Epiſt.* p. 57. neque demum etiam adſumſiſſe noxia *Epiſt.* p. 71. b.
e) Quod anterius non ita coeant, & pediculos non ſtriatos habeant, ſed teretes, *Pannon.* p. 501. *hiſt. rar. plant.* CXV. Sed in utraque invenio, modo ſubito mucronem in cordis ſpeciem exire, modo longum eſſe. & triangulare folium.

vix mutet, modo foli nervi pubefcant, donec glabrities perfecta varietatum feriem claudat. Nihil ergo differre puto *Cacaliam foliis craffis hirfutis*, eamque quae *foliis cutaneis acutioribus* & *glabris* dicitur. Ut eo minus curiofum effe oporteat in extricandis utriusque varietatis fynonymis, neque CLUSIUM carpere, quod pro varietate glabra iconem dederit LOBELII f), defumtam ex ftirpe du CHOULIANA, montis nempe *Pilati*, quae hirfuta eft: neque RAIUM, quod ad *glabram*, quam folam in *Jura* invenerat, ita citaverit IOH. BAUHINUM, quafi is non utramque una voce conprehendiffet, folam autem glabram propofuiffet. RAII lapfum g) tamen non poffumus dimittere, qui *tomentofam* conjunxit *hirfutae*; & BOECLERI enormem, qui *Cacaliam Alfaticam* propofuit h) nomine *tomentofae*, ftirpis fummarum alpium, fine dubio de noftra locutus. Fabrica floris ea fuit. *Calycis* quinque folia purpurea, ad bafin connexa. *Flosculi* in uno flore non ultra quatuor, pauciores, quam in ulla, quantum novi, congenerum, hermaphroditi: *Tuba* in cincinnatas antennas revoluta. Ut adeo congener fit vulgari *Petafiti*. Cognoviffe eam videtur CORDUS, cui *Bechium fylveftre* eft i), deinde GHINUS k), eodem Cacaliae nomine eam demonftravit MATTHIOLO.

§. XXII.

Iniis pratis *Veratrum flore albo fubviridi*, & *Rapunculus folio oblongo fpica orbiculari* pasfim exit. Ejus flos non eft monopetalos, neque campaniformis, recte id contra TOUR-

f) Ex *Adverfar.* p. 255.
g) *Hiftor.* p. 291.
h) In HERMANNI *cynofur. mat. med.* II. p. 488.
i) *Sylv. obferv.* p. 222.
k) Apud MATTHIOLUM, p. 1185.

Tournefortium Dillenius C. G. p. 65. Quinque enim ungues albi, ex quibus singulis singulae cyaneae ligulae educuntur, in cornu coeuntes, conglutinati sunt equidem ad basin, sed per maturitatem, & cornu & ungues, in quinque partes dissiliunt. Lati ungues ex quibus stamina longa educuntur, & tres *Tubae* unius antennae antiquam cum *Campanula* affinitatem confirmant. *Siliculae* tres rotundae in unum *ovarium* etiam connascuntur. Caeterum ab hoc nostro vulgari certe *Rapunculo*, nihil differt *Rapunculus alpinus petraeus coeruleus foliis flori substratis longis angustioribus* Scheuchzeri in *Itin. alp.* VI p. 460. frequentissime enim noster folium sub flore habet unicum. Neque *alpinus corniculatus foliis ab imo caule ad summum angustioribus* id. ib. p. 461. nam & hoc commune est nostro, & praeterea specimina *Tiguro* missa non differre confirmant. Multa hic *Campanula rotundifolia alpina* quae a vulgari & habitu molliori, splendente, & foliorum serris teneroribus, frequentioribus, etiam ad caulem, & flore latiori quasi & magis ventricoso differt, colore variabili. Hic glaucam, & pene albam vidimus, alias etiam albam, sed plerumque saturé coerulea est. Deinde per montanam planitiem, tritico consitam, per pagos *Lamblingen & Dess* versus *Linieres*, in pratis fere montanis iter fecimus. Ibi multa *Gentiana major lutea*, ut in omnibus Jurae & alpium humilioribus pascuis. In ea *calyx* aperto flore dissilit, spatham efficit ad unum latus hiantem, altero in quinque dentes non profunde sectam, *flos* ex brevi tubo, ut quasi rotatus aliquando sit, in quinque vel sex segmenta ultra dimidium sectus. *Stamina* quinque longis rubris apicibus inserta. Ad ortum ovarii tot viridia tubercula, quot floris sunt laciniae. Ab extremo ovario repanda cornua. *Semina* in fusiformi ovario mul-

multa disciformia. Ergó haec *Gentianarum* certe & ob speciosam magnitudinem, & ob vim medicam princeps, differt a pene omnibus sui generis, flore ultra dimidium tubi inciso, & glandulis sub ovario virentibus; quarum notarum priorem habet SWEERTIA a) LINNAEI, posteriorem non eamdem, sed nectaria tamen, licet speciosiora sint &c. Ergo, si quidem separandae sunt *Gentianae*, huic principi plantae possit relinqui nomen antiquum GENTII, reliquis tubulosos, & infundibuliformes & campanae effigie flores habentibus nomen inponi CENTAVRII; cum omnino ex rei veritate LINNAEUS b) *minus Centaurium* conjunxerit *Gentianae*. Sed ut verum fatear, nimia est florum *Gentianarum* varietas, qui modo ex lato tubo modice finduntur in quatuor c) & quinque d) lacinias, pene planas, cum ornamentis, aut auricularum similibus e,) aut fimbriatis f), aut nullis g), modo ex tubo gracili ad angulum rectum reflectunt floris segmenta, cum auriculis pene ad *Lychnidum* morem h), ut certe aut

a) *Char. gener.* 126. *Hort. Cliffort.* p. 53.
b) *Char. plant.* 97. & *flor. Lapon.*
c) Brevissima in *cruciata*, cui tubus modice latus est, longiora in *Gentiana coerulea oris pilosis.*
d) In *pratensi flore lanuginoso*, quae quatuor & quinque laciniis ludit, & omnibus, quae ad notas *e* & *g* recensentur.
e) Et plerumque reduplicata fiunt substantia floris, segmenta minora interiiciente divisionibus majorum, uti in *Gentiana Alpina magno flore*, ea quae *Asclepiadis folio* est, & *angustifolia autumnali majori.*
f) In utraque pilosa.
g) In *majori purpurea*, & *majori flore punctato.*
h) In *alpina pumila verna majori*; in *elegantissima* CAMERARII, in *Gentiana utriculis ventricosis*, in *alpina pumila centaurii minoris folio.*

aut plura genera, aut unum praestet statuere. *Glandulae* veró non ejus videntur dignitatis, ut nostrae genus mutent. *Gentiana* praeterea, cui fauces pilosae sunt, in *Jura* M. mense Junio abunde floret, in Germania demum Septembri. De ea, certe confusissime a scriptoribus exhibita, alias dicemus.

§. XXIV.

Ad *Neocomensem* comitatum pertinet pagus *Linieres* ex lapideis aedificiis eleganter exstructus, & late patens. Inde per dumeta descendimus ad pagum *Cressier*, qui in valle est Lacui *Neocomensi* & *Biennensi* interjecta; supra quem & *Mahaleb* iterum, & *Trifolium spica longissima rubente* magna copia nascitur. Breve inde iter *Neocomum* fuit, ubi a Medico Regio D. DIVERNOI comiter exceptus, multas elegantes plantas & vidi, & accepi, quas in *Helvetia* vel nasci desperaveram, vel non inveneram ipse, ut *Euphrasiam folio tenuissime dissecto* BOCCONE a), *Valerianoidem*, *& latifoliam* b), *& angustifoliam* c), & alias. Comes ei fuit D. GAGNEBIN, qui in *Ferrariis* officinis vallis *Erguel* Medicinam utramque exercet, multasque & in *Cottiis* Alpibus, & in nostra *Helvetia*, *Jurae* que, quas incolit, vallibus rarissimas stirpes legit. Huic commode ex *Valle Rivaria (vaux de Ru)* adlatum fuerat gratissimum donum, *Limodorum Austriacum*, nova civis, quae specioso spectaculo mire mihi placuit. *Scapus* erat squamis temere sparsis obiter vestitus, sed longissima violacea spica ornatior, totus & ipse violaceus. *Siliqua* uncialis, orchidea. Ex ea supremum latum petalum, magnumque. Ad ejus

a) *Mus. di piant.* T. 60. nascitur in *Creux du vent.*
b) Ad muros arcis *Neocomensis.*
c) Ex *Creux du vent*, ubi invenimus inmaturam.

ejus latus duo majora petala; totidemque intercesserunt minora, qualia solent *cucullum* efficere *Orchidum*. Lata *barba*, integra, qua re differt a *Nido Avis*, & facile demonstratur CLVSIUM in *historia rar. plant.* d), non *Limodorum* quod descripserat, sed *Nidum avis* depinxisse, icone desumta ex LOBELIANIS e). A Barba calcar conicum descendit, eaque ad fauces alba est. In centro floris *staminum* machina semilunaris, fungosa, in qua resident duo apices. Ea fabrica LIMODORVM ab *Orchide* separat, etiam si radices & habitum aphyllon repudies. Nam *Orchidi* perpetuo membranei duo cuculli sunt, in quibus petiolati apices reconduntur. Similis *Nidi avis* fabrica in mentem hic mihi redit, qua non alia evidentius *Tubae* officium demonstrat. Nempe ex suprema ovarii sede, continua erigitur spongiosa firma substantia, ex qua petala proveniunt, cylindrica fere, quae superne brevior crassum & articulatum corpusculum gerit. Id corpusculum ad superiora quidem obtusa rotunditate terminatur, inferius duos *loculos* gerit, polline luteo plenissimos. Eos sustinet *foliolum* elasticum, paulo longius, linguae figura, terminatum fine fusco & triangulari, ortum ex inferiori sede emarginata spongiosae, quam dixi, cylindri. Inter id foliolum, & loculos staminum, continuus *canalis* ducit in continuum ovarii cavum, conspicuo argumento, viam esse semini masculo staminum ad impraegnanda ova. *Orchides* eam viam habent, sed paulo obscuriorem.

§. XXV.

d) p. 270.

e) ubi certe LOBELIUM immerentem accusat IOHANNES BAUHINUS. Non enim LOBELIUS *Limodori* iconem pro *nido avis* dedit, sed CLUSIUS *Nidum avis* exhibuit nomine *Limodori*. Potest error PLANTINI fuisse, qui omnes icones LOBELII, DODONAEI & CLUSII possidebat.

§. XXV.

Poſtridie lacus opportunitate uſus ſum, ad montis *falconarii* radicem, comitibus iisdem amicis, D. D. DIVERNOI & D. GAGNEBIN, & D. SCHOLLIO, pernoctaturus. Pulcherrima certe hic terrae facies eſt. Lato aequore & raro minaci lacus *Neocomenſis*, ſeparat *Jurae* radices a molliſſimis clivis, qui retro ſe poſitum habent lacum *Moratenſem*. Urbs cultiſſima, elegantes villae, pagi mundiſſimi, fabricae omnis generis, vineae, & permiſti ſcopuli, retroque vineas adſcendentes herboſi montes, efficiunt certe picturam, in qua vix deficit, quod placere poſſit. Atque jam adtigeramus plantatas ex ordine *Tilias*, quae pulcherrima ambulacra praebent, prope *Colombiers*, praedium celebre olim futurum poſſeſſore MURALTO a,) eminus videramus naſcens in arenis ad lacum *Glaucium flore luteo* & ſpecioſum illud *Chamaenerion anguſtifolium* b), quando reſiſtens venti vis inter Occaſum & ſeptentrionem oriunda, quam praecipuo nomine *ventum* c) dicunt, fruſtra diu contra conatos repulit *Neocomum*, laboris premium id ſolum nacti, quod paulo propius Montem noſtrum conſpexiſſemus.

§. XXVI.

Altera die, quae I. erat IULII, molliori jam coelo, denuo lacui nos commiſimus, & ſereno aëre advenimus

in

a) Auctore *literarum de Anglis*, *Francis & Itineribus*.

b) TOURNEFORTIUS Alpinum dixit, non appoſite. Arenas amat, fluviorum alveos, lacuum littora. Naſcitur in *Valleſia*, planiſſimis locis, ad ripas torrentium & *Rhodani*, in ipſo alveo fluvii *Arve*, ad oſtium fluvioli *Wieſe* propè *Baſileam* &c.

c) Athenis ocreatus magno ſuo merito & aquam fundens pictus eſt, nomine Σκιρων, SPON *voyag. en Grèce & en Dalm.* II. p 136.

in pago *S. Aubin*, qui paulo minus leuca distat a monte, quem *Falconarium* IOHANNES BAUHINUS a) vocat, vulgo a celebri *Creux du vent* nomen habet. Neque morati, postquam corpora procuravimus, inminente fine diei cepimus per agros & prata, deinde per sylvam humiliorem, & infidas umbras inclinanti soli apertas adscendere. In ea, ad montis fere radicem frequens fuit *Veronica maxima*, de qua aliqua addere visum est, cum adeo in omnibus *Floris* rara sit, ut paucos inveniam etiam Classicos auctores, qui certo eam viderint. *Folia* equidem & habitum habet vulgatissimae, cui *folia ima rotundiora* sunt, imo veró & hoc habet commune, unde illa nomen habet. Sed altior est, & fruticosior, ut ad pedes tres, & quatuor adscendat. Deinde *folia* atrovirentia, multo acutiora habet, quam vulgaris, & *urticae urentis* simillima, acutis dentibus, longoque mucrone. Sed floris etiam evidentius est discrimen. Is in similibus racemis ex alis foliorum prodeuntibus nascitur, sed in planta multo majori minor, ut vix duarum linearum diametrum expansus superet, inaequalis equidem, ut maximum segmentum sit supremum, imum minimum, media medio modo se habeant, sed nunquam coeruleus, perpetuo languide carneus, pictus venis, quae ex albo tubo purpureae veniunt. *Stamina*, *Tuba*, *Ovarium*, non evidenter differunt, hoc conpressum, emarginatum, & in utroque loculo polyspermon est. In *Helvetia* fere ubique in sylvosis frigidis. Prope *Bernam* in sylvula *Weilerbolz*, ad algida ambulacra, quae toties adii, delectatus remota solitudine: sub clivo *Sandrein* ad *Arolam* in dumetis. Circa balneum *Weissenburg Augustae Rauracorum*, in valle *Emmenthal*, *Creux du vent* &c. CLUSIUS

a) III. 56.

us a) eam non videtur descripsisse. *Teucrium* enim *Pannonicum I.* quod ad suam non satis dubius refert IOHANNES BAUHINUS, & ex coeruleis floribus, & ex folii figura est *Veronica supina folio Teucrii pratensis*, qualis altior in herbosis Helvetiae collibus saepè prodit. Sed LUGDUNENSES *veronicam maximam* b) dixerunt, cum icone non mala, uti non incommoda est IOHANNIS BAUHINI c) icon, qui Genevae inventam, absque synonymo, vocat *Chamaedryn falsam maximam, an Teucrium I. sive majus Pannonicum Clusio?* Ex LUGDUNENSIBUS dixit in *pinace* CASPARUS *Chamaedryn spuriam majorem latifoliam*. *In Phytopinace* vero *spuriam majorem primam* d). *Chamaedrys* veró *mas* utraque CAMERARII e) de quarum *altera* dubitavit CASPARUS, videntur omnino verae *Chamaedryes* esse, non Veronicae. Neque *Chamaedrys fruticosa* JUNGERMANNI & HOFMANNI f) huc videtur facere, sed ad CLUSIANUM illud *Teucrium* I. Apud PARKINSONUM quod non invenio, miror. RAIUS LUGDUNENSIUM plantam non vidit g), IOHANNIS BAUHINI nomine vero dixit idem *Teucrium* I. CLUSII, h) neque MORISONUS verbis, quae exscribit, LUGDUNENSIUM, quidquam addidit i). TOURNEFORTIus

E 3

a) Pannon. p. 612. & ic. p. 613. quod in *historia* III. est p. 349.
b) p. 1165.
c) III. p. 2. 286. si quidem, quod dubium est nostram velit. Eadem est CHABR. p. 428.
d) p. 474.
e) *Hort.* p. 39.
f) *Flor. Altdorf. delic. sylv.*
g) Teste Asterisco, *histor. pl.* p. 848.
h) ib. 849.
i) *Hist. oxon.* II. p. 322. L. 23. S. III. fig. 18. vocat *Veronicam maximam latifoliam s. quercus folio*, quae similitudo non a natura desumitur.

ũsk), GARIDELLUS l), TILLIVS m), MAGNOLIVS n) nomen habent LUGDVNENSIVM, absque ulla distinctionis nota: neque quidquam HERMANNVS o), & PLUKNETIUS p) & BOERHAAVIVS q) & AMMANN r) reliquerunt, ex quo constet, eam ipsis fuisse cognitam. Unus superest BVXBAVMIVS, qui *Veronicam* s) *pratensem omnium maximam*, in Bithynia inventam ita depinxit, ut nostrae sit simillima: neque loci natalis insignis diversitas nos terret, cum *Olympus* s) & *Cappadocia* Alpinas, *Byzantinus* autem ager Pannonicas CLUSII ferat, eodem teste t) BUXBAUMIO.

§. XXII.

In iisdem sylvis plurima eleganti spectaculo nascitur *Rosa non spinosa*, ramosissima, folio levi duro, flore odorato, vividissimi coloris Kermesini, centro pallente, fructu raro lenissimis spinis & ad basin solum hirto, plerumque levi, uti tota planta glabra est, praeter petiolos florigeros, qui hirsutiem aliquam habent. In ea planta observo

k) *Veronica maxima* IRH. in *Schol. Bot.* vero nomen habet C. B.

l) *Hist. des plant. qui naiss. aut. d' Aix* p. 485. eodem nomine.

m) *Hort. Pisan.* p. 171. Nam is fere nullam TOURNEFORTII plantam non habet.

n) *Hort. Reg. Monsp.* 203. eodem nomine.

o) *Flor. Batav.* p. 72. cum nomine MORISONI.

p) *Almagest.* p. 343.

q) *Ind. alt.* p. 225. si quidem nostram intellexerit, nomen enim amicissimi ROYENII appositum plantae BOERHAAVIANAE videtur demonstrare, quod *Teucrium* I. sub nostrae nomine in horto Leydensi alatur. *Flor. Lugd. Batav.* p. 303.

r) *Char. plant. natur.* p. 327.

s) *Cent. I. rar. plant.* p. 23. T. XXXIV.

t) *Centur.* II. p. 25.

fervo, I. Omnino huc pertinere, *Rosam sylvestrem quae a Majo nomen habet, spinis non perindé minacibus* GESNERI a). Nam idem *Rosas majales sine spinis* vocat alibi b). Deinde II. *Rosae sylvestris genus tertium* TRASI c) iisdem pene vocibus describi, quibus GESNERVS usus est, & eodem pertinere: Ut adeo *Rosa sylvestris odoratissima rubro flore* CASPARI BAUHINI expungi possit, & ad *Rosam* ejus X. referri, quo & XIX. revocari debet. CORDI certe *quarta Cynosbatos*, d) si lanuginosa & incana folia habet, longe utique a nostra distat. Deinde *Rosa saxatilis minima flore ruberrimo* CAMERARII e) cujus icon admista esse videtur aliis *Rosis* in una tabella depictis, satis similis est nostrae. *Rosa Graeca & Cynorrhodon leve* ex monte *Pilati* f) odoratum LUGDUNENSIUM nostra est, & facit ut nostrae eadem sit *Rosa canina spinis carens biflora* CASPARI BAVHINI. *Rosa alpina pumila spinis carens*, BVRSERS g) omnino huc pertinet. Bona vero descriptio est IOHANNIS BAUHINI h), quae & RAII i) est, uterque, vero in *Jura* M. nostram legit. Nam in *Dolaz* M. & in asperis rupibus, qua ex *Vogelberg* descenditur in *Wasserfall*, eamdem legi anno 1736. *Rosa Provincialis minor* k,) quam

a) *Hort. Germ.* p. 126.
b) *Tabb. coll. stirp.* p. 102. b.
c) p. 988.
d) *In Dioscorid.* I. c. 124.
e) *Epic.* p. 99. GESNERIANAM in *horto Medico* p. 144. *Cinnamomeam simplicem* vocat.
f) p. 126.
g) *Act. suecic.* p. 535.
h) *Rosa rubello flore parvo simplici non spinosa* II. p. 39.
i) eodem nomine RAII p. 1470. & *Syll. stirp. exter.* p. 219.
k) p. 1085.

quam ad nostram excitat TOURNEFORTIUS, nihil mutata sententia per reprehensionem IOH. BAUHINI, ea manifesto spinosa est.

§. XXVIII

Paulatim *Aria* & *Ranunculus montanus aconiti folio* frequentius visi. Et hic quidem trium, quatuorve pedum altitudine, semper idem visus est cum Alpino humillimo. Deinde *Thalictrum alpinum aquilegiae folio staminibus floris, albis, flavis*, & *purpur ascentibus* : *Cyanus major* ; *Oreoselinum majus* ; *Christophoriana* : *Prenanthes* VAILLANTII *latifolius flore purpureo* : *Melissophyllum albo*, & *carneo flore*. *Valeriana alpina folio scrophulariae*: *Geum rotundifolium majus* : *Polygonatum angustifolium non ramosum*, & aliud *flore majore odoro* : *Hieracium latifolium glabrum ex valle Griesbachiana*, & aliud *asperius Conyzae folio*; *Myrrhis palustris latifolia*; *Dentaria*; *filer montanum*; *Lonchitis aspera*; *Polypodium angustifolium flore vario*, omnino alio genere, & proprio, dignum, cum inter nostras filices solum seminalia folia propria, & diversa gerat a sterilibus a). *Laserpitium foliis latioribus lobatis* : *Melampyrum floribus parvis luteis*; pluresque aliae.

§. XXIX.

Frequens erat ad viam, uti in omnibus Alpium humilioribus pascuis non infrequens est, *Cardui* genus, vulgare, sed obscurissimae notitiae. Ego *Carduum mollem* voco, *foliis rigidis molliter spinosis* ; *scapo longo paucifloro*. *Radix* longa lignosa est. *Caulis* unus plerumque, aut plures, erecti, cubitales, & ultra, alis foliaceis spinosis passim obducti, quas faciunt foliorum initia, priusquam a

a) RUPPIUS *Spicant* dixit. An LINNAEUS ad *Acrosticha*?

a caule recedant. *Folia* solida, & dura, perpetuo glabra, nervo medio conspicuo, margine omni mollibus, & perexiguis spinulis aspero, alias pene integro, ut salicina aemulentur, alias dentato, alias profunde, & varie laciniato; Color hinc sature viridis, inde caesius, sive ex glauco pene virens, non sine lutei mistura. *Rami* pauci, iique fere non foliosi, *florem* gerentes, qui erigitur equidem, sed postquam vigor plantae declinavit, pendet et invertitur. Is magnus est, colore ex laeta purpura dilutiori. *Calycis* squamae longae, simplices, innocuae, apice non recurvo, virentes, mucrone saepe purpurascente. *Flosculi numerosi*, in quinque lacinias profundissime secti. *Tubus* longus, *Staminum cylindrus* alba eminens, purpurea: *Tuba* simplex; *Semen* striatum, coronatum, pappo simplici, argenteo, in thalamo papposo. Hujus, adeo frequentis plantae, antiquam descriptionem nulla reperio. Nam etsi utcunque convenit icon *Cirsii majoris singularibus capitulis magnis*, C. B. quae exstat in *Observationibus* LOBELII a), diversissima tamen est, habitu, & plumoso pappo. Ita *Cirsium Pannonicum primum pratense* CLUSII b) foliis quidem caesiis convenit, & loco natali, & habitu monoclono; sed diversum esse, ex *herbario vivo* CASPARI BAUHINI didici, atque refero nunc ad *Cirsium* simile nostro *Carduo*, sed mollius, quod in altissimis pratis *les Mosses* inter *Aquilegiam* & *Chateau d'Oex* olim reperi. Sed BAUHINORUM prima hic est inventio. Et varietas quidem laciniatis foliis, est *Carduus dictus Cirsium, folio laciniato nigrius* IOHANNIS BAUHINI c) lectum in *Wasserfall* & *Thuiri*, *Jurae* partibus

a) *Cirsium majus* ic. 582.
b) In *Pannon.* 656. & *in histor.* CXLVIII.
c) III. I. p. 43.

bus, frequens etiam mihi visum est. Inde RAIVS d), qui prope *Genevam* eamdem plantam reperit, historiam non illustravit. MORISONVS e) male retulit ad *Carduum Asphodeli radice*, neque enim tales sunt nostro, neque dixerat IOHANNES BAVHINVS, sed *Hellebori nigri* similes. Verum alter frater, CASPARVS, in eodem *M. Wasserfall* idem invenit, descripsit, dixitque *Cirsium angustifolium* f). Inde *Cirsium angustifolium Germanicum* PARKINSONI g). Recentiores, & princeps TOVRNEFORTIVS, nihil addunt. Sed altera varietas, *foliis integris*, in eodem *M. Wasserfall* lecta est a CASPARO BAVHINO, ibique, & protinus supra *Dornach*, etiam ego inveni. Id nominavit *Cirsium capitulis singularibus parvis* h), & synonyma fecit *Cirsion* DODONAEO i), *Cirsium III. montanum I.* CLVSII k), *Cirsium alterum* LOBELII l), haec certo, CÆSALPINIANVM ex conjectura. Verum id, simile utcunque nostro, in maritimis regionum calidarum provenit, ubi & RAIO visum est, loco certe remotissimo a subalpino, quem nostrum solum amat. LOBELIVS omnem similitudinem excludit, quando caules *teneros* dicit: DODANAEVS autem *Lactucae* foliis comparat, cum nostro folia sint duritie *Lauri*, caulisque firmus. Figura, uti in universum non re-

d) *Syll. plant. extra Brit.* p. 85. *histor.* p. 305.

e) Ill. p. 151.

f) *Prodr.* p. 155. *Catal plant. circa Basil.* p. 102. & *Pin.* p. 377. Idem nomen exstat in RAII *syllog. plant. extra Brit. nasc.* p. 99. & in I. R. H.

g) p. 962. *Theatri.*

h) *Catal. plant. circa Basil.* p. 102. *Pin.*

i) In *purgant. histor.* p. 451. *Pemptad.* p. 737. edit 1616.

k) *Pannon* p. 655. *histor.* p. CXLVIII.

l) *Observ.* p. 314. *Adverf.* p. 251. *icon.* p. 382.

recedit, ita nimis ramosa, & frondosa est. Nisi velimus CLUSIANAM plantam cum nostra conjungere, DODONAEI & LOBELII stirpem, utcunque eadem omnes icone sint usi, separare, & a nostro, & a CLVSIANO *Carduo*. Quod, & si non probabile videtur, sorte non esset a vero remotum. Nostram enim plantam CLVSIVS, qua erat diligentia, vix potuit non vidisse. IOHANNES tamen BAVHINVS & RAIVS nullibi ejus in Helvetia inventae meminerunt, sed exscripserunt fere ex CVSIO.

XXX.

Jamque enixi per sylvam, aliquamdiu delectati pulcherrimo prospectu per lacum *Neocomensem* & pagi *Aventici* magnam partem latissime patente, per angustam vallem, mistam sylvis & pascuis, iter nostrum ursimus. In sylvis *Cacalia glabro folio*, & *Campanula folio drabae minoris* nascuntur. Et ad hanc quidem, quod confusior sit ejus historia, aliquas animadversiones addimus. *Radix* unus est napulus scaber & teres. *Caulis* angulosus rectus, ad duos pedes, & ultra. *Folia* leniter hirsuta, & aliquando glabra a), ora acute denticulata, brevi acumine, & aliqua *urticae* similitudine. *Calyx* capillaribus segmentis; floris color semper visus est coeruleus intensus. Multi caeterum ex alis foliorum, uno fere versu prodeunt in raram spicam, & in eo, uti toto habitu, *campanulam hortensem* rapunculi radice refert. Ea est *Campanula Drabae minoris foliis* CASPARI BAUHINI b), qui ex *Thermis Valesiis* habuit, ubi copiose eam legi; nam in alpinis pratis, & praetera similibus locis & in

F 2

a) Id ideo addo, quod JOH. BAVHINVS suam *flore dilutiori* glabram dicat, CASPARVS vero suam, *folio Drabae minoris* subasperam.

b) *Prodr.* p. 36. & in *Pinace*.

in *Urfaria* valle, & circa *Candersteg*, & in *M. Suchet*, qua parte adpagum *Baume*, viperarum copia non incelebrem, descendit, non rara eſt. Ex eo PARKINSONVS c), & RAIVS d), & TOVRNEFORTIVS e) eodem ſervato nomine. Deinde ipſe TOVRNEFORTIVS huc revocavit *Rapunculi genus folio ſerrato rotundiore* f) IOHANNIS BAVHINI, quod ex *Stiria* habuit, conſentiente SCHEVCHZERO, neque recedente icone JOHANNIS. Erit ergo *Campanula ſtiriaca nonnihil birſuta imis foliis rotundioribus per ambitum profunde crenatis* PLVKNETI g), & *Rapunculus folio ſerrato rotundiore flore convolvuli* MORISONI h), qui JOHANNEM ſunt ſecuti. Sed omnino etiam videtur huc facere *Campanula alpina urticae foliis minor, floribus reflexis, & unico ordine diſpoſitis flore coeruleo* PONTEDERÆ i), quam pro nova dat, diverſam ſolo colore a *Campanula alpina glabra flore dilutiſſime cœruleo* IOHANNIS BAVHINI k). Nam & haec, repetita a MORISONO l), TOVRNEFORTIO m), RAIO n), TILLIO o), noſtrae eadem omnino videtur, quam ſiccam, quod non temere autumo, acceperat

c) *Theatr.* p. 646.
d) p. 733. cum aſteriſco. *Syll.* p. 81.
e) I. R. H. & *Schol. Bot.* p. 75
f) II. p. 798. CHABR p. 261. SCHEVCHZ. *It. alp.* I. p. 47. Simile nomen eſt *Campanulae foliis ſubrotundis* CASPARI BAVHINI, ſed eam in *notis meis* invenio folio paulo rotundiori a noſtra differre.
g) *Almageſt.* p. 77.
h) *Hiſt. Oxon.* II. p. 455.
i) *Comp. Tabular. Botan.* p. 74.
k) II. p. 806. CHABR. p. 263.
l) *Hiſt. Oxon.* II. p. 453.
m) I. R. H.
n) *Hiſtor.* p. 738. cum aſteriſco.
o) *Hort. Piſan.* p. 29.

rat ab AGERIO BAUHINUS, colore vitiato, ut solet. Denuo, idem est p) *Rapunculum Teucrii folio* BARRELERII q), qui *Rapunculus* est *alpinus Teucrii folio rhomboidalis* Cocconis r), & *Campanula alpina Teucrii folio angulato* I. R. H. Tandem eadem omnino videtur nostrae, *Campanula hortensis rapunculi radice* SCHEUCHZERI s) in *valesiorum* altis pascuis lecta, cum ea *Campanula* similis utique nostrae, & maxime calycis latis segmentis diversa, alta loca & alpina non amet, nostra vero, iisdem locis in *Valesia* frequens sit.

§. XXXI.

In pascuis, quae in mediis sylvis pinguissima offendimus, pulchra *Orchidum* genera proveniunt. *Orchis purpurea spica congesta pyramidali*, cujus egregiam iconem debemus DILLENIO, a) & *Orchis rotundus* DALECHAMPII b) frequens in *Jurae* pratis, sed & in praealtis alpium gramineis a me repertus in *M. Rohtenhorn*. Tenuis ejus est memoria. LUGDUNENSES brevem historiam habent, iconem adeo rudem, ut pene sit inutilis. CASPARUS BAUHINUS nihil addidit, praeter falsum epitheton *lutei* floris b*), quod (ad emendationem forte FRATRIS) correxit in PINACE c). Nihil JOHANNES BAUHINUS d) addidit, nihil RAIUS, prae-

p) Consentiente SCHEUCHZERO. l. c.
q) *Icon. posth.* 567. quae bona est.
r) *Mus. di Piante* p. 75. T. 61.
s) It VII. p. 510.
a) *Synops.* RAIAN. III. T. XVIII.
b) p. 1556.
b) *Phytop* p. 122.
c) Ubi dixit *Orchidem globoso flore.*
d) Nomen retinuit DALECHAMPII. II. p. 765.
CHABR. p. 250.

praeter locum natalem e). PARKINSON f), MORISON g), TOURNEFORTIUS h), &, qui nulla ſtirpe caret, TILLIUS i), non videntur plantam vidiſſe. VAILLANTIUS k) etiam expungere conatus eſt. Nomen ejus habent etiam SCHEFFERUS l), KNAUT m) & BUXBAUM n), & THALIUM o) citant auctorem. Sed THALIUS quidem *umbellatum* florem dixit: Ipſi vero nihil addiderunt, ex quo diſcamus, quod plantam noſtram viderint. Sed nimis ſingularis eſt fabrica floris, quam quae omittatur. *Teſticuli* quidem de more, & *folia* oblonga modice acuminata, conveniunt generi. *Spica* breviori eſt habitu, & denſiſſima, qualis in *nigra* eſt. Foliola ſub ovariis longula. *Ovarium* longum, & gracile. *Barba* trifida, ſegmentis lateralibus ſimplicibus, medio leniter trifido, interjecta diviſioni ſpinula, punctato. *Cuculli* vero petala ab omni alia *Orchide* remotiora, nam omnia in longam caudam graciliſſimam producuntur. Eorum duo, quae interiora ſunt, puncta etiam habent. *Color* vero ubique roſeus. *Calcar* longum. *Machinula Staminum* ex more gentis. Poſſet ergo veriſſime dici, *Orchis ſpica brevi denſa petalis caudatis*.

§. XXXII.

e) *Hiſtor.* p. 1216. cum nomine C. B. Invenit in montibus circa *Genevam*. *In Syll. plant. extra Brit.* p. 191. *Orchidem rotundam* DAL. vocat & CASPARUM contra FRATREM male defendit.

f) *Cynoſorchis capitulo globoſo Theatr. Bot.* p. 1345.

g) Cum nomine C. B. III. p. 492.

h) Eodem. I. R. H.

i) *Hort. Piſan.* p. 124.

k) In *Botanic. Pariſin.* p. 194. refert ad *Orchidem Pannonicam* IIII. CLUSII.

l) *Orchis rotunda Dal. delic. Bot Halenſ.*

m) *Orchis rotunda flore puniceo magno. Enum. plant. circa Hal.* p. 71.

n) *Enum plant. curatior.* p. 241. eodem nomine.

o) *Orchidis ſpecies flore in umbellam Sylv. hercyn.* p. 81. 82.

§. XXXII.

Cum ea & hic, & in pratis *Grandvi*, uberrime provenit *Orchis palmata angustifolia Alpina nigro flore* a), odore non adeo, ut in alpibus eximio, qui oleum-caryophyllorum stillatitium aemulatur. Accolae vocant *Jalousie.* Planta nota est. Flos singularis, & ni fallor, non satis cognitus. *Spica* densa est & brevis. *Foliola* sub ovariis longa, purpurea. *Ovarium* brevissimum, valde pro portione longitudinis latum. *Flos* inversus. In angulo nempe acuto, inter ovarium & scapum intercepto, *Calcar* est brevissimum, ut pene nullum sit, & *Barba* ad latus duobus dentibus incisa, lata & triangularis, hederae folio non absimilis. Sed Calcar & Barba solent sub ovario esse, in angulo ovariis cum scapo obtuso. In eo vero loco in *nigra* Orchide cucullus est, qui quinque fit petalis, quorum duo reliquis angustiora sunt. Haec omnia ex atro purpurascunt. Domuncula staminum coccinea, apices lutei, ut in *Orchide fucum referente*, nam in plerisque speciebus sunt virides. Commode itaque diceretur *Palmata angustifolia flore supinato, calcare brevissimo.*

§. XXXIII.

Superata hac valle, per sylvam abiegnam, ingruente nocte, non absque aliquibus erroribus, per tenebras in alpinam casam, sed lautiorem, pervenimus, haud procul *Noiraigue* pago vallis *Travers*, sub ipsa ima valle, quae dicitur *Creux du Vent.* Ibi fragis melle & lacte liberaliter excepti, ut solennis jubet *Helvetiorum* monticolarum hospitalitas, quieti

a) Omnium primo dicta RHELLICANO in *Stockorniade.* quae apud GESNERUM *de M. Fracto.* prostat, anno 1536.

b) Neque bene descriptus a SCHEUCHZERO *It. alp.* IV. p. 339.

ti nos dedimus, nam ante diluculum viam denuo ingressi sumus, die II. Julii. Non *Digitalem parvo flore*, neque *Trollium* valde morati, quae plurimae ibi nascuntur, pervenimus ad scendendo in *caveam* vastissimi amphitheatri, solidis & abruptis ad perpendiculum rupibus in semicirculi speciem cinctam, nova loci facie. Patet vero & ad vallem, unde veniebamus, & ad occasum per difficilem aditum *le pertui de la bise*, ad orientem demum faciliori persylvam adscensu. Paululum substitimus mirati altissimos quasi muros, nulla manus opera erectos, falconum, & vulturum tutissimas arces, deinde incumbentes angustae valli aeternas sylvas, ex frequenti ruina, quam dederat venti inmanis saevitia per omnes fere *Helvetiae* sylvas, etiam magis, & horridas & inpeditas. Sed statim poti ex gelidissimo fonte, diversos in calles secessimus, conventuri denuo in pascuis *Grandvi*. Ego ad Orientem adscendi, per salebrosam viam mediasque sylvas. Ibi plurima *Lunaria siliqua longiore*, & *Cardamine hirsutior*, loco subhumido & umbroso.

§. XXXIV.

In iisdem umbrosis & udis, similibusque locis per omnia montana *Helvetiae*, multum provenit *Leucojum vernum perenne album majus* a), cujus non memini, quod aut rarum, aut monendum sit, idem esse *Leucojum vernum perenne album minus* I. R. H. b), id enim dudum alii senserunt: sed ut conparem cum *Turritide minore* c) I. R. H. Ab ea enim planta, nae non facile utique distinguet, qui utramque plantam per varias aetates persecutus fuerit. Folia, flores siliquae,

a) *Draba* II. CLUS. *Pannon.* p. 562. *histor.* CXXIV. CXXV. bené.
b) *Draba III. succulento folio* CLUSII *hist.* CXXV.
c) ZANICHELLII icon 170. & C. B. *Prodr.* p. 42. nomine *Erysimo similis hirsutae albae*, commodae sunt.

liquae, similia sunt. Ego sollicite comparatis multis utriusque speciminibus, invenio florem *Leucojo* paulo majorem, siliquas paulo latiores esse, habitum magis brachiatum, & procumbentem, siliquas a caule majoribus angulis recedentes, folia paulo, sed non multum, profundius serrata. Varietas *Leucoii* incola summarum alpium saepe flores habet lividos fere violaceos. Sed & id *Turritis minor* imitatur. *Nectaria*, quae LINNAEUS d) in *Leucojo* nostro invenit, & tanti facit, ut etiam genere distinguat, ea in meis siccis invenire non potui. An quod de diversis plantis loquamur?

§. XXXV.

In iisdem nemoribus, conspicua statura erigitur *Carduus mollis foliis imis laciniatis, superioribus integris, squamis calicis reflexis.* Is, quoniam paucissimis cognitus est, meretur describi. *Folia* ejus ima valde a superioribus discrepant, suntque *Dipsaci* laciniati, aut Acanthi foliorum non dissimilia, costa lata, ad quam primo vagae solutaeque pinnae junguntur, deinde latiores, & ipsae non leviter serratae, quarum ultimae in latum quasi urticae folium, longum, mucronatum, acute serratum confluunt. Omnis margo mollissimis pilis quasi ciliis ornatur. Pars cauli obversa subhirsuta est leviter, prona album tomentum ad nervulos habet, sed tenue, & rarum. Suprema *folia* absque ullis pinnis, uno continuo ambitu terminantur, ex difformiter elliptico productiori, paulo magis tomentosa. *Caulis* altissimus est, vidi olim qui meam staturam superaret, profunde sul-

d) *Char. gener.* 544. *Hort. Cliffort.* p. 335. *Flor. Lapon.* 257. Humanissimus ROYENIUS & ipse ad *Arabim* refert *flor. Leid. Prodr.* p. 339.

fulcatis, alis ſpinoſis ſubinde abundans, fragilis. *Flores* ad caulis & ramorum vertices congeſti, & ſeni ſeptenive ad unum petiolum ſeſſiles, quam primam cum *Lappa* ſimilitudinem habet. Sed *calyx* & ipſe *Lappam* imitatur, gracilibus ſquamis, quarum apex mutata directione vel ad latus, vel retrorſum etiam, gracili mucrone flectitur, in eo diverſus a *Lappae* calyce, quod non breviſſimo hamulo, circulariter flexo, ſed longo mucrone, eoque utcunque falcato terminetur. *Floſculi* purpurei profunde diſſecti. Seminis *pappus* ſimplex, quo a *Cirſiis* VAILLANTII differt. Paſſim in *Jura* provenit, v. g. ad longam illam acclivemque viam, quæ ab *Orvins* verſus *M. Chaſſeral* ducit; deinde in valle *Grindelia* in dumis, priuſquam pagum ſubeas; in valle *Urſaria*, & circa *Thermas valeſiorum* ad ſepes. Non eſt certe noſter, *Carduus mollis latifolius* a CASPARO BAUHINO in *Prodromo* a) deſcriptus, quem *Lappae capitulo* vocat in *Pinace*. b) Nam folia ei tribuuntur rumicis. Neque *Cirſium acanthoides altiſſimum polycephalon Lappae capitulis* VAILLANTII c) utcunque nomen conſpiret; noſtro enim pappus non eſt plumoſus. Sed omnino videtur huc referri debere *Cirſium majus caule alato polycephalon capitulis majoribus perſonatae aemulis* a SHERARDO lectum in *Jura* M. prope *Genevam* d).

XXXVI.

Paſſim in humidis *Chryſoſplenion* provenit, quod in Germania ſemper alternis foliis provenire, & differre a DODONAEI a) *Saxifragia aurea*, dudum ante PETITUM b) obſer-

a) p. 155.
b) p. 377.
c) *Memoir. de l' Acad. des ſcienc.* 1718. p. 203.
d) *In ſyll. Stirp. extra Brit. naſc.* p. 399.
a) *Pemptad.* p. 316 qui conjugata folia pinxit.
b) *Lettres dun Medecin Namur* 1710, *lettre* III, p. 39.

servavit JUNGIUS c). Deinde & prius, quam penitus ex sylva ad scopulos perveniatur, *Cynoglossum minus folio virente.* Tum vero paulatim tenuior sylva, graminea spacia relinquit, quibus ad Austrum modicæ rupes opponuntur. Ibi, mutato loci ingenio, subito multæ plantæ proveniunt minutiores, & magis alpinæ.

XXXVII.

Primam memoramus *Bistortam alpinam minimam*, quæ adeo sæpe repetita est apud Scriptores rei herbariæ, ut operæ precium videatur dispersas nomenclationes in unam colligere. Antiquissimum nomen est ARETII a), qui *Bistortam minimam uno in caule foliolo* legit in *Nesso*. GESNERUS *Limonii speciem minorem* b) dixit in altis montibus nascentem. Deinde CLUSIUS *Bistortam minorem* c). In ejus icone folium imum ellipticum desideratur, nervi tamen ad oram folii exprimuntur. Sed CAMERARIUS d) iconem eximiam proposuit, quæ folia ima elliptica, nervis ad oras exiguis, egregie exprimit: verum eam a GESNERO habuisse videtur, plantam ipsam parum cognovisse, siquidem alibi e) cultu in vulgarem speciem degenerasse dicit, quod in tanta diversitate seninis foliique fieri posse non videtur, CLUSIANAM vero, æque nervosis foliolis, æque longa spica & gracili præditam, a sua distinguit. LOBELIUS *minoris & minimæ* in *Adversariis* f) absque distinctione, in *Illustra-*

 ti

c) *De homon. plant.*
a) Post CORDUM. p. 234. b.
b) *Add.* ad p. 265. *de hort. German.*
c) *Pannon* p. 478. *histor.* LXVIII.
d) *Bistorta minor f. Alpina Epit.* p. 684.
e) Dicitque *Bistortam alpinam minimam hort.* p. 28.
f) p. 121.

tionibus g) vero *Bistortam minimam nostratem* pro nova describit, incertum, qua nota distinctam. JOHANNES BAUHINUS h) ut solet, sapiente consilio usus, CLUSII & CAMERARII plantas conjunxit. Contrario more FRATER *Camerarianam* in *Phytopinace* i) *minorem*, in *Pinace alpinam mediam* dixit, CLUSIANAM vero illic quidem *minorem alteram*, hic *alpinam minorem*. PARKINSONUS una addita ex LOBELIO tres habet, *minorem* nempe *nostratem* k) a LOBELIO, *minorem alpinam* l) ex CLUSIO & CAMERARIO, & *minorem pumilam variam* m) ob foliorum diversitatem denuo pro nova. Ab eo tempore etiam aucta est confusio; cum enim MORISON in horrensi stirpe, per ocium observato semine, id rotundum esse inveniret in *Genevensi* & *Westmorlandica*, PARKINSONIANAM vero, incertum ex qua traditione, existimaret simile semen habere vulgari, tres denuo plantas fecit, *Bistortam minorem seu Alpinam* n) ex CAMERARIO o); *Bistortam pumilam foliis variis rotundis & longis* ex PARKINSONIANA *varia* p); *Bistortam alpinam minimam soboliferam* q) ex CLUSIO, nam & is suo tempore jam observaverat, ludere *pumilam Bistortam* foliolis loco seminum in spica provenientibus. *Minorem* vero *nostratem* PARKINSONI omisit, aut tacite junxit *sobolifera*. Idem in iconibus etiam multiplicavit

g) p. 80. Semen primus subrotundum describit.
h) *Bistorta minima* III. p. 539. ex M. *Thuiri* CHABR. p. 507.
i) p. 357.
k) p. 392. pro distincta a stirpibus veterum. Id nomen habet MORISON in *hort. Bles.* p. 29.
l) Ibid.
m) Ibid.
n) *Hist. oxon.* II. p. 585.
o) Qui & ipse, si recte video, semen habet gigartinum in icone.
p) Ibid.
q) Ibid.

vit errores. Nam pro *majore radice magis intorta* nostram pinxit, ex crenis marginalibus facile agnoscendam, CAMERARIANAM vero, quam a CLUSIANA in descriptione separaverat, conjunxit in icone r). RAJUS, sapiens scriptor neque amans specierum inutilium, seminis figura motus, quam vere existimaverat observatam a MORISONO, *Bistortam alpinam pumilam variam* ſ) PARKINSONI sibi non visam, separavit a sua *Genevensi*, etsi pene ultimo certitudinis gradu constare videatur non duas, diversissimo semine, *Bistortas* in alpibus nasci, quarum utraque folia ima subrotunda, reliqua longa habeat. Idem RAJUS non ausus est *Bistortam alpinam mediam* t), nempe CAMERARIANAM, conjungere CLUSIANAE sive *minori* u), cum omnino evidens sit, iconem sive GESNERI, sive CAMERARII, nostram exprimere foliis ludentem, oris crenatis, *Jurae* & alpium incolam. Ergo & PARKINSONUS, & MORISON, & RAJUS tres reliquerunt *Bistortae* species, quae nihil a se invicem differunt. Eadem deinde ratione HERMANNUS w) & *mediam alpinam* ex CAMERARIO habet, & *alpinam minimam soboliferam* x) ex CLUSIO. SUTHERLANDUS y), SIBBALDUS z) VOLCKAMER aa), BOERHA-

r) *Sect.* V. T. 28. f. 3. & 5.
ſ) *Hist.* p. 187. In *Synopsi* III. p. 147. vocat *Bistortam alpinam minimam foliis imis subrotundis, & minutissime serratis*, quod nomen, ex PLUKNETIO ortum, fere definitio est nostrae, licet pro nova, & a CLUSIANA & CAMERARIANA distincta exhibeatur.
t) *Syll. stirp. extra Brit. nasc.* p. 77. & *Hist.* l. c.
u) *Cat. plant. Angl.* p. 42. *Hist.* 187. *Syn.* III. p. 147. quo revocat *minorem nostratem* PARKINSONI.
w) *Flor. Bat.* p. 140.
x) *Flor. Bat.* l. c. *Hort Lugd. Bat.* p. 89.
y) *Hort. Edimb.* p. 50.
z) *Scot. illustr.* p. 13.
aa) *Flor. Noric.* p. 64.

HAAVIUS bb) hoc nomen repetierunt. TOURNEFORTIUS cc) vero, MAGNOLIUS dd), TITA ee), & TILLI ff) *alpinam minorem* vocaverunt post CASPARUM BAUHINUM. Et TOURNEFORTIUS gg), & TILLI hh), *alpinam mediam* distinxerunt, eumdem secuti. PLUKNETUS ii) *alpinam mediam* ab ea separat, quam eo nomine dixit, quo usus est DILLENIUS in *synopsi* III. RAII ll). Interim in ultimo septentrione visam vir industrius MARTENS mm) eam depinxit: MENZELIUS nn), ex varietate CLUSIO & MORISONO visa, dixit *minimam spica prolifera sive foliolis ex spica proliferis*, & ob eamdem varietatem RUDBEKIUS oo) *Bistortam alpinam minimam soboliferam*. SCHEUCHZERUS *alpinam pumilam variam* dixit pp). PONTEDERA observavit, florem plerumque album esse, quod verum est, novum nomen qq) fecit, quod non erat necesse. WEINMANNUS rr) pro more suo, ita depinxit *Bistortam alpinam minimam*, ut nemo agnoscat. LINNAEUS ff) *Bistortam* dicit

bb) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* II. p. 87.
cc) *Schol. Bot.* p. 7. I. R. H.
dd) *Bot. Monsp.* p. 33 & H. R. M. p. 33.
ee) *Hort. Maurocen.* p. 28. & *It. alp.*
ff) *Hort. Pisan.* p. 24.
gg) *Schol. Bot.* l. c. & I. R. H.
hh) l. c.
ii) *Almagest.* p. 68.
ll) *Bist. min. alp. foliis imis subrotundis & minutissime serratis.*
mm) *It. Spitzberg* c. 7. T. I. lit. *a.*
nn) *Pugill. plantar.*
oo) *Act. suecic.* p. 96.
pp) Inventam in *Rhaetiae* Alpibus *It.* II. p. 130.
qq) *Bistorta minima candida comp. Tab. Botan.* p. 29.
rr) *Phytanthozoiconograph.* T. 245.
ff) *Flor. Lapon.* 152. *Hort. Cliffort.* p. 150. Idem nomen exstat apud ROYENIUM p. 217. cum synonymo CLUSIANO.

dicit *foliis lanceolatis*, & ad eam refert, post MORISONUM, illam *folio minus rugoso radice magis intorta*, quam pene certus sum esse varietatem *vulgaris majoris*, nullas ad oram crenas, neque spicam gracilem habentem, neque folia ad terram elliptica, uti ex iconibus FUCHSII conparatis tt) satis constare potest. Eas notas, cum non habeat *Bistorta montana minima* BARRELERII uu), ad *majorem* potius videtur referenda esse. Tandem AMMANUS ww) *Bistortam* describit in Sibiria lectam, quae procul dubio eadem nostrae est, flore albo, semine subrotundo, sobolifera. Reliqua vero omnia nomina, adeo multa hic recensita, sunt *Bistortae foliis variis ad oram nervosis, semine gigartino*, quae ubique, & in editioribus *Jurae*, & in asperis alpium pascuis provenit.

XXXVIII.

In illis lapidosis plurimus provenit *Ranunculus* ille *albo flore minimus*, de quo loco opportuniori dicetur a), & *Saxifragia sedi foliis serratis*, & *Filicula saxatilis caule tenui fragili*, & pulchrum *Alchimillae genus folio quinquefolii subtus argenteo* a*), in alpibus & *Jura* passim frequens, cujus ideo memini, ut separem ab *Alchimilla alpina quinquefolia* CASPARI BAUHINI b), quae, cum eadem sit cum *Alchimilla alpina pentaphyllea minima lobis fimbriatis* BOCCONE c), nostræ aliquando

tt) p. 773. 774. conf. *It. Hercynic.* XIII.
uu) Icon. 489.
ww) *Plant. Ruthen.* n. 243. p. 199.
a) §. LXXVII. LXXXI.
a*) Cujus egregia icon est GESNERI apud CAMERARIUM *epit.* p. 908. Alibi *Argentariam* dixit, *descr. mont. fract.* p. 61, & *Argentariam petraeam hort. German.* 248.
b) *Prodr.* p. 138. & *Pin.*
c) *Mus. di piante*, p. 18. T. I.

quando non optime conjuncta est ab eximio LINNAEO c). Haec enim nihil habet villosi, neque argentei, & folia multo minutius *Ranunculi* quadam forma divisa, summarum alpium incola. Character nostræ idem est cum *vulgari* quatuor staminibus, semine. Umbilicus calycis villo expletur, qui saepe fuscus & niger fit, unde singularis plantae habitus oritur.

XXXIX.

Multa etiam ibi *Androsace alpina perennis angustifolia glabra*, quae plerumque flore est multiplici, diversissima a *Diapensia* LINNAEI a), quae mihi incognita & nova stirps visa est. Nostrae enim certe *calyx* semiquinquefidus, & *Campanulæ* calyci similis est, quam praecipuam adfinitatem habet cum *Androsace altera* MATTHIOLI b). Neque enim novi, num ea decem illas *nostrae glandulas* habeat in centro tubi floris, ubi expanditur, facientes corollam, qualis est in *Scorpiuro palustri*. *Calycem* vero communem certo nostra non habet, nec peculiaris *calycis* folia serrata, neque floris segmenta integra d), neque magnam illam calycis ad florem rationem e), ut folia omittam, quae non bene characteri *Androsaces* inmiscuit magnus BOERHAAVIUS f) Caeterum nostrae commodam iconem dedit CLUSIUS g) Tres alias Helveticas, adgnatas nostrae, alias dicemus.

XL.

d] In *flor. Laponica* 67. Nam in *horto Cliffortiano* sententiam mutavit.

a) *Flor. Laponic.* 88.

b) Cujus pulchra est icon in *Epit.* CAMERAR. p. 639.

c) TOURNEFORT. I. R H. T. 46. A.

d) ibid. ter. & KNAUT *Char. plant. gen.* 42.

e) Nostræ enim flos facile ultra calycem expanditur.

f) *Hort. Lugd. Bat. Ind. alt.* p. 201.

g) *Sedum alpinum alterum lacteo flore Pannon* p. 489. 490. *Sedum minus X. histor.* LXI. ic. LXII.

§. XL.

Multa ibi *Pulsatilla alba*, & *Pinguicula* GESNERI, & *Campanula alpina rotundifolia minima.* Sed in primis, jam a JOHANNE BAUHINO eodem loco lectus, *Daucus Creticus*, cujus hic quidem varietas *rariori folio, & longiori & pene glabro* nascitur, superius in planitie montis *falconarii*, quæ summa est, altera varietas, *brevi* & *hirsuto* folio & *latiori* frequentior est. Hujus *Dauci*, in omnibus *Alpibus*, & in altioribus *Juræ* pratis non rari, historia confusissima est, ut eam expedire non sit inutile futurum. In Dauco ergo, *breviori & hirsutiori folio*, *radix* magna conica, perennis, fuscis foliis obducta, plures caules, multaque folia fundit, squamosoque, neque piloso capite terminatur. *Folia* ad terram prodeunt ex longis, latis & striatis vaginis, quarum quaelibet vel unum, vel terna edit denuo divisa *folia totalia*. Horum *maximo*, si tria sunt, conjugatarum accedunt alarum non facile ultra sex paria: Harum alarum, quæ primæ, & *maximæ*, denuo quatuor fere tertia divisione pinnas educunt. Quarum denuo, quæ *maximæ*, tria congesta conjugata segmenta habent, quorum prima trifida, aut quadrifida, secunda bifida, tertia simplicia esse solent, ultimo inpare, brevia omnia, vix trium linearum longitudine. Hæc in maximis, reliqua & minores & pauciores divisiones habent. Ultima segmenta semper aliquam latitudinem servant, ad tertiam lineæ partem, nihilque habent de capillari habitu *Mei* vel Fœniculi. Omnia hæc præ hirsutie albescunt ex viridi. *Caules* palmares pedalesque multi, similia, sed minora, ex latis magnisque foliis *folia* educunt, hirsuti ipsi, firmique. Sub *umbella involucrum universale* quatuor vel quinque fit *foliis* inæqualibus, longis, quorum, quæ latissima, ea lata sunt unam lineam. *Octo* fere umbellis *minoribus* fit major, aut parum intra eum numerum, aut ultra. Quarum denuo quælibet calycem habet ex quatuor

 quin-

quinque, ad ſeptem, latiuſculis foliis hirſutis factum, ex albo virentibus, mucronatis. *Semina* hirſuta, ſtriata. *Petala* alba, paulum inæqualia, ita profunde diviſa, ut ex duobus ſibi adplicatis ſemicirculis fieri videantur, aut cordis profundius diſſecti imagine. *Stamina* alba quinque. Alba etiam placenta duas *Tubas* memoria dignas edit. *Odor* & *ſapor* acris & aromaticus. Reperi in M. *Scheidek vallis Grindelwald*, in M. *Dolaz*, alibique. In *altera varietate*, omnia ſimillima, ſed glabra, & ſegmenta longiora, habitusque laxior. Et de *Dauco* quidem MATTHIOLI a), quem & utraque *Epitome*, *Italica* b), & CAMER. c) repetit, & CASTOR d), & LUGDUNENSES e), & TABERNAEMONTANUS f), de eo nihil lucis habeo, quod adferam. CASPARUS BAUHINUS g) eum diverſum exiſtimavit, conjunxit FRATER non ſine conjectura, MATTHIOLO ſuum *Daucum* parum cognitum fuiſſe. JOHANNEM BAUHINUM plerique recentiorum h) ſequuntur, BOERHAAVIUS CASPARUM i). Sed ad noſtrum pertinet *Daucus montanus breviſſimis & minutiſſimis foliis* GESNERI k), & certo *Daucus creticus* ejusdem l), cujus etiam iconem habet inter CAMERARIANAS m). *Legitimus daucus Creticus* CLUSII n) *Daucus cretenſis*

a) *Daucum* I. 779.
b) *Daucum* p. 480.
c) Ibid p. 535.
d) *Herb. nuovo* p. 156.
e) *Daucus* 1. *Matth.* p. 716.
f) *Daucus creticus* p. 45.
g) Dixitque *Daucum fœniculi foliis tenuiſſimis* Pin.
h) RAJUS. MORISON, TOURNEFORT &c.
i) Qui *Creticum* MATTHIOLI vocat *Myrrhidem Orientalem folio anguſtiori Peucedani ſemine villoſo Ind. alt.* p. 69.
k) *Diſcr. mont. fract.* p. 64.
l) *Hort. Germ* p. 292. b & *add.* ad 256. b ex *montibus Rhæticis.*
m) *Epit.* p. 35. in *horto vero Creticum verum* dicit. p. 54.
n) *Pannon* p. 700. *hiſtor.* CXLVIII. absque icone.

tensis verus Diosc. LOBELII o), lectus in *Genevensium montibus*; αἰγοκέγχρος THURNEISERI p), si quid in eo homine serii est; *Daucus Creticus semine hirsuto* JOHANNIS BAUHINI q) ex hoc ipso, in quo versamur, *Falconum monte*. *Daucus montanus umbella candida* CASPARI BAUHINI r), & ejusdem *Daucus montanus multifido longoque folio sive montanus umbella candida* ſ), in posterioribus operibus, cujus varietatem, *longiori & rariori* t) legit in *M. Wasserfall*; *Daucus alpinus Cretico similis* PARKINSONI u). Et hæc facile fluunt, primus rem impedivit MORISONUS, quando CAESALPINI w) obscuris *Daucis* non satis intellectis, & planta, ut ex ejus verbis adparet, nunquam visa, & solum per descriptiones aliorum sibi nota, nomen C. B. bis repetiit. Inde enim factum est, ut *Daucum* nostrum x) *Saxifragam* dixerit, *multifido longoque* folio, quem ex suis legibus debebat *Myrrhidibus* adnumerasse, quæ ejus etiam in *Umbelliferis* y) fuerat sententia. Idem eundem *Daucum* denuo, conjunctis MATTHIOLI & CASPARI BAV-

o) *Advers* p. 323. cum icone non bona foliis *Mei* aut *Anethi* & in *observ.* p. 416. Is minime dubitavit huc revocare *Daucum* I. MATTHIOLI.
p) *Hist. plantar.* LXII.
q) III. 2. p. 56 CHABRAEUS *Daucum creticum*. *Sciagr.* p. 389. *Dauci* vero *Tiburtini* p. 54. brevissima est descriptio, ut non videam, quomodo de eo definiri queat. RAJUS certe & MORISONUS nostro faciunt eundem.
r) *Phytopin.* p. 260.
ſ) *Cat. plant. circa Basil.* p. 45. *Pin.*
t) ibid.
u) *Theatr.* p. 896.
w) *Lanuginoso Cretico simili* L. VII. c. 16. & *non lanuginoso montano* C. 17.
x) Cum synonymo C. B. quod nostrum designat. *Hist. Oxon.* III. p. 273.
y) p. 84.

BAVHINI nominibus, vocat *Myrrhidem tenuifoliam annuam Creticam ſemine lanugine alba pubeſcente* z). Et ex eo tempore inter *Myrrhides* plurimi muneraverunt. *Myrrhidem* nempe *annuam* ſemine *ſtriato villoſo incano* vocant, ex eodem MORISONO aa), HERMANNVS bb), TOVRNEFORTIVS cc) BOERHAAVIVS dd) MILLER ee) BOECLER ff). RAJVS JOHANNEM BAVHINVM ſecutus eſt gg). TOURNEFORTIVS in ſcripto priori hh), & TITA ii), & SCHEVCHZER kk) nomen CASPARI retinuerunt, PLVKNET ll) & SIEGESBECK mm) JOHANNIS appellationem. MVNTINGII *Daucus Creticus latifolius & anguſtifolius* nn) quid ſint, & qua ratione differant, an demum ſint duæ noſtri varietates, id quidem in ea brevitate definiri non poteſt. Non video, qua ratione ductus TOURNEFORTIUS noſtrum alio nomine, ad aliud genus retulerit *Liguſtici* oo), cui ſemina alata ſunt, ita ut in priori nomine, *Myrrhidis*, JOHANNIS BAVHINI nomen, in hoc *Liguſtici multifido longoque folio* CASPARI nomen citet, utut duo *Fratres*, non unius generis duas ſpecies, longe minus duorum generum plantas, ſed eamdem certiſſime deſcripſerint. Oportet

z) Cum eodem omnino CASPARI BAUHINI ſynonymo p. 230.
aa) *Umbellif.* p. 44. 67.
bb) *Hort. Lugd. Batav.* p. 423. *Flor. Batav.* p. 15.
cc) I. R. H.
dd) *Ind. alt.* p. 69.
ee) *Garden. dictionar.*
ff) ad *Hermann* p. 293.
gg) *Syllog. ſtirp. exter.* p. 124. *hiſtor.* p. 463.
hh) *Schol. Botan.* p. 162.
ii) *Hort. Mauroceen.* p. 62. & in *Itin. Alp.*
kk) *It. alp.* I. p. 34.
ll) *Daucus Creticus ſemine hirſuto Almageſt.* p. 129.
mm) *Flor. Petropol primit.* p. 40.
nn) *Waare oeffening van den planten.* p. 399.

tet utique, aliam a nostra, & diversissimam stirpem ob oculis versatam fuisse TOURNEFORTII. Nihil enim nostra lirarum habet in semine. BESNIER pp) *Daucum creticum officinarum* vocat. *Daucum Creticum* DALE qq), LEMERI rr), ZORN ss), & ALLEYNE tt). LINNAEUS, determinato verissimo, uti solet, charactere, *Meo* junctam *Athamantam* habet, *foliis capillaribus seminibus hirsutis* uu), quod nomen retinet ROYENIUS ww), sed diversam plantam denotans, & ab altera, simili sed latioris folii planta MORISONIANA *Myrrhide nempe annua semine striato villoso incano* separat. BLACKWALLIA denique iconem *Dauci Cretici* xx) proponit, quæ ROYENI & LINNAEI *Athamantam* foliis capillaribus exprimere, & a nostra, alto atque laxissimo fœniculi habitu differre videtur. Et revera, si *Dauci* characterem ingrediuntur folia laciniata sub umbella cava, uti visum est LINNAEO yy), non poterit ibi manere. Ex TOURNEFORTII vero legibus non video, quare debuerit removeri a Daucis. *Calycis* ratione habita certe vel *Meo* similis erit, cum quo & habitum communem habet, petalis tamen diversus, quæ *Meo* integra sunt, *Dauco Cretico* cordata; vel *Myrrhidibus* & *Chærophyllis*, quibus simillimum habet *calycem* singularem. Tandem mirari licet, stirpis in officinis receptæ, neque rarissimæ, unam omnino iconem esse, quæ

 apud

oo) I. R. H.
pp) *Tournef. mater. medic. III.* p. 325.
qq) *Pharmacol.* p. m. 197.
rr) *Dictionaire des drog.* p. 150.
ss) *Botanolog* p. 260.
tt) *Dispensator* p. 13.
ww) *Flor. Bat.* 97.
xx) *Herbal. tab.* 471.
uu) *Hort. Cliffort.* p. 93.
yy) *Char. nat. plant.* 206.

apud CAMERARIVM eft, & aliqua non habet, quæ defiderari poffent.

XLI.

Et jam in fummum montem eramus enixi, quem late occupant lætisfima certe pafcua, quibus pinguiora non vidi, infinita florum varietate depicta, & planisfima, in lunæ crefcentis fpeciem flexa circa oram horrendi præcipicii, quod ad imam arenam *(creux du vent)* juxta abruptisfimos fcopulos defcendit. In ea ipfa ora *Dryas* LINNAEI plurima provenit, in pratis vero dominabatur *Anemonoides montana hirfuta polyanthos*. Multus ibi, ad rupium fupercilia, *Ranunculus minimus albus*, plurima *Pulfatilla alba*, quae nihil habebat coerulei coloris, qui petala exterius pingere folet in alpibus; & *Gentiana alpina flore magno* procumbentibus floribus, & *pumila verna major*, & *Hieracium montanum latifolium villofum magno flore*, & *Thlafpi folio globulariæ* petalis certe integris & æqualibus, quæ, nefcio quam ob rationem, RUPPIO a), vifa funt irregularia; *Globularia* ipfa *montana humillima repens*, cui folia hilum excisum habent. Ejus flores, cum nondum ita viderentur defcripti, ut fidum characterem ex Auctoribus decerpere aufus fit veracisfimus LINNÆUS b), eam ipfam ob rationem propius contemplatus fum. Sub quovis flore foliolum fufcum eft, quorum conjunctione imbricata fit calycis generalis fpecies. Proprius *Calyx* difformis quinquefidus bilabiatus, in duas partes difcedens: Superiores duæ anguftisfimæ, tres inferiores latiores, & minus profunde excifæ funt. *Stamina* libera quatuor. *Tuba* unica cum globulo, ex ovo, quod nunc in imo calyce minimum eft. Hæc omnia cyanea. TOUR-

a) *Flor. Jenenf.* p. 218.
b) Conf. *char. nat.*

TOURNEFORTII c) certe icon, quæ ſuperius labium reſectum habet, inferius trifidum, KNAUTIUM d), NISSOLIUM e), & LINNÆUM f) ſeduxit, ut florem exiſtimarent unilabiatum. BOERHAAVIUS g) nihil ſatis definivit, neque PONTEDERA h), niſi quod poſt NISSOLIUM ſtaminum numerum addiderit. Videtur ergo nobis non longe removenda a *Scabioſis*, ſive *Aſterocephalis*, a quibus *ſemine* in medio flore, absque vagina radiata, differt, reliquis dotibus, flore, ſtaminibus, tuba, calyce, convenit. Neque ad excludendam a *Dipſaceis* Globulariam videtur ſufficere, quod folia non conjugata habeat, ſemenque intra florem. Neque enim *Caraxeron* ſemen habet coronatum, neque aliæ *Dipſaceæ* VAILLANTII; folia vero claſſium certe characteres ſubire non debent.

XLII.

Ad lapides non frequentiſſime reperi aliam *Dauci* ſpeciem, ſi a ſemine hirſuto denominetur, quam in *Helvetia* variis locis alias videram, ſupra *Dornacum*, inter *Mümmelisvvyl* & *Falckenſtein* ad rupes, ad ipſam etiam arcem *Falckenſtein*. In ea planta aliqua ſunt, quae merentur animadverſionem noſtram. Eſt ei *radix* acris & aromatica, villo coronata. *Folia* inſigniter varia magnitudine, vix ſui in diverſis plantæ aetatibus ſimilia videntur, modo cubitalia, modo triuncialia, & tunc tenuiter ſerrata, firmaque, adultiora vero & amplis inciſionibus, & multo

c) Tab. 265.
d) Char. plant. p. 85.
e) *Memoir. de l' Acad. des ſcienc.* p. 446. & ex eo DILLEN. *ſupplem. flor. Gieſſenſ.* p. 161.
f) l. c.
g) *Ind. hort. alt.* p. 131.
h) *Diſſert.* p. 120.

to tenujora, ſemper tamen eumdem characterem ſervant, quo ſolo planta, quando non floret, facile dignoſcitur, & quem ſolum fere *Carvi*, atque *Pimpinella criſpa* imitantur. Nempe cujusvis ſecundarii folii, ad princeps folium coeuntis, prima ala, intervallo diſtat a reliquis ejusdem ſecundarii folii alis, & alia directione, ut ad earum decusſim incedendo quaternæ ibi alæ crucem ad coſtam primarii folii efficiant. Caulis *Julio* M. exeunte florem profert, denſisſimis Umbellis, quibus ſingularis habitus globoſus efficitur, quadraginta omnino minoribus coaleſcentibus in unam majorem. *Calyx* uterque aliquot longis, neque diviſis ligulis conſtat. *Semen* alba hirſutie obductum. *Florem* non examinavi, cum planta junior eſſet, viſam deinceps in ſcopulis, non potui adtingere, ob loci difficultatem. Huc ſolent referre *Apii montani genus* in *M. Legerio* prope *Badam* a), brevisſime certe deſcriptum; deinde *Daucum anguloſi caulis* CORDI b), pariter non ſatis definitum. Longe minus *Seſeli montanum II.* CLUSII c) huc facit, quod noſtro *Dauco* jungit CASPAR BAUHINUS, id enim flores habet pallentes, eſtque aut verum *Oreoſelinum majus*, aut ſimillima certe planta; Sed verius huc refertur *Libanotis alba minor ſeu amara* THALII d), qui diverſitatem inſignem foliorum non neglexit. Deinde *Apium petræum ſive montanum albicans* IOHANNIS BAUHINI e), qui & eam notam, & ſemina

a) *Hort. German.* 247. b.
b) *Hiſtor. plantar.* p. 103. b.
c) *Pannon.* p. 691.
d) *Sylv. hercyn.* p. 41.
e) III. p. 105. ex M. Waſſerfall, *Crenzach.*, & Bada, cum icone non mala. CHABRÆUS p. 397. Cæterum fratrem culpat, quod cum *Daucum* pro *tertio Dioſcoridis* dederit, non ſatis aequus. Eo enim no-

mina hirſuta, & in univerſum bonam deſcriptionem dedit, ut meruerit ejus nomen vel eam ob rationem conſervari apud RAIUM f), MAGNOLIUM g), & BOERHAAVIUM h). CASPARUS nos multis difficultatibus implicuit. *Daucus montanus apii folio albicans* i) utique in *Herbario vivo* eſt noſter, de quo ſcribimus *Daucus*. Nomen CLUSII male huc refertur. Deinde *Daucus montanus apii folio minor*, in *Prodromo* depictus, lectusque in *M.* Waſſerfall huc pertinet, ex fide horti ſicci HAGENBACHIANI, qui CASPARO a manibus fuit, propriæque CASPARI collectionis. Tandem *Libanotis minor apii folio* k), non reperta eſt inter ſiccas ejus plantas. Ad eam CORDI & THALII nomina referuntur, non recedentia a noſtra ſtirpe. *Libanotis* veró *Theophraſti minor* LOBELII l) omnino diverſa eſt, itidemque eadem huic & deſumta a LOBELIO *Libanotis panacea* TABERNÆMONTANI l*); Fecit ergo ſapienter RAIUS quod huic *Libanotidi minori* CASPARI BAUHINI aſteriſcum appoſuerit m), incaute vero MORISONUS, quod poſt *Daucum* noſtrum alibi deſcriptum repetierit eamdem ex CASPARO *Libanotidem*. PARKINSONUS n) ex CLUSIO *Daucum ſelinoi-*

nomine in herbario C. BAUHINI planta eſt Oreoſelini majoris ſimilis, ſed rotundiori & villoſo folio.

f) *Syll. plant extra Brit.* p. 66. *Hiſtor.* p. 460. *ſynops* III p 218. Ipſe legit in *Jura* M.

g) *Hort. Reg. Monſp.* p. 20.

h) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p. 59.

i) *Pin.* p. 150. *Baſil.* p. 45.

k) In *Pin. Libanotis apii folio* in *Phytopin.* p. 277.

l) Ic. p. 705.

l*) Ex edit. C. B. 315.

m) p. 449.

n) *Theatr. Botan.* p. 898.

linoidem maximum dixit, qui a nostro diversissimus est. MORISONUS *Pimpinellam saxifragam minorem Daucoidem sive semine lanuginoso* o), ex quadam cum *Tragoselino crispo* similitudine habitus. PLUKNETIUS junioris plantae elegantem figuram dedit, nomenque fecit *Daucum montanum Pimpinellæ saxifragæ hircinæ nostræ folio* p) *Dubriensem*, in quo nomine & seminis & habitus rationem habuit. RIVINUS r) lectum in *Gigantum* montibus *Libanotidem* dixit, genus constituit peculiare, & iconem dedit ad adultum, & latifolium, specimen, characterem non satis definivit. Id nomen mansit apud RUPPIUM s), BUXBAUMIUM t), WALTHERUM u) & HEUCHERUM w). TOURNEFORTIUS hac planta omnino caret. An huc facit *Daucum montanum Boiemicum* SCHWENKFELDI x). Ea planta denuo, si character *Dauci* est in laciniatis sub Umbella foliis, debet emigrare ad aliud genus. RIVINUS a *Dauco* breviori lanugine seminis videtur distinxisse.

§. XLIII.

Inter medios flores, & virentia pascua e longinquo nivem vidi. Quare memor *Croci Alpini*, nunquam a me visi, licet in *Jura* frequens sit, & antiquum nomen *Levrette* apud incolas conservet, accurri; neque spem fefellit flos

o) *Hist. Oxon.* III. p. 285. In *Umbelliferis* p. 84. ejus meminit.
p) *Almagest.* p. 129.
r) In *Pentapet. irregul.*
s) *Flor. Jenens.* p. 226.
t) *Enumer. plant circa Hal.* p. 185.
u) *Ind. horti sui.* p. 83.
w) *Prov.* I. p. 69.
x) p. 61. semen huc facit, descriptio justo brevior.

flos amabilis, quem toties perreptatis alpibus *Juræque* tractibus, non inveneram; neque enim nisi in spongiosa flavescente terra nascitur, a qua modo ante paucissimos dies nix defluxit, & brevissimi ævi est. Duplex erat varietas. *Priori* ad imum floris tubum violaceus color subnascebatur; segmenta vero petalodea omnino alba erant. *Alteri* tria petalodea folia exteriora violacea, interiora tria alba, cum crebris venis violaceis. Utrique cæterum bulbus, & folia pauca lata, media albicante linea, & *Stamina* tria *apicibus* flavis ex ortu segmentorum floris, & Tuba *apice* trifido plumoso, qui ad expansionem floris terminabatur, brevior quam ut emineret. Alias varietates in hortis vidi, flore ampliori, omnes vero nonnisi coloribus floris discrepant. Quare omnem apparatum omitto nominum, quæ multo cum labore congesseram, ex confusissimis CLUSII atque CASPARI BAUHINI *Crocis*, omnesque quotquot sunt *Helvetiæ* cives, SIMLERI a), ut loquitur CLUSIUS, nam sunt ARETII, & JOHANNIS BAUHINI b), & RAII c) & SCHEUCHZERI d) in alpibus lectos *Crocos* in unum unio *vernum latifolium*. Auctorem habeo, quem ubique maximi facio, LINNÆUM e).

§. XLIV.

Per ea pascua, ad lapides tenui gramine vestitos *Osmundam lunato folio*, & *selaginoides crispum*, *Graminumque*

 spe-

a) *Croci montani speciem flore candido, flore cæruleo, & ex candido atque cæruleo mixto* ARETII in *Ness*. p. 235. & SIMLERI in *Valles. & Alp*. p. 333. Quorum priorem, & tertium inprimis legi.
b) II. p. 641.
c) It. IV. p. 333. videtur nostrorum primum esse.
d) *Latifolius vernus flore purpureo minori* in *sylloge stirp. extra Brit*. p. 109. in Jura lectus, est secundus ARETII.
e) *Hort. Cliffort*. p. 18.

ſpecies, *typhoides ſpica denſa brevi & villoſa*, aliudque *glumis variis*, tum aliud *panicula ſpecioſa variegata*, aliaque, nunc non dicenda reperi; & bene onuſtus plantulis pedem retuli, conventurus ſocios in paſcuis *Grandvi*, quæ ſola in *Helvetia* a) *Meum* mihi dederunt; Sed id non obſcurum eſt, neque quidquam habet difficultatis. Neque diu morati, in caſa alpina, mundiori ut ſolent in *Jura* eſſe, reduces adtulerunt ſtirpes in *pertuis de la biſe*, ſive *orientali exitu* lectas, admodum elegantes. Aderat *Bupleuri* ſpecies, olim cognita GESNERO b), & inter CAMERARIANAS c) picta; aderat *Valerianoides anguſtifolia* VAILLANTII, ſed immaturior. *Tozziam* etiam adferebant, quam olim in *Biennenſium* montibus d) legeram mediis in ſylvis, deinde in M. *Stockhorn* lapidoſo loco. Hanc ita pulchre depinxit MICHELIUS e), ut nihil deſit præter *ſtamina*, omnino quaterna, diverſæ longitudinis, uti ſolent in floribus, quibus quatuor ſemina nuda ſubſunt, vel ovarium uniloculare, vel biloculare, paucis exceptis. *Tuba* cylindrica ſimplex. *Barba* trifida maculata, & lineata, cum ſuperius labium duobus, brevioribus & immaculatis flavis ſegmentis fiat.

§. XLV.

Adtulerunt etiam *Heſperidis* genus ſuaviſſimi odoris. Id diſſimile videri poterat ejus, quod a CLUSIO *ſylveſtre* a) dictum

a) GESNERUS, ſed ex relatione paſtoris, narrat in *Pilati* M. naſci. Ego nullibi in alpibus, aut Jura vidi.
b) *Perfoliata montana ſ. perennis Epiſt.* p. 110. *b.*
c) *Perfoliata montana hort.* p. 38. ic. XXXVIII.
d) Unde primum adlata eſt ad CASPARUM BAUHINUM inventorem, qui *Euphraſiam luteam radice ſquamata* dixit *Prodrom.* p. 111. neque debuerat præteriri a MICHELIO.
e) *nov. plant. gen.* p. 20. T. XVI.
a) *Pannon* p. 337. *hiſtor.* p. 299.

dictum, in *Valesia* provenit, supra *Leucam*. Nam multa folia penitus obtusa habet, omnia vero valde latiora, ut sint, quæ semunciæ latitudinem habeant & excedant, margine modo obiter, modo profundius serrato, flos vero multo major est angustifolio CLVSII, & sativorum aut æqualis, aut major, pallidus, longo etiam pallidoque calyce. Sed collatis multis speciminibus utriusque, iis etiam, quæ in M. *Chasseral* lecta dono dederat D. *Schub* V. D. M. plantarum amantissimus, nimis adparuit, continua serie, & angustissima folia dari, illa *Valesiæ*, & quæ prope Acidulas *Mauritianas* legerat D. HVBER, mediocria, aliquando vagis dentibus serrata ex *Chasseral*, lata, profundeque dentata ex *monte Falconario*. Ut nunc fidentius asseram nihil adesse veri discriminis. Cæterum, huc omnino refero, etsi nostrum apprime odoratum sit, *Leucojum sylvestre inodorum flore parvo pallidiore* HORTI AICHSTETTENSIS a) *Leucojum luteum sylvestre Pannonicum serrato folio obtuso & acuto* JOHANNIS BAVHINI b) *Leucojum luteum sylvestre hieracifolium* FRATRIS CASPARI c), etsi nostrum quidem constanter glabrum sit. Huc etiam pertinet *Hesperis sylvestris hieracii folio hirsuta* GARIDEL d) ex CASPARO BAVHINO. *Hesperis Leucoji folio serrato siliqua quadrangula* TOVRNEFORTII, non absque ratione adeo vicina CLVSIANÆ, deinde TILLII e), BOERHAAVII f), VAILLANTII g). *Keiri sylvestre folio hieracii* RVPPII h). Et hæc omnia nomina cum

 sua

a) *Act. ord.* II. T. 13. f. 2. bona ic. RAI p. 781. cum asterisco.
b) II. 872. cum icone; Suo jam tempore dubius fuit, annon esset varietas.
c) *Prodr.* p. 101. *Pin.*
d) *plant aut d' Aix* p. 229.
e) *hort. Pisan.* p. 79.
f) *Ind. alt. hort. L. Bat.* II p. 20.
g) *Botan. Paris.* p. 101.
h) *Flor. Jenens.* p. 61.

sua planta merito migrant ad *Leucojum sylvestre* CLUSII. Plantæ vero ZANONI, & BARRELERII k) a variis huc relatæ, diversæ sunt, & ZANONI quidem angustifoliam plantam, nihil a CLUSIANA nisi floris magnitudine diversam, describit. BARRELERII *Leucojum montanum angustifolium pallido flore* folia utrunque nostri habet, sed floris petala angusta & incisa, quæ nostro integra, lata, & rotunda sunt. SIEGESBEKII *Hesperis Leucoji folio angusto dentato flore minore luteo* l) ad nostram, flore magno, referri non potest. De PONÆ altissimo orgyali *Leucojo* non liquet. THALIANUM *Leucojum luteum sylvestre* m) ita describitur, ut vix possim cum BAUHINO definire, nostrum esse, distinguere vero ab ipsissimo Leucojo CLUSIANO.

§. XLVI.

*A*dtulerunt etiam *Quinquefolii albi* speciem, quam anno 1728. cum ultimo vitæ discrimine in M. *Leitern Valesiæ* legi, in angustissima semita super præcipitium pendente, sæpe gradibus in rupe excisis, sæpe ponticulis ex rudibus Abjetibus interrupta; deinde ad *Agaunum*, asperrimis etiam in rupibus. Ejus historia vix sola tradi potest, quæ utique difficilis est, & duobus affinibus *Quinquefoliis* ita implicatur, ut neutrum sine altero queat intelligi.

Maximum nempe Germanicum illud *Quinquefolium album* FUCHSII non valde caulescit, folia vero amat educere ex propriis pediculis, hirsutis iis, & longis, quina perpetuo

i) *Istor. Botan.* p. 110. ic. 59. similis nostræ stirpi ex *Chasseral*: vocat *keiri alpinum foliis dentatis flore parvo odorato*. Ex eo RAJUS p. 783.
k) ic. 884.
l) *Prim. flor. Petr.* p. 53.
m) *Syl. hercynic.* p. 69.

petuo, nullis alis accedentibus digitata, quorum medium maximum est, integris oris, solis apicibus & parte, quæ apici proxima est, rectis & non profundis denticulis sex septem, neque multo pluribus, inciso. Pars altera folii viridis, & glabra est, aversa tota sericea lanugine candicat. *Flores* ex petiolis parum foliosis, quinque petalis cordatis constant, sub quibus *calyx* est decem in alterno ordine segmentis, de more, constans. *Stamina* multa. *Semina* nuda oblonga pappum ex vertice undique fundentia, quem & placenta plurimum delapsis floribus retinet, brevem, & argenteum. Talis in *Germaniæ* sylvis provenit, eamque prope arcem *Tubingensem* ante plures annos legi.

§. XLVII.

Alia species *caulifera* pedalis & ultra, ramoso caule & folioso. Huic *folia* quina ex brevioribus cauliculis, apice tribus majusculis dentibus inciso, hinc glabra, inde ora & nervo sericea pube albicante, reliqua folii parte, aut non hirsuta, aut leviter, *flore* majusculo ejusque petalis integris, longis, distantibus, venosis. *Semina* pari modo papposa a). Hæc in *herbario vivo* CASPARI BAUHINI fuit nomine *Quinquefolii erecti albi majoris*.

§. XLVIII.

Tertia a nobis lecta in *M. Leitern, & Agauni*, & in *Creux du Vent*, folia habet ad terram primæ similia, apice multis denticulis inciso. Sed & caules ramosos & foliosos profert. Flores petalis ovatis lactei, simillimi. Deinde folia differunt, non adeo sericea pube villosa, sed hinc quidem gla-

a) Villi in floribus hujus *Pentaphylli* RAIO & JOHANNI BAUHINO visi sunt.

glabra, inde hirſuta, ita tamen, ut nihil decedat herbaceo colori, quo utrinque obducuntur. Pyriformia ſemina ſimillimum pappum educunt. Id ergo cum ſecundo (XLVII) petalis foliis & caule conſentit, differt utcunque ſtatura, foliis majoribus, & frequentius inciſis. A primo diſtinguitur folio & cauleſcente habitu, floriſque petalis. Cæterum in hujus ſpeciminibus *ſtamina* luculentius vidi, latis planiſque barbatis foliolis, non cylindricis ſtylis; *Tubas* vero longas, cylindricas, non plumoſas, ex acuminato ovarii apice.

§. II.

Multiplex hic occurrit obſervatio. De pappo ſeminum non ſatis dilucide ſcribunt Auctores rei herbariæ, qui tamen *Caryophyllatis* noſtra Quinquefolia proxime unit, & in Eboracenſi etiam uberrimus eſt, in aliis Quinquefoliis rarior, aut omnino nullus. Sed & ſpecies definire in ſcriptoribus Botanicis non eſt facile. Conabimur tamen, & adductis ad ſingulam nominibus, addemus, quid de earum diverſitate de nobis videatur. Ad primam ergo ſpeciem refero *Quinquefolium majus candidum* FUCHSII a), quod folia ex radice in peculiaribus pediculis profert. Idem eſt *Quinquefolium* TRAGI b) & huc etiam referri ſolet *Quinquefolium ſecundum* MATTHIOLI c) *flore albo*. In *Epitome* vero *Italica* d) exſtat utique *Quinquefolium album* longis ex radice pediculis, idem TRAGIANO. Eodem nomine apud CAMERARIUM e) exſtat, & LUGDUNENSES f), qui in eadem pagina denuo

a) *Hiſtor. plant.* p. 623.
b) *Herbar.* p. 507. edit KUPERI.
c) p. 1018. in deſcriptione, nam icon *Pentaphylli albi* p. 1020. eſt luteum, cui folium *ſubtus argenteum* eſt.
d) p. 684.
e) *Epit.* p. 761.
f) *Hiſt. gener.* p. 1265.

denuo habent idem g) *Quinquefolii albi* MATTHIOLI nomine. In ADVERSARIIS *Pentaphyllum album* h) est. GESNERUS *Pentaphyllum album Tragi Lupino simile* i) dixit, unde profecta videtur denominatio THALII, *Pentaphylli* Θερμοφύλλου k), ex quo spuria species & inutilis orta est *Quinquefolii Lupini folio* l) CASPARI BAUHINI, AMBROSINI m), & RAJI n). TABERNÆMONTANUS *Quinquefolium sylvestre* o) dixit. Huc *Pentaphyllum albo flore* CAMERARII p), & *Quinquefolium sylvaticum* SCHWENKFELDI q) huc potius referendum videtur. Idem etiam nomen est in *horto* AICHSTETTENSI r). CASPAR BAUHINUS *Quinquefolium album majus* ſ) dixit in priori opere, in posteriori *Quinquefolium album majus alterum* t). JOHANNES BAUHINUS *Pentaphyllum album* u) nominat ex TRAGO & MATTHIOLO. Nomen CASPARI BAUHINI retinuit PARKINSONUS,

g) Ib.
h) p. 307. absque icone.
i) *Hort. Germ.* p. 271.
k) *Sylv. hercyn.* p. 88.
l) Pin.
m) *Phytolog.* p. 614.
n) *Hist.* 614. cum asterisco, ex quo constat, non visam plantam RAJO.
o) *Icon.* p. 620.
p) in *horto* p. 119. Siquidem non diversum videtur intellecturus fuisse nomine pene eodem.
q) *Stirp. Siles.* p. 174.
r) Vern. o. 7. T. VI. f. 2.
ſ) Phytopin. p. 650.
t) *Pin.* p. 325. CLUSIANUM eo refert synonymon *Pentaphylli albi* I. CLUSII. Sed hoc ad speciem nostram tertiam refero post I. B.
u) II. p. 398. d. CHABR. p. 171.

SONX), RAJVS y), TOVRNEFORT z), BOERHAAVE aa), & SCHEVCHZER bb). *Quinquefolium seu Pentaphyllum* I. dicit AMBROSINVS cc); *Pentaphyllum minus rectum subtus incanum flore albo* MORISONVS dd), de *nostro* enim dicere videtur, etsi descriptionem adferat CLVSII. Eo nomine usus est HERMANNVS ee). KNAVTIVS corrupit, ut sit *Pentaphyllum sive Heptaphyllum minus rectum flore albo subtus incanum* ff); & alibi HERMANNVS facit *Pentaphyllum sive Quinquefolium album majus alterum* gg); *Pentaphyllum candidum majus* MVNTING hh); *Pentaphyllum foliis argenteis & splendentibus majus & minus* MENZEL ii), ut videtur, *Quinquefolium Lupini folio argenteum flore albo* RVPP kk) in sylvis repertum. *Pentaphyllum album* TITA ll), & BVXBAVM mm), & GEMEINHART nn). *Pentaphyllum sylvestre majus? an minus?* SCHÆFFERI oo), nemo dixerit.

Pen-

x) *Theatr.* p. 396. sed *Pentaphyllum* vocat & CLVSII I. huc refert.
y) *Histor. plant.* p. 614. *syll. stirp. extra Brit.* p. 232.
z) In *Schol. Botan.* p. 231. & I. R. H.
aa) *Ind. alt.* p. 40.
bb) In *itin. Alp.* VI. p. 460. si quidem de nostro loquitur; nam petala subrotunda & locus videntur facere, ut sit tertium nostrorum II.
cc) *Phytolog.* p. 452.
dd) *Hist. oxon.* II. 189.
ee) *Hort. Lugd. Bat.* p. 480.
ff) *Enum. plant. circa Hal.* p. 112.
gg) In *Flor. Botan.* p. 5.
hh) *Waare æffening* p. 562.
ii) *Pugill. plant. rar.*
kk) *Flor. Jenens.* p. 84.
ll) *Hort. Mauroccen.* p. 137.
mm) *Enum. plant. circa Hal.* p. 254.
nn) *Catal. plant. circa Laub.* p. 77.
oo) *Delic. Botan. Halens.*

Pentaphyllum album majus alterum DUVERNOI pp), si quidem id est *album Quinquefolium*, quod prope arcem *Turingensem* me decerpsisse memini. *Penatphyllum flore albo montanum* WALTHER qq), *Pentaphyllum Lupini folio flore albo* SIEGESBECK rr). Potentillam denique *foliis digitatis superne conniventi serratis caulibus filiformibus* dixit LINNAEUS ſſ) noster. TILLI tt) ex MICHELIO adeo multa habet, quæ ad nostra *Quinquefolia alba* referri possunt, ut ex iis me expedire non potuerim. Principes hujus notæ sunt, flores & folia ex radice, caules aut nulli, aut parum foliosi, petala cordis effigie.

L.

Alterum, & multo obscurius *Quinquefolium*, descriptum XLVII. caulescens, erectum, & foliosum, est sine dubio, cum erectum sit, & minus, CLUSII *Quinquefolium* II. a), quod in magno opere *Quinquefolium* II. *minus albo flore* b) dixit. *Quinquefolii albi species* GESNERI c) tantum nominatur, ut vix definiri possit, quo pertineat. CASPARUS BAUHINUS ex CLUSIO d) dixit *Quinquefolium album minus alterum*; quod

nomen

pp) *Cat. plant. circa arc. Tubing.* p. 112.
qq) *Ind. horti sui* p. 100.
rr) *Flor. Petrop. prim.* p. 85.
ſſ) *Hort. Cliffort.* p. 194. & ipse cum C. B. RAJO & MORISONO *album* I. CLUSII huc refert: Idemque nomen habet ROYENUS *flor. Leid. prodr.* p. 276.
tt) *Hort. Pisan.* p. 141.
a) In *Pannon* p. 425. icon, in qua flores nimis & lati & cordiformes.
b) p. CV. & ex eo RAJUS p. 614. cum asterisco,
c) *App. ad hort.* p. 295. b,
d) *Pin.* p. 325.

nomen HERMANNUS e), TOURNEFORTIUS f), SCHEUCHZERUS g) retinent. Sed idem præterea pro novo descriptum est a CASPARO, *Quinquefolii albi minoris* h) nomine, lectum in saxosis circa *Curiam* Rhætorum, idque *nomen* RAJUS i) & TOURNEFORTIUS k) habent. PARKINSONUS l) ex CLUSIO dixit *Pentaphyllum album minimum.* MORISONUS n) *Pentaphyllum minus erectum hirsutum flore albo*, quem PLUKNETIUS o), & alibi HERMANNUS p) sunt secuti. Porro non dubito huc referre *Pentaphyllum rectum* RAII q) in SALEVA lectum, cum & folia apice incisa, & floris petala longiuscula, & eorum distantia major, & villi tomentosi in medio flore huc respiciant. *Pentaphyllum vero foliis inferne & superne incanis* JOHANNIS BAUHINI r) ex *Baldo* M., ad quod fere refert CLUSIANUM *alterum*, differt a nostro in ea nota ipsa, a qua nomen habet.

§. LI.

Tertium (XLVIII), quod a priori, maxime caule non erecto, forte & petalis paulo latioribus, & foliis amplioribus differt.

e) *Flor. Bat.* p. 5.
f) *Schol. Botan.* p. 231. I. R. H.
g) *It. alp.* II. p. 139. multis *Rhætiæ* locis.
h) *Phytopin.* p. 650. *Prodr.* p. 159. *Pin.* In *herb. vivo* C. B. nomen adjectum erat *Quinquefolii erecti albi minoris.*
i) *Syll. stirp. extra Brit. nasc.* p. 212. & *histor. plant.* p. 614. cum Asterisco, conjungit vero stirpem CLUSII non certissimus.
k) I. R. H.
l) *Theatr.* p. 397. & *Pentaphyllum album minus* ibid.
m) II. p. 189. ex Clusio. Inter icones adjicitur nomen *primi* ad hujus *numerum.*
o) *Almagest.* p. 280.
p) *Hort. Lugd. Bat.* p. 480.
q) *Hist.* p. 614. *Syllog. stirp. extra Brit. nasc.* p. 212.
r) II. p. 398. e. villi in medio flore observati non recedunt. LOBELIANUM *alpinum petrosum*, quod ibidem citat, est *Alchimilla sericea.*

differt, a GESNERO a), lectum in muris urbis *Walenstat, Pentaphyllum petræum* dictum fuit, & alibi *Pentaphyllum album petræum* b), ut mirari liceat, CASPARVM BAVHINVM in ejusdem omnino oppidi muris lectum pro novo describere; Dixit autem *Quinquefolium album majus* in *Prodromo* c), addidit *caulescens* esse in *Pinace,* nam caule folioso a II. *Pinacis* differt: Et ea ipsa nota, deinde quod CLVSIVS non nisi ignota *Pentaphylla* se descripturum testetur d), persuadeor, huc pertinere, non ad TRAGI *Quinquefolium*, id, *quod I. majus albo flore* vocat CLVSIVS e), etsi non dissimulem, nostrum rupes potius, quam sylvas amare. Nobiscum sentit JOHANNES BAVHINVS f), qui *Pentaphyllum album* I. CLVSII seorsim proposuit. CHABRÆVS g) iconem flavæ speciei addidit, cui homini, non immerenti *Auctori* imputasset, si libuisset justum esse, *hallucinationes* plerasque operis BAVHINIANI, censor MORISONVS. Nomen CASPARI TOURNEFORTIVS h) repetiit, & TILLIVS i). RAJVS & MORISONVS & plerique alii non habent. De MENZELII k) *petræo flore albo* non liquet.

§. LII.

Et hæc ita videntur sibi constare. Sed, ut dicam, quod verum est, non levis mihi est suspicio, tria hæc *Quinque-*

 folia

a) Tab. collect. stirp.
b) *Hort. German.* p. 271.
c) p. 139.
d) Dudum vero illud TRAGI in hortos receptum erat conf. LOBELII *advers.* p. 307.
e) *Pannon.* p. 423. *histor.* p. CV. cum icone, quæ nostram omnino exprimit, a *Quinquefolio* TRAGI valde aliena.
f) II. 398. c. Inde PLVKNET *Almag.* p. 285.
g) *Sciagr.* p. 169.
h) I. R. H.
i) *Hort. Pisan.* p. 141.
k) *Pugill. rar.*

folia tuto posse in unum uniri. Examinatis speciminibus, adparuit mihi, continua degeneratione *Erectum* illud (XLVII.) ad radicem non foliosum, & petalis longis, & folio pene glabro, degenerare in nostrum (XLVIII.) in M. *Leitern* & *Creux du Vent* lectum, cui foliosus caulis, latiora petala, folia subhirsuta flava. Inde absque saltu conjunguntur specimina ejusdem (XLVIII.) lecta *Agauni*, argenteo villo, foliis plurimis ad radicem, eisque peramplis, simile TRAGIANO, uti caule folioso, neque penitus sericeis foliis cum *erecto* & cum speciminibus in *Creux de Vent* consentit. Et si quidem, quod non existimo, petala cordata TRAGIANI sint sufficienti discrimini, certe tamen & *caulescens* BAVHINI (XLVIII.) & ejus *erectum* (XLVII.) nulla vera nota diversa sunt. Flos certe & villosa stamina, & papposum semen, & folia apice incisa omnibus unam perpetuamque notam impertiunt.

§. LIII.

Reduces, eamdem viam iteravimus. Circa *S. Aubin*, aridis locis, *Buglossum angustifolium majus*, & *Caryophyllus prolifer*, & *Linum* illud *capillaceo folio flore variabili* a) provenit; in agris vero *Astragalus*, qui *Cicer sylvestre* dicitur MATTHIOLO b). Læti discessimus, & ego quidem nave *Moratum* petii. In *Broja* fluvio, qui ex *Moratensi lacu* in *Neocomensem* fluit per media humidissima prata, passim *Solidaginem palustrem Persicæ folio subtus incano*, sex pedum altitudine se efferentem ex arundinibus, & *Tithymalum* vere *fruticosum palustrem* vidi, & utramque majorem *Nymphæam*

a) Albo, albo cum lineis variis, subpurpureo lineato &c. quod CASPARVS BAVHINVS & *angustifolium flore magno* vocat, & *angustifolium floribus dilute purpurascentibus* vel *carneis*.

b) *cum magn. fig.* p. 418.

am vidi. In earum ea, quæ luteo flore est, eleganter vidi expressam *staminum* & *Petalorum* adfinitatem, qua fit, ut in floribus plenis mutata *stamina* se in petala explicent; Vnde & non alii flores frequentius pleni sunt, quam ii, in quibus abundant *stamina*, in *Gymnopolyspermis*, & adfinibus *Rosis* arboribusque *pomiferis*, & denuo alio modo adfinibus *Aquilegiis* &c. Nempe extima corona, facta 14. petalis, veram habebat in *Nymphæa lutea* naturam floralem. Verum, quæ interiora propius coronabant ovarium, ea angustiora, solidiora, duabus pulverulentis lineis inscripta, degenerant paulatim in verissima *stamina*. MORATO paludosa prata vicina sunt, plenissima *Scordio*, quo universa fere *Helvetia* inde sibi prospicit, & *Gratiola*. Ad ipsum litus lacus, denuo *Ranunculus longifolius* BURSERI c). Inde sterilis via, & plantis rarioribus omnino destituta *Bernam* me reduxit.

§. LIV.

Post aliquot dierum moram in Montem *Neunenen*, comite viro verissimi judicii ALBERTO HERPORT, iter repetii, quod ante octo annos non infœcundum fuerat. Ex summa alpium catena passim promontoria, & secundaria juga producuntur: Id quod conscendi, pars est catenæ, quæ haud longe *Aquilegia* orta ab altissimis alpibus, versus solis ortum secedit, & longa serie *Sanensem Simmiamque* vallem a *Friburgensium* ditione separat. Ad eum montem iter fit per vallem pascuis lætam, quæ ab amœnissimo pago *Belp* continua ducit ad arcem *Burgenstein*. Sed prius, relicta valle, versus occidentem seceditur in pagum *Rieggisberg*. Inde adscenditur per prata subuda, plena olim *Sedo palustri purpureo*, nunc exusta sole, sub ipsis initiis dierum canicularium.

Deinde

c) conf. XVIII.

Deinde per vallem *die rute* algidis aquis irriguam, modicis, ſylvoſiſque montibus ſeptam undique. Sed & ea valle relicta ad meridiem nos convertimus, & adſcenſu non leniſſimo ad ſylvam venimus, atram, abiegnam, alpini ingenii, uvido ſolo, & pene paluſtri. Paſſim procella ſtrages ediderat inmenſas arborum, in earum everſis truncis, loco in perpetuum ſole carente, ſperavimus muſcorum copiam & invenimus.

§. LV.

Vberrimum ibi fuit novum genus *Bryi*, *capillaceum craſſis capitulis per caulem exeuntibus.* Naſcitur in ceſpites late virentes, habitu pene ejus, cui capitula globoſa ſunt. *Caules* fuſci, aliquando vero viridiſſimi, unciales & ultra, erecti, recurvo vertice. *Folia* pallida & virentia, ad unum plerumque latus vergunt, mollia, capillaria, incurvata & falcata. Per caulem ſubinde prodeunt *ſetæ* ruberrimæ, breves, vix trium linearum. In iis craſſa ovata *capitula* ſubrubella, aut flava, operculo conico, quo delapſo ciliari rubro villo coronantur. *Calyptras* non vidi. Habui etiam a STÆHELINO noſtro, ex altioribus ſylvis *Juræ*. Maximo Botanico DILLENIO novum viſum eſt. Conjecturam propono, num fuerit *Muſcus Alpinus medius foliis tenuiſſimis & acutiſſime denticulatis*, *capitulis ſubrotundis unam partem ſpectantibus* MICHELI a).

§. LVI.

In everſarum arborum truncis plurimum naſcebatur, miſtum *muſco plumoſo eleganti* VAILLANTII a), *Bryum*, quod ſoleo

a) *Nov. gen.* p. III. n. 41.

a) Cujus folia avulſa a caule, conieæ & dilatatæ ſetæ ſpecie mihi aliquamdiu inpoſuerunt, donec lentis accederet verax induſtria. *Botan. Pariſ.* p. 132. T. XXVII. f. 7.

ſoleo vocare *alternans calyptra variegata, & ſcyphulis folioſis.* Dudum notum eſt, ſed character imperfectius cognitus. Nempe *Bryo* noſtro *caules* ſunt inclinati, per ſex fere lineas tantum folioſi, *foliolis* diſtinctis, læte viridibus, ex lata baſi acuminatis, ſerpylli, nervo medio. In ſummo cauliculo alias pallida *ſeta*, uncialis, erectum *capitulum* gerens. Id longum eſt, cylindricum, leniter ſpadiceum. *Calyptra* infra albiſſima, fulva ſuperius, qua vel ſola dignoſcitur. Sed aliæ plantulæ, ex eadem tamen radice naſcentes, nulla capitula gerunt, & alieniſſima ſunt facie. Earum cauliculus nudus aliquamdiu terminatur velut *ſcyphulo*, facto ex foliolis virentibus, aut rubentibus, quando ſeniora ſunt, conjunctis, ſuperius cavum intercipientibus. In eo ſcyphulo viridiſſimorum foliorum roſa eſt, ſi exquiſitiori microſcopio utaris. Nam toti hi ſcyphuli nudo oculo pulverulenta capitula imitantur, & non aliter innotuerunt plerisque Botanicis. Primum DOODY nomine *Muſci trichoidis parvo capitulo conglomerato ſive Botryoidis* dedit RAJO b), novamque ſimul claſſem inde conſtituit, quod *capitula pulverulenta* absque ulla calyptra haberet. Eadem planta PLVKNETIO eſt *Muſcus trichoides, capitulo racemoſo noſtras* c). TOVRNEFORTIO d) *Muſcus capillaceus minimus capitulo minimo pulverulento* dicitur: deinde RVPPIO e), & VAILLANTIO f), cujus non mala eſt icon, melior tamen BVXBAVMII g), qui *Muſcum foliis anguſtis & brevibus capitulis minimis rotundis in brevibus pediculis*

b) *Hiſt. plant.* III. p. 39. n. 6.
c) *Almageſt.* p. 2,7.
d) I.R H.
e) *Flor. Jenenſ.* p. 285.
f) *Botan. Pariſ.* p. 1 8 T. XXIX. f. b. *Muſcoides* vocavit, & ipſe, quod ſolo pulvere conſtaret capitulum, absque membrana.
g) *Act. Petropol.* III. p. 273. T. XIV. f. 2.

diculis h). DILLENIUS, cum *Muſcorum* genera conſtitueret, *Mniis*, quibus pollen abſque calyptra & capſula naſceretur, principem hunc muſcum fecit, dixitque *Mnion perangu-ſtis & brevibus foliis* i). Sed idem, ut eſt veritatis amantiſſimus, in literis ſatis oſtendit, ſe hanc ſententiam mutaſſe, & noſtrum reſtituere *Bryis*. Quem vero EX RAJO k) nominat MICHELI l), pingitque, adeo a noſtro recedit foliis capillaceis, ut non videatur idem eſſe, figura etiam ad lentem facta a noſtra diverſa eſt. Similis certe huic eſt figura MORISONI, quando *Muſcum Coronatum minimum foliolis pediculis & capitulis minimis erectis* m) depingit, cujus deſcriptio, repetita a RAJO n) capitulum tradens puncto non majus, omnes vero muſci partes minimas, ita differt a noſtro, ut diverſum exiſtimarem, niſi conjungere juberet DILLENII o) auctoritas. Noſter enim & major dimidia *Bryorum* parte, & lato folio eſt, & ſcyphuli multorum Bryorum capitulis majores. Quidquid ſit, capitulum certe illud pulverulentum, certiſſime eſt roſa foliorum juniorum, & planta, in qua enaſcitur, veriſſimum *Bryum*.

§. LVII.

Eadem ratione ſcobs illa in ſcyphis ſimillimis MARCHANTIÆ viſa, & ambitioſe delineata a MICHELIO a), merum eſt foliorum

h) *Enum. plant. circa Hal. naſc.* p. 2:8.
i) *Cat. plant. circa Giſſ.* p. 214. & *nov. gen.* p. 84. cum icone, valde anguſtifolia T. I & denuo in *ſynopſi* RAJANA p. 78. Primus, in fallor, vidit capitula.
k) Nomen ad not. b.
l) *Nov. gen.* p. 108. T. 59. fig. 8.
m) *Hiſt. oxon.* III. p. 631. *ſect.* xv. T. 7. f. 20.
n) *Muſcus capillaris omnium minimis foliis pediculis capitulis Hiſt. plant.* III. p. 35. n. 10.
o) In ſynopſi RAJANA.
a) T. I. ad G. H. I. M. pro ſeminibus.

liorum juniorum germen, ut in hac ipſa ſylva obſervavi in *Marchantia capitulis integris*; neque forte diverſa ſcobs fuſca in roſeis illis gemmis *Polytrichi* vulgaris maximi, nam ex mediis ſcyphis novas plantas provenire certum eſt. Sed ad ſylvam noſtram redeo. In ea, & circa *Drakau* prope *Bernam*, non rarum eſt ad terram novum *Sphagni* genus, quod *acaulon maximum* voco, *foliis in centro ciliaribus*. Huic ex *radiculis* albis, & teneris, primo *folia* prodeunt in orbem reclinata, lætiſſime virentia, lineis terminata parallelis, fine etiam obtuſo. In eorum foliorum medio alia prodeunt *folia*, longa, pallida, glumarum ſimilia, fuſco nervo in longum pilum educto. Amplectuntur hæc *capitulum* inter *Sphagna* maximum, raræ molis in toto *Muſcorum* genere. Junius operculum habet, acuminatum, pellucidum. Id dejicit adultius, & in ſaccum fit e luteo rubentem, pyriformem, ore paulum contracto, & plerumque ad alterutrum latus propiori, plenum polline viridi. Longum vidi ad tres lineas, latum ad duas. DILLENIVS novum *Muſcum* eſſe confirmavit.

§. LVIII.

In corticibus arborum naſcitur elegans illud *Sphagnum*, quod *Muſcum terreſtrem majorem ramulis compreſſis ſuperficie criſpis* vocat VAILLANTIVS, cum elegante icone a), quod & nomine b) & foliorum transverſis undis ſimile eſt *Muſco Linariæ folio majori & criſpo* c) TOVRNEFORTII. Sed is *Hypni* ſpecies eſt, & circa *Zweylutſchinen* copioſiſſime provenit. Emerſimus tandem ex ſylva, & per breve paſcuum

 ad

a) T. XXVII. f. 4.

b) Nam iisdem omnino vocibus MORISONVS & RAJVS in *hiſt. plant.* III. p. 44. ad fine *Hypnum* intellexerunt, teſte DILLENIO in *ſynopſ. p.* 89.

c) *Hiſt. des plant. aut de Par.* p. 504. & I. R. H.

ad *medicatas Aquas*, quæ a M. *Gurnigel* nomen habent, pervenimus. Ibi dum corpora procuramus, aquas infectas odore ovorum putridorum bibimus, limpidas, ſummo in æſtu innoxias, quarum multus ad vicia ventriculi, & fluores albos, & menſium defectum uſus eſt apud noſtrates. Olim examinata aqua multum dedit innatantis petrolei, quod cuticulam efficit in ſuperficie, non ſemel renaſcituram, ſi demſeris. Viridi colore tingit violarum ſyrupum, & adjecto liquore Tartari magnam vim terræ teneræ albæ deponit, quæ luculenta ſunt indicia terræ calcariæ.

§. LIX.

A meridie prima ambulario noſtra fuit in Montem *Ober Gurnigel*, leuca fere altiorem balneo, quod & ipſum ſublimi ſitu poſitum eſt, ut & proſpectu lætiſſimo fruantur incolæ, & ſole diutiſſime fulgente, dies haud paulo longiores ſint, quam in vicina. Via ducit per ſylvam, ſimilem priori (LV), in qua magna provenit vis elegantis plantulæ, quam ob ſemen *Aparinen* dixeris, a) niſi ob folia quaterna lata malis *Cruciatam* vocare. Deſcriptio JOHANNIS BAVHINI b), & icon ejus, deinde icon BOCCONE c) ſufficiunt, neque enim video verum aliquod eſſe utriusque diſcrimen: Noſtræ certe folia ſubhirſuta ſunt, BOCCONIANÆ plantæ ſimilia. BAVHINORVM d) ſtirps vero a noſtra non diverſa eſt. Id enim &

a) Ob flores in paniculis ex alis ſummorum foliorum, & ſemina hiſpida.

b) *Rubia quadrifolia ſemine bino hiſpido* III. p. 712. CHABR. p. 547.

c) *Rubia ſemine duplici hiſpido, latis & hirſutis foliis plant. rar. Sicil.* &c p. 10. T. VI. f. 1.

d) *Rubia quadrifolia vel rotunda levis Prodr.* p. 145. *Pin.* & ex eo I. B. III. p. 711. Nam peculiari, ſuoque nomine deſcribit lectam circa *Thermas Valeſias* CASPARVS. *Eam Rubiam quadrifoliam rotundam*

& locus natalis, & ipsa planta in *herbario vivo* CASPARI visa persuadet. Vox *glabra* fraudi fuit BARRELERIO e) & BOCCONE, ut novam facerent, RAJO f) MORISONO g) ut eam, BAVHINIANA distinguerent. TOVRNEFORTIVS h) BOCCONIANAM solam habet.

§. LX.

Supra eam sylvam lapidosa pascua sunt. Nihil ibi frequentius *Dente Leonis floribus croceis*. Ei in universum habitus est vulgaris *Taraxaci*. *Folia* tamen & minus profunde dentata, minusque hamata sunt, extremo segmento sub rotundo, & lenissime acuminato. *Caulis* firmior, quam *Taraxaci*, pedalis, quando altissimus est, uniflorus. *Flos* quam *Taraxaci* minor, sature aurantius & pene rubens. COLVMNA a) stirpem habet nostræ similem floris colore, folia non respondent. Ex ea *Dens Leonis minor laciniatus flore croceo* MORISONI b); *Dens Leonis alpinus minimus glaber* TOVRNEFORTII c); & *Dens Leonis spatulæ folio dentato* forte

 VAIL-

dam levem dixerunt PARKINSON p. 276. RAI *Syll. stirp. extra Brit.* p. 225. *Histor.* p. 278. cum asterisco. PLVKN. p. 323. & MORISON III. p. 329. qui eamdem stirpem ter in eadem pagina repetit,

e) *Cruciata major villosa flore mollugini alba* BARR ic. 324. qui I. B. plantam dixit *Cruciatam minorem glabram flore mollugini album* ic. 323.

f) Vtitur nomine BOCCONE, hist. p. 478.

g) Plantam I. B. vocat *Rubiam quadrifoliam semine duplici hispido Hist. oxon.* III. p. 329. quod nomen est HERMANNI *hort. Lugd. Bat.* p. 319. Plantam vero BOCCONIS eo nomine, quo usus est Auctor ib. p. 328. Idem PLVKNETVS habet p. 321.

h) *Cruciata floribus paniculatim nascentibus*, I. R. H.

a) *Hieracium alterum minus* IV. *Ecph. rar. stirp.* II. p. 129.

b) *Hist. oxon.* III. p. 74.

c) I. R. H.

VAILLANTII d), si quidem eamdem intelligit. RAJUS COLUMNÆ nomen retinet e). Sed certiora nostri synonyma sunt *Dens Leonis foliis extremo subrotundis floribus aureis* SHERARDI f), quod nomen pene definitio est plantæ nostræ. *Hieracium minus saxatile dentis Leonis folio unico caule flore flammeo* TITÆ g). *Hieracium dentis Leonis folio obtuso minus* SCHEUCHZERI h), & *Hieracium dentis leonis folio obtuso minus flore ferrugineo* ejusdem i). Mihi SHERARDI nomen aptissimum videtur. Abunde vero per alpium humiliora pascua provenit.

§. LXI.

Leucanthemum pro *alpino folio rigido* habitum multum ibi provenit, varietas omnino vulgaris, folio crassiusculo, firmo, acuto, flore majori pro portione plantæ, sed nihil veri habens discriminis, uti neque in *Dolaz* & *Thuiri* habet, ubi lectum RAJUS a) pro singulari describit. *Bellis* vero *alpina major rigido folio* CASPARI BAUHINI b), & a nostra, & a vulgari diversa videtur, ei enim folia ad terram eximiæ longitudinis, omnia vero acuta & profunde serrata sunt.

§. LXII.

Frequens & in *Jura* & in subalpinis est *Campanula alpina linifolia cœrulea*. Ea & hic nata fuit, foliis imis revera

d) *Comment. Acad scient. Parif.* 1721. p. 231. sed is de planta COLUMNÆ dubitat; *Spathulæ* vero folium nostræ foliis dissimillimum est.
e) *Histor. plant.* p. 246. cum asterisco.
f) In *Syllog. stirp. extra Brit.* p. 399.
g) *In itin. post hort. Mauroc.*
h) *It.* I. p. 40. Planta nostra est, nomen alienissimum.
i) *It.* IV. p. 336.
a) *Syllog. stirp. extra Brit. nasc.* p. 76. nam & ibi legi anno 1736.
b) In *Prodr.* p. 120. & *Pinace*.

vera rotundioribus, reliquis Lini, primis serratis leviter, plerisque non dentatis. Ea habitu differt a *rotundifolia alpina*, & duritie, foliisque nullis, ut in hac solent, latis serratis, sed subito gracilibus omnibus, præter ea, quæ rotunda sunt ex radice. A vulgari *rotundifolia* magnitudine floris facile differt, qua ita eam superat, ut propior sit *Campanulæ persicæ folio* cujus tamen folia nulla rotunda sunt.

Inventor CASPAR BAVHINVS a) nomen dedit & descriptionem, quem HOFMANNVS b), MAGNOL c) TOVRNEFORT d) & RAJVS e) secuti sunt. JOHANNES *linifoliam cœruleam* f) dixit, idque nomen PARKINSONVS g), VOLCAMER h) & magno in opere RAJVS i) habent. LINNÆVS k) post MAGNOLIVM l) conjungit *alpinæ rotundifoliæ*: JOH. BAVHINVS m) & TOVRNEFORTIVS n) vulgaris varietatem fecerant. Sed potest distincta manere, media quasi inter *vulgarem rotundifoliam* & *persicifoliam*. Ejus varietas o) est omnino, ad pedem *Gottbardi* a me reperta, *Campanula alpina linifolia cœrulea, flore unico*

a) *Phytopin.* p. 139. *Prodr.* p. 34. *Pin.*
b) Delic. sylv. flor. Altorf.
c) *Bot. Monspel.* p. 47. ubi & icon addita est, postea vero sententiam mutavit.
d) I. R. H.
e) *Syll. plant. extra Brit.* p. 83.
f) II. p. 796.
g) *Theatr.* p. 650.
h) *Flor. Noric.* p. 79.
i) p. 740. cum asterisco.
k) *Flor. Laponic.* 74. neque certus tamen.
l) l. c. p. 291. postquam folia ima rotunda viderat.
m) Jungit enim *linifoliam* THALII; sed ea vulgaris est.
n) Hist. des pl. autour de Par. p. 184.
o) Folio latiori & hirsuto, flore pro humilitate plantæ magno. Sed & nostræ ima folia subhirsuta sunt.

co grandi in summo cauliculo SCHEVCHZERI p), cui omnino similis est *Campanula montana minor angustifolia* BARRELERII q), neque recedit *Campanula caule unifloro* LINNÆI r). *Campanula foliis Anchusæ floribus oblongis* ibidem in saxosis aliquoties obvia fuit, a qua, ut obiter moneam, neque *Campanula alpina aspera foliis Echii flore magno villoso* PLVKNETII s), neque *Campanula minor hirsuta Drabæ foliis* t) diversa est.

§. LXIII.

Altera die, quæ fuit 17. IVLII post hanc quasi velitationem, in M. *Ober Neunenen* tribus aut ultra horis ab Aquis medicatis distantem, prima Aurora iter suscepimus. Primum stadium per sylvam est abiegnam, in qua magna vis *Equiseti sylvatici tenuissimis setis*, cujus spicam floralem, in folioso caule enascentem, brevem & subspadiceam tunc legi. STÆHELINI nostri hic recenseo experimentum, mutilatum certe in *Commentariis Parisinis* a), elegans, & quod vix fallit. *Equiseti* cujusvis, sed in primis *arvensis*, cui flos a foliis sejunctus nascitur, primo vere vigentis, spica excutiatur supra Chartam, elabetur ex octenis capsulis, quæ sub scutis nutantibus adsunt, pollen viridis, adeo ponderosus, ut in aqua fundum petat. Is quando paulo siccior, neque siccissimus tamen, super vitrum effunditur, & admovetur microscopium, tripudium cernitur elegans, & aurium etiam indicio percipitur. Corpuscula nempe spermatica innato elatere se mo-

p) *It. alp.* IV. p. 454. f. 14. & *parva rotundifolia flore cæruleo pentagono grandi It. alp.* II. p. 131.
q) ic. 487.
r) *Flor Lapon.* 85. T. 9. f. 5. 6.
s) *Almagest.* p. 136. T. 53. f. 6.
t) ibid. f. 4.
a) 1730. *hist.* p 88.

movent, & contorquent. Ea sunt sphærulæ fere, instructæ cruribus duobus, ad quinque usque, quæ extrema parte bifida denuo conjunguntur inlaquei speciem. Ea crusćula elatere summo resiliunt, & per plura horæ minuta subsiliunt in aliquam distantiam. Ita vulgatissima planta omnes *Polypodii sensibilis*, & *Oxyoidis* GARCINI, & *Mimosæ* motus longissime superat agilitate & constantia. Sæpe *in Helvetia*, sæpe in *Germania*, elegans experimentum iteravi, quod primum apud STÆHELINUM b) videram,

§. LXIV.

Supra eam sylvam acclive pascuum est, in quo fons medicatus, lignea casa tectus, scaturit: Ibi aqua valentior bibitur, & odore graviori. Deinde alia sylva sequitur, & ipsa uligine impedita, atque hanc longissima adscendenti pascua, neque quidquam habentia, quod invitet Botanicum. Supra ea sequitur sylva suprema, ad quam ex altioribus mapalibus lignatum veniunt. Ibi præter vulgatissimam *semper virentem Vitem Idæam fructu rubro*, in cavis arboribus reperi *Chamænerium alpinum alsines folio*. Et jam ex sylva in pascua *Unter Neunenen* veneramus, ubi *triste Cœlum* a) expertus fueram ante octo annos, casa debili, & perflata ventis defensus ab horribili tempestate, quæ omnium intra hominum memoriam atrocissima & maxime diuturna fuit. Supra ea mapalia secuti dorsum eminens inter duas convalles, paulatim vidimus stirpes rariores augeri, uti decedebat altitudini. Plurima ad viam *Myosotis alpina latifolia*, quæ variabili ingenio modo glabra, modo villosa est, folio auriculæ

b) Dum hæc scribo, reperio descriptum, in ejusdem STÆHELINI *Thes. Anat. Bo*. 1731. p. 4.

a) Id nomen fecit SCHEUCHZERUS libro singulari, in quo ejus noctis calamitates descripsit.

culæ ſimili brevique, aut longiori, ſemper ſimillima *arvenſi ſubhirſutæ magno flore*, niſi quod folio latiori, & breviori ſit. Ibi & *Pedicularis* illa *foliis conjugatis* b), cujus alibi deſcriptionem dedi, & ea, quæ *Teucrii* eſt *folio coma atrorubente*, nobis STÆHELINIA dicta b*). In uliginoſis vero pratis, jam legeram vulgarem *paluſtrem elatiorem*, alias *albo flore*, alias adeo exiguam, ut a cubito ad duas uncias reduceretur ejus ſtatura, ſemper ſui ſimilem magno flore, cujus craſſus tubus eſt, & folio. *Monorchis* dudum apparuerat, hoc ipſo vero loco frequens illa *Pſeudorchis* c), de qua alio loco dixi. *Veronica ſaxatilis ſerpyllifolia* d) non crebra, frequentior noſtra, cui *calyces hirſuti*, *floresque congeſti* e) ſunt; frequens etiam RAJANA *ſaxatilis cauliculis nudis* f). Dudum etiam naſcebatur *Phalangium alpinum paluſtre Iridis folio*, cujus *ſtamina* levem pediculum habent, ſiliquæ diſtinctæ ſunt, uti recte MOEHRING g) atque LINNÆVS h). Plurimus ibi *Dens Leonis croceo flore* i), & *Tragoſelinum umbella rubente*, elegans varietas vulgaris ſpeciei. Plurima ad vias *Acini pulchra ſpecies*, quam *Aquilegienſes* alpicolæ ad pectoris morbos commendant, grati aromatis plantula. Vbique ceſpites faciebat *Quinquefolium alpinum minus repens aureum*, magno flore, ſericeisque villis ad oras nervosque. *Caryophyllata alpina minor* onuſta hirſuto capite; *Auricula urſi lutea*, jam matura, *Gentiana alpina pumila verna major*, & *Gentiana* quam

b) Diſſ. *de Pedicular.* v.
b*) l. c. III.
c) *It. hercyn.* XLII.
d) Progr. *de Veronic. alp.* II.
e) ibid. IV.
f) ibid. VI.
g) Hort. priv. p. III.
h) *Flor. Lapon.* 137. ſed is de alia ſpecie loquitur.
i) LX.

quam voco *elegantiſſimam* Bavaricam CAMERARII. Ea diſtat a priori foliis neque acutis, neque in roſulam ad terram congeſtis, ſed rotundioribus, & multis conjugationibus ad caulem diſpoſitis, demum ſegmentis floris non acutis. Cæterum & aures albas inter ſegmenta floris habet, & ipſum floris centrum album eſt. Vulgaris certe in alpibus plantæ, neque ſatis notæ tamen, CAMERARIVS k) bonam iconem dedit. CASPAR BAVHINVS non bene conjunxit *pumilæ vernæ majori*. Nihil ad ejus hiſtoriam PARKINSONVS l) addidit, nihil MORISONVS m), nihil RAJVS n), qui in natali ſolo prope *Auguſtam vindelicorum* plantulam CAMERARIANAM legerat, neque MERRET o), neque PLVKNETVS p). TOVRNEFORT & SCHEVCHZERVS non habent. BARRELERIVS, qui *Gentianarum* iconibus multiplicandis ſibi videtur placuiſſe, & CAMERARII iconem habet q), & denuo videtur depinxiſſe cum nomine *Gentianæ alpinæ vernæ minoris folio ſubrotundo flore cœruleo* r).

§. LXV.

Alſines alpinæ ſerpyllifoliæ magna vis ubique eſt, quæ a *multicauli* vulgari flore multo majori diſtinguitur, & *Helianthemi ſerpyllifolii flore aureo odorato*, de quo vereor, ut ſatis diſtinctum ſit, a vulgatiſſima ſpecie. *Viola rotundifo-*

 lia

k) *Hort. med.* Ic. XV. n. I. & p. 65.

l) *Gentianella minima elegantiſſima Bavarica Camerarii major. Theatr.* p. 407.

m) *Hiſt. oxon.* III. p. 482. eod. nom.

n) In *hiſtor.* p. 720. eodem nomine. In *ſyllog.* ſtirp. *extra Brit. naſc.* vocat. *Gentianellam minimam flore unico cæruleo elegantiſſimo.* p. 132.

o) Si noſtram intelligit, dum *Gentianellam minimam Bavaricam* recenſet, quam vix exiſtimaverim Angliæ indigenam eſſe. DILLENIANA certe *ſynopſis* non habet.

p) Eod. nom. *Almageſt.* p. 167.

q) ic. 101.

r) ic. 98.

lia lutea passim ad saxorum umbrosas intercapedines. *Viola* vero *montana lutea grandiflora*, in tenui gramine. *Plantago angustifolia alpina, Osmunda lunato folio, Rapunculus folio oblongo spica orbiculari, Chamærhododendros alpina glabra*, gallarum vicio ludens a), *Bistorta minima, Selaginoides foliis crispis; Lichen* ille *pulmonarius saxatilis tenuiter laciniatus elegantis sulfurei coloris* SCHEVCHZERI b) varius colore, & divisione, *Bryum alpinum crinium crisporum facie* c), *Lichen alpinus corniculatus niveus*, d) varietas *pyxidati*, & alia varietas *oris fungosis ruberrimis*, tum *Lichen crustaceus saxatilis farinaceus globulis minutissimis undique refertus* MICHELI, & alius *fungosis carneis capitulis*; *Gramen typhoides spica brevi densa & veluti villosa. Gramen sparteum juncifolium, Gramen Anthoxantho adfine laxiori spica* e), *Gramen paniculatum* elegans *locustis proliferis* f), Juncoidis & *Cyperoidis* species aliquot, *Hieracium latifolium villosum magno flore*, nondum maturum, Ea omnia in *M. unter-Neunenen*, frequentia sunt, alioquin in alpibus non rara, neque adeo obscura, ut mereantur illustrari. Sed quam primum inter inaccessos solidissimarum rupium vertices *Ganterisch* & *Neunenen* vallem subivimus frigidam, umbrosam, angustamque, quæ *ober Neunenen* vocatur, jam gratiores laboris nostri fructus uberrime decerpere licuit.

§. LXVI.

Ad viam *Cardui genus* humile, ramosum, multiflorum, foliis ciliaribus spinulis undique ad oras asperis, immaturum. Id

a) SCHEVCHZ. It. II. T. XIX. f. 1. 2. 3.
b) *It.* VI. p. 514.
c) Ejusdem T. modo cit. f. 5.
d) Ejusd. p. 137. n. 58.
e) *montanum odoratum spicatum* J. SCHEVCH.
f) Gr. montanum spica foliacea graminea It. I. T. IV. f. 2.

Id ad *Carduum mollem* retulimus dictum alibi, (XXIX.) licet folio molliori, caule multifloro, capite etiam in juniori planta ampliori diversitatem quamdam affectaverit. Sed alia *Acanacea* planta ibi plurima est ad semitam, quæ ad casam alpinam ducit, *Cirsium* nempe *alpinum spinosissimum floribus ochroleucis inter flavescentia folia congestis.* Idem & alibi per alpes in convallibus, & ad rivos provenit. Ei dura radix, depacta. *Caulis* humilis, ad cubitalem usque. *Folia* inferiora copiosissima, Carlinæ facie, crispa, laciniata, omni lacinia in spinam acutam exeunte, suprema vero folia latiora, albida, *Cnici* instar nidum efficiunt *Floribus*, sessilibus, in summe caule congestis. Iis, quod abunde prospectum sit vallo foliorum, nihil inest spinosi; *calyx* simplicibus, longis, acutis foliis fit, quæ in mitem spinulam terminantur. *Flosculus* profunde quinquefidus; & Tuba & Tubus *staminum* ochroleuca. Pappus in placenta simplex, in seminum capite plumosus. Antiquissimus Botanicus ARETIUS a) descripsit, & nomen fecit *Groß Eberswurtz. Silybum* vocat SIMLERUS b) dum ARETIUM exscribit. *Carlina polycephalos alba foliis superioribus candidis* CASPARO BAUHINO c) est absque synonymo; & ex eo *Carlina polycephalos alba* dicta est RAJO d), TOURNEFORTIO e), MAGNOLIO f), TILLIO g), SCHEUCHZERO h), cui nota fuit. Sed & TITA eam in alpibus legit, fecitque nomen *Cardui alpini spinosissimi polycephali*

a) Ante *hort. Germ.* GESNERI p. 234. b.
b) *Vallef. & alp. descr.* p. 327.
c) In *Pinace* p. 380.
d) p. 309. cum asterisco.
e) *Schol. Botan.* p. 218. I. R. H.
f) *Hort. reg. Monsp.* 44.
g) *Hort. Pisan.* p. 33.
h) *It. alp.* II. p. 131.

phali foliis in summitate albicantibus & albo flore i), quod nomen ita reformavit PONTEDERA, ut *Cnicum alpinum humile spinosum flore pallente* vocaret k). Et non videtur dubium, idem esse *Cirsium acanthoides coma florum flavescente montis Carthusiani* PLVMIER *in posthumis* apud VAILLANTIVM l). Ego nomen feci ex suis notis.

§. LXVII.

Ibi exoptatissimum pabulum *Phellandryum alpinum umbella purpurascente*, cum *Dauco Cretico* mistum ubique nascitur, humile, & pene sessili umbella. Ei *calyx generalis* nullus, *particularis* vero ex aliquot longis foliolis, semina sulcata, brevia *Petala* purpurascentia, inæqualiter cordiformia, inæqualia, quorum extimum insigniter majus est reliquis, apices purpurei globosi, cum duabus de more *Tubis*. In hac ergo planta felix fuit TOVRNEFORTIVS, quæ *Phellandryo* undique, flore non solum & *semine*, sed *calyce* etiam convenit.

§. LXVIII.

Ex ipsa hac valle fluvius, *die Gürbe*, tenuibus principiis oritur, deinde per vallem, quæ inter *Belp & Doffan* media est, descendit, & ligna inaltissimis sylvis cæsa, non sine magno labore eorum, qui operi præsunt, in *Arolam* defert, civium destinata commodis. In exigua palude, quæ prima stamina generat hujus fluvii, provenit *Scorpiuri* species alpina. *Scorpiurum* voco post MORISONVM a) id genus plantarum

i) *It. alp.* post *hort. Maurocen.*
k) In *epist. ad* SHERARD p. VI.
l) *Comment. acad. Reg. scient.* 1718. p. m. 203.
a) III. p. 451. cum solus MARTIN sequitur *catal. plant. circa Cantabrig.* p. 47.

rarum, quod ab *Heliotropio* b) & *Lithospermo* c) separatum, DILLENIVS d), & LINNÆVS e) *Myosotidem* dicunt. Neque enim placet absque summa necessitate mutare classica nomina, neque *Myosotidis* nomen melius huic plantæ convenit, quam TOVRNEFORTIANÆ, imo vero Myosotis RVPPIANA signaturæ etiam minus respondet. *Scorpiurus* ergo *Alpina* folio est hirsuto, lato, caule humili, flore magno, vividissime cœruleo f). Hanc varietatem, nam vera est varietas *speciei palustris*, BOCCONE g) descripsit nomine *Echii scorpioidis alpini nani tomentosi supini*. Deinde *Lithospermum Alpinum tomentosum minimum* TOVRNEFORTIVS h), SCHEVCHZERVS i), TILLIVS k). *Lithospermum alpinum minus flore purpurascente*, & *flore albo* PONTEDERÆ l), ejus varietates sunt. Is, cum SCHEVCHZERO ad *arvense* potius retulit, sed flores majores facile demonstrant, ad *palustre* referendum esse. Verum nihilo magis differt a palustri, *Myosotis scorpioides latifo-*

b) Cui adcensuerat HERMANNVS & BOERHAAVIVS, differt omnino segmentis nullis intermediis; deinde globulis luteis, qui corollam faciunt, qua fauces clauduntur.

c) Eo retulerat TOVRNEFORTIVS ob semina, differt floris tubo breviori, & floralibus spicis Scorpii caudam referentibus, quæ vetustissima similitudo est, GESN. *tab. coll. stirp.* 80. *b. hort. German.* p. 280. & *Rondelet* apud GESNER *epist.* p. 84. b.

d) *Nov. gen.* p. 99. T. III.

e) *Flor. Lapon.* 75. &c.

f) Quo solo a *palustri* recedit, & similior est arvensis: sed dudum notum est, plantas alpinas odore, sapore, vividitate coloris superare plantas soli humilioris.

g) *Mus. di piante* p. 149. T. 107. ipse palustri simile facit flore, semine, perenni vita.

h) I. R. H.

i) *It. alpin.* II. p. 137.

k) *Hort. Pis.* p. 106.

l) *Compend. Tabular.* p. 83.

latifolia hirsuta MERRETI m) & RAJI n), neque unquam, opinor, distincta fuisset, nisi adeo animis hominum insedisset opinio, glabram o) esse eam speciem, quæ flore est majori: Quare cum hirsutam hanc viderent Botanici, & altiorem, & nascentem in dumetis, umbrosisque, factum est, ut eam distinguerent. *Lithospermum arvense majus* dixit SCHEVCHZERVS p), *medium* VAILLANTIVS, *Myosotidem hirsutam montanam & sylvaticam* DILLENIVS q), & SIEGESBECK r), *Myosotidem sylvaticam præcocem latifoliam hispidam* RVPP ſ), BVXBAVM t), & ultimo loco inter Botanicos nominandus ERNDL u). Ego certe nonnisi duas *Scorpiuri* species agnosco, *flore minori*, cujus varietas est illud, quod a *luteis floribus* nomen habet non optimum w); & *flore majori*, cujus tres varietates sunt *palustris vulgaris*, *sylvatica maxima*, &

m) *Pin. rer. britannic.* p. 82.
n) vel DILLENII *Syn.* RAJAN p. 229. T. IX. f. 2.
o) Apparet ex nominibus HERMANNI, BOERHAAVII, MAGNOLII, VOLCAMERI, DILLENII, SIEGESBEKII, LINNÆI. Nostra vero, ubique vulgaris, & quam ex Belgio misit vir Clar ADRIANVS a ROYEN, pilos habent utique, & augent in solo sicciori.
p) *It. alp.* II. p. 137.
q) *Cat. plant. circa Giess.* p. 46.
r) *Primit. flor. Petrop.* p. 77.
ſ) *Flor. Jenens.* p. 8.
t) *Enum plant. circa Hal.* p. 231.
u) *Viridar. Warsav.* p. 80. Hanc censuram meretur, vel ob solum insignissimum plagium Fungorum omnium, quos ex HOFMANNI *deliciis sylvestribus* ad verbum exscripsit; & aliunde præterea patet, eum paucissimas unquam legisse plantarum, de quibus loquitur.
w) *Echium scorpioides minus flosculis luteis* C. B. in *Prodr.* p. 119. Nempe, etsi ratio luteoli umbilici ad segmenta cœrulea paulo major sit, non tamen flos luteus dicendus est, cujus maxime conspicua pars

& *alpina humilis*, si quidem hæc omnino etiam *varietatis* nomine digna fuerit.

§. LXIX.

In rupibus vicinis ubique *Rubeola saxatilis alpina* BOCCONE nascitur, quæ varietas est vulgaris (*allii albi minoris* a), paulo, ob loci rationem, humilior, & asperior. Plurima ibi *Lychnis alpina pumila gramineo folio* instar purpureum tapetum late saxis instrata, & *Saxifragia Pyrenaica foliis partim integris, partim trifidis;* Namque verissime, ex una radice, in unum cespitem, enascuntur *foliola* & integra, & bisecta, & trisecta. Solitaria vero, & in eodem loco non infrequens est *Saxifragia* alia, foliis modo integris modo trifidis, quam cum priori non bene conjunxit SCHEUCHZERUS b). Eam diu c) pro nova habui, neque certe quisquam, præter COLUMNAM d), eam descripsit, ejusque verbis recentiores nihil addiderunt, *Sedum* vero *alpinum pallido flore* GARIDELLI e), ut icone nostram refert utcunque, alienissimum nomen, habitum vero multo altiorem habet. Nostræ enim ex gracili *radice* folia ad terram multa in obtusam lingulam ex gracili ortu educuntur, viridia, non crassula, subhirsuta. In

pars vividissime est cœrulea. Hæc cæterum varietas tota hispidior, calyce hirto fusco, & habitu minimo distinguitur.

a) *Mur. di piante* T. 101.

b) *It. alp.* I. p. 49.

c) Et dixi *Saxifragiam alpinam habitu androsaces villosæ Com. Lit. Phys. Med. Norimb.* 1732. p. 96.

d) Nempe dixit ille *Sedi alpini* III. var. *foliis integris Ecphras.* II. p. 66. *Saxifragiam* III. in ic. p. 67. RAJUS *Sedi alpini tertii fr.* GREGORII *secundam varietatem* p. 1043. MORIS. *Sedum alpinum fr. Gregorii* III. Col. *Hist. Oxon.* p. 476. descr.

e) p. 438. ic. 91.

In nostris alpibus semper integra vidi, incisa f) vero uno alterove dente ex *Rhaetia* adtulit D. HVBERVS in hac ipsa Academia P. P. *Caulis* vix foliosus, paucos flores gerit in vertice. *Ovarium* sub flore est, uti in *Saxifragiis* solet. *Petala* obsolete alba ex viridi, atque lineata. *Stamina* decem, quorum quinque longiora, apicibus luteolis. Ex summo ovario *Tubæ* longiusculæ duæ apice recurvo. Voco nunc *Saxifragiam alpinam subhirsutam foliis longis raro dentatis*.

§. LXX.

In casa alpina *M. Ober Nepnenen* cibo & quieti aliquantum temporis dedimus. Circa eam casam, ut alibi in *Jura* & *alpibus* abunde provenit *Lapathum*, quod *rotundifolium* dicunt, oblongo vero & obtuso folio est; & *Napellus*. In vestigiis defluentis nivis uberrima *Soldanella alpina*, nam *majorem* & *minorem* non distinguo. *Thlaspidium Anchusæ folio* ubique, & inter lapides *Juniperus alpina*, & *Leucojum vernum perenne album majus*.

LXXI.

Supererat adscensus unius horulæ, per angustæ vallis scopulosum limitem, atque salebrosam viam, vocant *die leiter*: id circa meridiem confecimus, non sine magna ex pulcherrimis plantis concepta voluptate. Nascebantur non remoti ab invicem *Ranunculi*, quos expedire & facile erit, & minime inutile. Ergo in *Alpibus* omnibus & hic etiam frequens provenit *Ranunculus* flore flavo splendente magno, cujus diameter etiam unciam superet, *foliis* ad caulem sub ramo-

f) Ea est varietas foliis incisis *Sedi alpini* III. fratris GREGORII apud COLVMNAM l. c. p. 66. & *sedum alpinum tertium* in icone, eodemque nomine H. OXON. in icone f. XII. T. 9. f. 2. *Sedi alpini tertii fr.* GREGORII secunda varietas RAII p. 1043.

ramorum ortu gracilibus, digitatis, ad terram simillimis vulgaris *erecti acris*, trilobatis, lateralibus lobis bipartitis in duas partes, quarum interior tripartita obtuse, exterior bipartita est, Medius lobus tridentatus; Omnia, ut tota planta, & ipse calyx, hirsuta.

§. LXXII.

Alter non vulgaris, ad deliquia nivis cum *albo*, sed rarior, in *Gotthardo*, *Gemmio*, & hic in *Ober-Neunenen* provenit, humilis, nisi quod aliquando lætius exsurgat ad 3. 4. ve uncias, *radiculis* multis, longis & albidis, *foliis* & habitu levi, excepto *cauliculo*, qui hirsutus est; Ad radicem *folia* trilobata lobis lateralibus bifidis obtusis, medio trifido, subrotundis dentibus incisa, ambitu toto, orisque rotundis. Ad caulem fere uno loco unum trifidum vel quadrifidum folium, latis lobulis, quorum qui cauli proximi iidem minores sunt. *Flos* luteus splendens, in cauliculo triunciali, minor.

§. LXXIII.

Tertius alio tempore (Julio M. 1736.) lectus in *M. Thuiri*, secundo (LXXII.) similis est, levitate folii, caulis hirsutie, statura; Est tamen altior, & folia ad terram multo acutioribus segmentis incisa, ad caulem vero profundius digitata sunt segmentis gracilibus.

§. LXXIV.

Quartus albo colore petalorum, eorumque figura cordis simili satis diversus, præterea unam tantum alteramve ad caulem ligulam habet ex albida vaginula, *folia* ad terram vel integra, & per ambitum rotunde dentata, vel minus profunde trilobata. Accedunt tamen ad folia ejus *Ranunculi*, quem secundo loco diximus (LXXII.) *Ovarium* longius & pene in morem *palustris apii folio levis*.

§. LXXV.

Omnes hi *Ranunculi* habuerunt ſuos Botanicos, a quibus diſtincti ſunt ſuis nominibus. Et prior videtur eſſe *Ranunculus alpinus pratenſi repenti ſimilis ſed minor* MICHELI a) apud TILLIUM. An & *Rannnculus* IV. MARTENS b)? non recedit. Mihi vero certiſſime, etſi in *Gotthardo* & ſupremis alpibus proveniat, eſt ipſiſſimus *erectus acris*, neque aliam ob rationem ejus memini, quam ut monerem, ne pro novo habeatur ab aliquo ευρετιφοιτων.

§. LXXVI.

Alter (LXXII.) dudum a JOHANNE BAUHINO a) traditus eſt pro varietate *albi*, & ejus icon *albi* iconi adjecta b). Eum MARTENS pro *ſecundo* c) delineat, niſi forte ob floris exiguitatem ſeparari debeat. LINNÆUS *Ranunculum* dixit *caule unifloro foliis radicalibus palmatis, caulinis multipartitis ſeſſilibus* d), deditque iconem noſtri ſimillimam, uti neque deſunt mihi ſpecimina, in quibus caulis foliis deſtitutus humilitate *pygmæum* e) ejus refert. Eumdem, ob lanuginoſos cauliculos, & folia exigua, intelligere videtur SCHEUCHZERUS, quando *Ranunculum ſaxatilem magno flore* f) in *alpibus* naſci dicit. Eo nomine plantam deſcripſerat CASPAR BAUHINUS g), ita ut non recedat deſcriptio a noſtro, ſed

a) *Hort. Piſan.* p. 145.
b) *It. Spitzberg.* c. IV. T. I. ad D.
a) III. p. 861.
b) Superiorum interior, non mala.
c) l. c. T. G. f. c.
d) *Flor. Lapon.* 232. T. III. f. 2.
n) varietas l. c. T. III. f. 3.
f) *It* I. p. 46. in *M. Joch & Lauberſgrad* &c.
g) *Prodr.* p. 96. *Pin.*

ſed ſtirpem perpetuas nives amantem naſci *Monſpelii* non viſum eſt probabile. Neque quidquam inveneram in PARKINSONO h), RAJO i), TOVRNEFORTIO k) & TILLIO l), unde plura de *Ranunculi monſpelienſis* hiſtoria diſcerem. Hic omnino videtur a vulgaribus diverſus manere poſſe.

§. LXXVII.

Tertius (LXXIII.) pro novo deſcriptus fuit a JOH. BAVHINO a), qui eodem in loco eum legit, quo & ego inveni, cum *Thora* in ſupremis paſcuis M. THVIRI naſcentem. RAJVS b) eodem etiam loco, eumdem invenit & diſtinxit. Figura BAVHINI rudior eſt, ſed tenuis inciſio foliorum, & ad caulem gracilitas ſufficit. An ſatis a priori diverſus? Multæ varietates intermediæ mihi videntur conjungere utrumque. Quia tamen JOHANNES BAVHINVS eos diſtinguit, & utriusque propriam iconem dedit, non intercedam, quin *Ranunculus tenuifolius montanus luteus* ſuum locum in familia diſtinctum tueatur, quem, niſi invenirem diſtinctum, non diſtinguerem, & etiam nunc invitus diſtinguo.

§. LXXVIII.

Quartus abunde diſtinctus eſt, neque quisquam eum conjungere auſus eſt, niſi cum *ſecundo* (LXXII.) JOHANNES BAVHINVS a). Et dudum etiam monitum eſt b), *majorem*

h) In C. B. *Theatr.* p. 338.
i) *Syll. plant. extra Brit. naſc.* p. 216. & *hiſt.* p. 595. cum aſteriſco.
k) I. R. H. *Schol. Bot. Pariſ.* p. 217.
l) *Hort. Piſan.* p. 144.
a) *Ranunculus montanus tenuifolius luteus* III. p. 416.
b) *Syllog. plant. extra Brit.* p. 216. *hiſtor. plant.* p. 592.
a) Et ex eo, planta non viſa, MORISONVS & RAJVS. Cæterum icon JOHANNIS *exterior* hunc exprimit.
b) A JOHANNE BAVHINO & SCHEVCHZERO IV. p. 339. &c.

rem varietatem CLVSII a *minori* nulla vera nota separari. Vidi enim *majorem* folio rotundo integro, & *minor*, qui idem vulgatior, plerumque est divisis foliis. Is omnino videtur, licet colore floris differat, vel simillimus certe est nostro, *Ranunculus caule unifolio & unifloro foliis tripartitis*: si forte LINNÆVS c) defluxo demum flore eum legit, ut ex nudo caule & foliis pulchræ iconis satis video. *Ranunculus* III. MARTENS d) omnino idem est nostro. Non videtur necesse esse, ut nomen addam *Raununculi alpini humilis rotundifolii*, quem CASPAR BAVHINVS *majori flore* & *minori flore* distinxit, non cautissime distributis in vanam diversitatem synonymis.

§. LXXIX.

Per dumeta, quæ *Chamærhododendros alpina villosa* jam sola faciebat, altiora loca amans, & quam glabra rarior, adscendimus, donec & eæ sylvulæ nos desererent. Ibi ad lapides, non uno loco, latissimo cespite plantula saxa tegebat, quam olim in *Gemmio Valesiæ*, deinde in *Gotthardo* legi, nunc uberrime ad scopulos viæ *die leiter* dictæ. Et quidem, ex radiculis frequentibus folia in rosulas congesta eduntur, læte virentia, firmula, angusta, intra lineam, tres lata & ultra, confertissima. Si evolvatur cespes, repentes *cauliculi* apparent aliquot unciarum, cum foliolis conjugatis. Ex foliorum alis passim floriger *pedunculus*, vix duarum linearum altitudine, fert *florem* pediculo non breviorem, viridem, conniventem perpetuo. Is *calyx* quinque foliolis oblongis fit. Intra eum, nudo etiam oculo, sed ad lentem facilius, adparent sive *ungues* sive *petala*, crassiuscula, neque petalodeæ teneritatis, apice teniter emarginato. *Quinque* stamina

c) *Flor. Botan.* 231. T. III. f. 4.
d) Exemplar foliosum, ut sæpe solent. Recte addit diversitatem foliorum ad caulem a radicalibus hic nullam esse. c. IV. tab. H. f. d.

ſtamina ex eorum corpuſculorum intervallo eminent, pallentibus apicibus, *Quinque* alia oriuntur ſingulum ad radicem ſui *cordiformis unguis* ſ. *petali*, connatum mediæ ejus lineæ, & ubi hæc deſinit, liberum & eminens, apiceque ſuo onuſtum. O*varium* in medio flore pyriforme tres *Tubas* repandas emittit. Intus ad axin medium *ſemina* aliquot majuſcula, quæ ad lentem validius objecta augentem, videntur fieri una convexa facie intercepta inter duas planas facies. Hanc plantam pro nova edidi ante aliquot annos a), neque pœnitet. Nam etſi aliquantum cum noſtra conveniant plantulæ aliquot ſcriptorum vetuſtiorum, ii tamen non ita ſtirpem deſcripſerunt, ut quisquam poſteriorum eos intellexerit. Nempe forte huc pertinet *Sedum ſaxatile humillimum foliolis denſiſſime compactis floſculos fere ſine pediculo præferens* diligentiſſimi BVRSERI b), *Perpuſillum ſedum omnium minimum* LOBELII c), *Sedum montanum perpuſillum luteolis floribus* PARKINSONI d) ex LOBELIO, cum icone, quæ a noſtra planta non aliena eſt. *Sedum montanum perpuſillum luteum*, quod MORISON e), ex PARKINSONO, excitat planta non viſa. Et hi quidem eamdem ſtirpem videntur in mente habuiſſe. Sed & *Lychnis alpina muſcoſis foliis denſius ſtipatis floribus parvis calyce duriore* PLVKNETI f), iconem habet, quæ poſſit plantæ noſtræ convenire. Neminem vero deſcriptionem dediſſe, quæ ſufficiat cognoſcendæ plantæ, id facile apparebit evolventi loca, quæ excitavi. Verum & genus novum videtur requirere ſimilitudo cum *Alſine* maxima

a) *Comm. Lit.* 1736. *hebd.* XIII. & T. I, f. 5.
b) *Act. ſuecic.* p. 531.
c) *Illuſtr. ſtirp.* p. 101.
d) *Theatr.* p. 738.
e) III. p. 471. & ic. cum nomine PARK. S. XII. T. 6. f. 14.
f) *Almageſt.* p. 233. T. XLII. f. 8.

xima est, foliis, calyce, staminibus, Tubis; in eo differt, quod petala non caduca, non libera habeat, sed connata staminibus, & duriora; adde, quod calyce multoties sint minora, ex quo factum est, ut diu me laruerint. Novo generi superest ut nomen in ponam. STÆHELINIAM quidem vocabo, quam BARTSCHIAM dicit amicissimus LINNÆUS g), cum vetustiori mihi videar jure gaudere, & scripserim de planta, ante multos annos mihi cognita. Hanc *Cardistemonem* vocare possem, malo CHERLERIAM dicere, in memoriam Botanici eximii, cui plurimas & pulchras plantas debemus, quæ apud JOHANNEM BAUHINUM exstant.

§. LXXX.

Dum lente adscendo, *Lychnis alpina linifolia multiflora perampla radice* aliquoties adparuit, & *Linaria quadrifolia supina*, elegantissima plantularum, & uberrime proveniens *Pedicularis caule simplici foliis semipinnatis obtusis laciniis imbricatis* LINNÆI, rara planta, & hoc ipso loco primum a me lecta anno. 1731. Nihil admodum inveni, quod adderem descriptioni, quam alibi exhibui a). Cum ea *Salix pumila folio rotundo*, & alia *Salix*, de qua, cum dudum cognitæ plantulæ recentiores scriptores inventionem sibi adrogent, aliqua addere visum est. Repit per saxa alpium viridissima plantula, neque erigitur unquam, licet ad duos pedes serpat, ramosa & frondosa. *Folia* congesta, elliptica, ovi forma, splendida, virentia, glabra, longitudine dupla & tripla ad latitudinem, terminata obtuso ambitu. Sexu distincta est. Et *Mari* supra caulem, ex congestis foliis educitur

g) *Coroll. gener.* 967. & *Hort. Cliffort.* eodem fere tempore, quo ego diss. de *Pedicularibus* edidi. Malim CL. BARTSCHIO Americanam stirpem, STÆHELINO alpinam dari.

a) *De pedicularib. Helvet.* VIII.

citur ſpica nondum uncialis florigera, quæ fit foliolis circa ſcapum adgeſtis pallidis, in quorum ſinu *duo ſtamina* latent coccineis apicibus. *Feminæ* plantæ *ſpicæ* raræ paucis fiunt capſulis virentibus, erectis, longis, conicis, ex quarum apice Tubæ binæ erumpunt pallentes. Primus hanc plantam cognoviſſe videtur ARETIVS a) cui eſt *Balmenſtritten* frutex absque flore. Ex eo SIMLERVS b). CAMERARIVS eximiam iconem habet cum nomine *Salix puſilla humilis* c), quam exiſtimo ex GESNERIANIS eſſe. *Salix humilis repens* LOBELII d), *Salix pumila utrimque glabra* JOH. BAVHINI e), ex quo PLVKNET f), TOVRNEFORTIVS g) & TILLIVS h). *Salix alpina anguſtifolia repens* CASPARI BAVHINI i), an & eorum, qui idem nomen habent? RAII k), TOVRNEFORTII l)? *Salix latifolia folio utrinque glabro ſuperne ſplendente* RAII m), an & SCHEVCHZERI

a) Apud GESNER. in CORD. p. 234. b.
b) *Vallef. & alp. deſcript.* p. 330.
c) *Epit. Math.* p. 108.
d) *Adverſ.* p. 423. non recedit. *Icon.* II. p. 138.
e) I. p. 2. p. 217. ex LOBELIO, absque alio ſynonymo. CHABRÆVS addit gloſſema *cortice rubente* p. 66.
f) *Almageſt.* p. 327.
g) I. R. H.
h) *Hort. Piſan.* p. 150.
i) Idque certo, cum & *Salicis* facie non eſſe poſt ARETIVM habeat, & brevia folia, utrinque glabra, & locum natalem *Prodr.* p. 159. *Pin.* CAMERARIANAM vero alio avocat, ad ſpeciem CLVSII, quæ inferne ſub cinerea eſt. LOBELIANAM male ad maritimam ſubincanam ſpeciem revocat, quæ alpina, & utrinque glabra eſt.
k) *Syllog. plant. extra Brit.* p. 226. *hiſtor.* p. 1423. incognitam ſibi.
l) I. R. H.
m) *Syll. plant. extra Brit. naſc.* in ſummo Jura, & *Hiſt.* p. 1422. Conjungit huic *pumilam* I. CLVSII in *Pann.* p. 102. ſed ei folia inferne ſunt ſubcinerea.

ZERI n), *Salix pumila alpina latifolia glabra* o) ejusdem, huc pertinent. Post hos omnes BOCCONE bonam iconem dedit, dixitque p). *Salicem alpinam minimam repentem retuso serpylli folio lucido*, quod nomen & SCHEVCHZERVS q) habet,) & brevius in iconibus *Salicem alpinam serpylli folio lucido* r), uti TOVRNEFORTIVS ſ)

§. LXXXI.

Jamque eram enixus ad montis culmen, quam longe accessus datur hominibus. Ibi ad rupes *Saxifragia montana ericoides* abunde provenit, sive *cœruleo flore* fuerit, sive *purpureo*, semen enim solum & capsulæ supererant. Nascitur ibi, sed & longe humilioribus locis Helvetiæ, *Onobrychis* illa quæ plebejo nomine *Esparsette* dicitur, passimque seritur alendo pecori idonea. Sed longe fuerunt gratiores quatuor conferti *Astragali*, qui pene unico loco gramineo, inter durissimas rupes juncti provenerant. *Astragalorum* feracissima est Helvetia. Præter *vulgarem ochroleucon* dulcibus foliis, qui hic etiam arduo in loco proveniebat, & alium, qui *Cicer sylvestre* dicitur, arvis calidioris *Helvetiæ* familiarem, habet planior *Valesia* a) *purpureum spicatum Pannonicum* CLVSII, pascua *Rhætiæ Astragaloides ochroleucum* TILLII b)

n) *It. alp.* I. p. 47. non videtur.

o) *Sylloge stirp. extra Brit.* p. 225. absque synonymo.

p) *Mus. di Piante.* p. 18.

q) *It.* I. p. 48. & V. p. 427. conjungit *Salicem saxatilem minimam* C. B. in *Prodr.* sed ea, ob folia rotunda, & venosa, & quod minima sit, est *Salix alnifolia* BOCC.

r) T. I.

ſ) I. R. H.

a) Inter *Leucam* & *Sideram* uberrime legi in itinere 1733.

b), prata circa *Grindelwald* & *Gemmius M. Astragalum foliis viciæ ramosum & procumbentem flore glomerato oblongo albo cœruleoque* SCHEVCHZERI c), idemque *M. Gemmi* & Scheidek, *Surenen*, & aliæ Alpes *pyrenaicum Barbæ Jovis folio non ramosum procumbentem flore ochroleuco glomerato* SCHEVCHZERI d), prata demum *Rhætiæ* inter *Lenz & Brienz Astragalum* illum *siliqua longa incurva*, qui *Polygalæ* nomine a CAMERARIO e), *Onobrychidis quartæ* a CLVSIO f) depictus est. Præter hos omnes, tres alii in rupibus vicini nascebantur. Eorum *primus*, qui paulo vulgatior est, in *Gemmio* abunde, imo vero si idem est RAJANO, etiam in Jura nascitur, similis utcunque ei, cui flores ex albo cœrulei sunt, ab eo tamen multis modis diversus. *Radix* enim plurimos *caules* fundere solet florigeros, plurimas foliosas alas, ex brachiis, qualia alteri *Astragalo* adpinxerunt CAMERARIVS & CLVSIVS. *Folia* multo propiora sibi & acutiora, & exiliora, quam cuicunque aliorum *Astragalorum*. *Florum* spica valde conferta: *Calyx* non ut in *albo cœruleoque* niger, sed viridis, firmis, levis, dentibus vix inæqualibus. *Flos* ex rubro purpureus, qualem & *Polygala* CAMERARIVS habet, *Vexillum* vix erectum amplum, *Alæ* amplæ & coloratæ, longissimis auriculis præditæ, non albæ, ut in illo SCHEVCHZE-

O 2 RI,

b) p. 19. T. 14. f. 2. quæ *Astragalus recticaulis hirsuta* JOHANNIS BAVHINI & SCHEVCHZERI. *It.* alp. IV. p. 330. Eamdem existimo esse *Polygalo similem luteo flore* GESNERI *add. ad hort. Germ.* p. 260. b.

c) *It.* VII. p. 519. hoc loco, & in Itin. IV. p. 330. alio nomine.

d) It IV. p. 330. Eumdem in l. itinere. vocat *alpinum foliis viciæ angustioribus flore ochroleuco.* p. 31. nisi is *Astragaloides* est, & in *Itin.* VII. *alpinum ramosum hirsutum flore ochroleuco* p. 509. de quo ex loco natali mihi constat.

e) In MATTH. *Epit.* p. 929. bon. ic.

f) *Pann.* 755. *histor.* p. CCXL.

RI. *Carina* cœrulea brevior roſtrata, *ſtamina* de more. *Siliqua* non longa ut in *Polygala* CAMERARII, ſed brevis, tumida, media crena diviſa bilocularis. Vno verbo, a *Polygala* CAMERARII foliis acutis, quæ *Polygala* omnino ovata habet, & ſiliqua brevi, ab eo vero cui *albi* & *cœrulei* flores ſunt, & purpureis floribus, & folis acutis, & calyce, atque ſiliqua non nigris differt. Omnino tamen huc videtur pertinere *Aſtragalus quidam montanus ſive onobrychis aliis* RAII g), in Jura lectus, neque enim *Aſtragalum* JOHANNIS BAVHINI, cui idem nomen eſt, huc refero, cum is ex CLVSII *Onobrychide quarta* ſit, quam ob longiores ſiliquas conjungo *Polygalæ* CAMERARII, etſi foliis acutis huic noſtro ſit propior. Eſt denique *Aſtragalus incanus ſaxatilis hirſutus minor, acuminato folio, flore purpuraſcente* TITÆ h), *Onobrychis foliis viciæ majoribus cœrulopurpuraſcentibus vel foliis Tragacanthæ*, non CASPARI BAVHINI, qui CLVSIANVM vult, verum SCHEVCHZERI i) forte.

§. LXXXII.

Alius, pulchra, & ſpecioſa planta, *caule* erecto, plures conjugationes foliorum recipiente, *foliis* viciæ, ex ellipticis paulum ad verticem anguſtioribus, nervoſis, glabris, *ſpica Aſtragalorum* omnium ampliſſima, laxa, in qua flores penduli. Ii flores *calycem* habent ex albo & purpureo varium, hirſutum, cujus dentes omnes capillares hirſuti, imi vero dentes longiores ſunt. *Flos* ipſe unciæ longitudine, purpureus, *Hedyſari* more ſplendens. *Vexillum* reliquis petalis amplius, ſæpe reflexum, cordis figura, nervo, & lata ovali plaga ad ortum notatum. *Alæ* extremo ovato, ſeparatæ non auritæ,

g) *Syll. plant. extra Brit.* p. 72. hiſt. p. 937.
h) In *Itin. poſt hort. Mauroc.*
i) Nam ſynonymum conjungit ex T. quod alibi refert ad eum qui *flore albo* & *cæruleo* eſt It. I, p. 45.

auritæ, macula ad ortum alba, extremo purpureo. *Carina* vexillo longior, purpureo obtuso rostro desinit. *Vagina* & *stamina* decem ex gentis indole. *Siliqua* pene *Orobi*, emittit *Tubam* cylindricam Nascitur in horridis præcipitiis *M. Stockhorn*, in *Gemmio* vero supra *spitalmatt* ubique. Vix reperio synonyma: *Astragalus* enim *Helveticus* CLUSII a) ita breviter dicitur, ut nemo in turba *Helveticorum* eum distinguat. SCHEUCHZERUS b) vero omnino descripsit nostrum *Alpini Helvetici* nomine. Ego *alpinum erectum spica purpurea speciosa* dixi alibi c). An *Astragalus alpinus perennis flore purpureo magno* TITÆ d).

§. LXXXIII.

Sed nunquam neque SCHEUCHZERUS viderat, neque ipse vidi speciosum *Astragalum*, qui coronidem itineri meo imposuit, summo in cacumine *Neunenen* lectus, neque alibi, Ei lignosa *radix* caules aliquot fundit foliosos & florigeros. Foliosi, habent decem pene paria foliorum, extremo impare, ellipsi in acutissimum mucronem terminata, utrinque splendida, argentea lanugine obducta. Florigeri caules aphylli, firmi, gerunt spicam *florum* non multorum. *Calyx* villosissimus, longis albisque pilis, de more superius apertus, dentibus quatuor pene æqualibus, longiori quinto, villosis omnibus, *Flos* longus replicato *vexillo* stricto & prælongo instar *Trifolii*, longe ultra reliqua petala educto, oris replicatis. *Alæ* carina longiores, *Carina* brevior lata, in mucro-

a) *Hispan.* p. 468. *Histor.* CCXXXIII.
b) *It.* IV. p. 330.
c) *Comm. Phys. technic. med.* 1736. p. 101. T. I. f. 2. cum icone non bona.
d) In *Itinere post. hort. Mauroc.*

cronem singularem terminata. Hæc omnia violacea fere, absque splendore, Nomen facio *Astragalus alpinus totus sericeus foliis acuminatis*. In recentissimo opere AMMANI *Astragalum* reperio, cujus descriptio meum omnino imitatur. Nomen fecit, *Astragalus non ramosus, villosus & incanus, spicatus, floribus purpuroviolaceis* a).

§. LXXXIV.

Hic itineris terminus fuit, quod præcipitare coegit urgens iter in *Germaniam*. Inde per aliam viam *Bernam* repetii & supra pagum *Thurnen* frequentem legi *Alceam folio rotundo, & laciniato*, quæ a *tenuifolia crispa* JOHANNIS BAVHINI b), & a *vulgari minori* FRATRIS minime differt. Ei enim *Bernæ* vulgatissimæ, prima quæ prodeunt, folia rotunda sunt. Ibi *Scabiosa Dipsaci folio* VAILLANTII, quam a *Scabiosa latifolia rubro flore* non distinguo. Hanc enim in *Helvetia* RAJVS b*), illam uterque BAVHINVS c) legit. Ego vero & circa *Basileam* & circa *Juræ* radices in *Helvetia Aventicensi* eamdem omnino plantam vidi. Trans paludosum pratum, quod *Gurbe* fluviolus medius perfluit, dum festini ambulamus, in fossis *Sparganium non ramosum*, *Lentibulariam*, & *Potamogetonem* invenimus, *folio gramineo ramosum* CASPARI BAVHINI d) foliis vix tertiam partem lineæ latis

a) *Plant. Ruthenic.* n. 167. p. 126.

a) *Malva montana s. Alcea rotundifolia laciniata* COLVMNÆ p. 148. cum icone opt.

b) II. p. 1067.

b*) *Syllog. stirp. extra Brit.* p. 228. *histor.* p. 378.

c) *Scab. maxima dumetorum folio non laciniato* I. B. III. 1. p. 10. & *Scabiosa montana non laciniata rubra* C. BAVHINI *cat. plant. circa Bas.* p. 80.

d) *Prodrom.* p. 101.

latis, spicis pene *Adonidis* in brevi pediculo, crassis filiculis curvulis. Idem esse existimo cum *Potamogetone pusillo folio gramineo caule rotundo* MERRETI e) & RAII f).

§. LXXXV.

Berna profectus, dum Juræ humillimum dorsum supero, ab incisis rupibus dictum *Hauenstein*, non absque aliquo fructu speravi fore, si plantulas quærerem. Ergo primo ad arcem *Falckenstein* solidissimis rupibus superstructam, adscendi festinus. Ibi *Daucum* illum *Tragoselini crispi folio* (XLII.) in rupibus inaccessis vidi & folia legi, *Iridem* etiam *Germanicam*, *Acer crispum* laciniis in acutis mucrones exeuntibus, *Mespilum folio rotundiori fructu nigro subdulci* maturo, foliisque decusso omni tomento levissimis, quæ candida lana obducta Majo M. legeram, *Caryophyllum saxatilem* g), quem eodem in loco primum invenerat CASPAR BAVHINVS, foliis cruciatis, deorsum replicatis, latis, in rigidum acumen exeuntibus, rubella lanugine in ortu petalorum; quibus notis facile didici eumdem esse *Caryophyllum* II. CLVSII h), & *Caryophyllum sylvestrem flore magno inodoro hirsuto* CASPARI BAVHINI i). Tandem & *Cotoneaster* GESNERI k) ibi nascitur, quem facile demonstrarem, eumdem esse cum ejusdem

e) *Pin. rer. Britan.* p. 97.

f) *Cat. plant. Cantabr.* p. 125. *Catal. plant. Angl.* p. 242. *histor.* p. 190. *Syn.* III. p. 150. Ejus icon exstat apud VAILLANTIVM T. XXXII. f. 4.

g) Ita vocabatur, cum distinctionis nomine *latifolius* & *angustifolius* in *herbario vivo* CASPARI BAVHINI.

h) *Pannon* p. 317. *histor.* p. 282.

i) Ad plantam CLVSII.

k) *Epist.* p. 94.

dem *Chamæmespilo* l), nisi idem jam docuisset JOHANNES BAVHINVS m).

§. LXXXVI

Ad viam solet *Acetosa rotundifolia hortensis* reperiri, & *Chamæbuxus flore colutea*, sed utraque planta præcox est, & evanuerat. *Digitalis* utraque, *lutea magno flore* intus maculoso, folio hirsuto, & *parvo flore* foliis glabris, uberrime ad sepes. In omnibus etiam sepibus circa *Langenbrug* bicubitale *Aconitum Lycoctonum luteum*. In descensu vero ad *Wallenburg Stachys alpina* valde serotina, nam paucos adhuc flores explicaverat die 25. Julii. Ejus *Calyx* pentagonus est, Galea integra obsolete purpurea *Barba* concolor trifida, medio segmento longiore, recta protensa; fauces albæ, *stamina* obsolete purpurea. Odor non ingratus *Melissophylli*. Ex multis nominibus meminisse placet, me neque *Alpenkraut* LONICERI a) huc referre, neque *Salviam alpinam* TABERNÆMONTANI b), ut visum est CASPARO BAVHINO. Forte *Betonica longe major* CÆSALPINI c) huc facit. Sed certius *Urticæ fœtidæ Heracleæ* TRAGI *similis vel stachydi* JOH. BAVHINI d). Porro *Stachys folio obscure virente flore ferrugineo* MORISONI e), RAII f), BOERHAAVII g) & VAILLAN-

TII

l) Ad *hort.* p. 254. b.

m) licet distinguat utrumque *Epist.* p. 91. 6.

a) p. CXCVIII. ci enim flos cœruleus est in longis spicis. Est forte mala icon *Hormini pratensis*.

b) p. 372. quam referrem potius ad Colum Jovis, nisi florem diceret purpureum. Vide folia & Galeam floris.

c) L. XI. c. XLIV.

d) *Font. Boll. descr.* p. 187.

e) *Hort. Bles.* p. 198. *hist. oxon.* III. p. 382. T. X. f. 11.

f) *Hist. plant.* III. p. 301.

g) *Ind. alt.* p. 154.

VII h), utique huc referenda, & quæ inde dependent PLVKNETII i) plantæ, & WALTHERI k).

§. LXXXVII.

In ſepibus, quæ deſcendentibus ad lævam ſunt, non raro provenit elegans *Aſter Pannonicus* CLVSII a), conſpicua altitudine ad tres pene pedes, nutans. *Folia* ima petiolata, latiuſcula, longo mucrone, ora raris denticulis ſerrata, eaque & nervis leniter piloſis. Superiora graciliora ſunt. In ſummo Caule pauci, ſed conſpicua magnitudine *flores. Calyx* firmus fit multiplice ordine latarum ſquamarum hirſutarum. *Radii* lutei, trinervii, nervis exeuntibus in totidem denticulos, *tubus* brevis, & *Tuba* eminens aureo apice. *Floſculorum* ova minora. *Tubus floris* longior in quinque triangularia ſegmenta fiſſus. *Tuba* longa fuſca, perforans *ſtamineam cylindrum*. Diſcernuntur ſemina erectis, gracilibus *ſquamis*. Sine dubio hunc *Aſterem* CLVSIVS deſcripſit, neque enim papposum dixit ſemen eſſe, ut videtur legiſſe RAIVS b), ſed manere in quodam villo capituli. Præter ejus ſynonyma magis recepta, refero huc *Conyzam majorem alteram*

h) *Botan. Paris.* p. 189. nobiscum ſentit.

i) *Stachys latifolia major foliis obſcure virentibus flore galeato ferrugineo Almag.* p. 358. T. 317. f. 4. non optime, conſentiente RAJO III. p. 302.

k) *Stachys folio obſcure virenti flore purpuraſcente Ind. horti ſui* p. 108. T. XIX.

a) *Pannon.* p. 526. *Aſter* III. *Auſtriacus* I. Hiſt. p. XIII. cum omnibus ſynonymis, *Aſtere* nempe *luteo majori folio Succiſæ* C. B. &c.

b) Qui inter papposos *Aſteres* habet CLVSIANVM, p. 267. Idem ſentit MAGNOLIVS *Hort. Reg. Monſp.* p. 25.

ram THALII c), cujus icon plantam nostram egregie exprimit, semenque nudum habet. Superflua ergo est *Conyza montana lutea foliis oblongis* CASPARI BAVHINI, *Aster montanus luteus foliis oblongis* TOVRNEFORTII d). Porro huc revoco lectum haud procul *Aqua Helvetiorum Asterem montanum luteum flore pallido foliis non ita rigidis leviter una cum caule hirsutis* BVRSERI e). Nam in M. *Boezberg*, quem *Basilea* adveniens necessario superavit BVRSERVS, nostrum Asterem legit D. HVBERVS. In recentioribus, facile distinguitur. Est nempe *Chrysanthemum Asteris facie foliis Succisæ* HERMANNI f), qui verum characterem plantæ CLVSIANAE primus detexit, MORISONVS enim eam habet inter papposas g). VAILLANTIVS *Asteriscum perennem villosum serratum calyce imo non folioso* h) facit. BOERHAAVIVS ex HERMANNO *Asteriscum calyce brevi angustifolium* i), LINNÆVS demum *Buphthalmum foliis lineari lanceolatis serratis, villosis, calycibus nudis.*

§. LXXXVIII.

c) p. 21. ic. II.

d) Cum uterque sit ad THALIANAM plantam solam. TILLIVS egregie plantam reperit, quæ nunquam distincta exstitit, p. 19. ut manifesto deprehendatur, sive error sive fraus fuerit.

e) *Act. Suecic.* p. 531.

f) *Flor. Batav.* p. 34. *hort. Lugd. Bat.* p. 144.

g) *Aster luteus Pannonicus primus hist. Oxon.* III. p. 117.

h) 1720. p. 430. Folia non villosa sed *subhirsuta* sunt.

i) *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p 105. & pene mavult distinguere, nomine *Asteriscoidis*, quod calycis imi foliola aberrantia non habeat.

k) *Hort. Cliffort.* p. 114.

§. LXXXVIII.

Jamque superatis, quæ erant asperrima, lenis declivitas nos comitata est *Basileam*, urbem, quam absque gratæ mentis recordatione nefas mihi est nominare. Ibi enim audivi JOHANNEM BERNOVLLIUM; Ibi in amicitiam DROLLINGERI, STÆHELINI & KOENIGII veni, quæ mihi semper erit dulcis, dulcissima fuit olim, quando juvenis iis viris inmistus mihi vel ex eo placui, quod consortio eorum non penitus ipsis indignus viderer. Ibi primus herbulas legi, & etiam tum, cum *Botanices* rudimenta discerem, ad *historiam stirpium patriarum*, ex longissimo certe intervallo speratam, audaci consilio me paravi.

§. XIC.

Conservat ibi familia BAVHINIANA, & EMANVEL BAVHINVS, qui avorum æmulatione ad medicos honores nuper adspiravit, preciosum rei herbariæ cimelium, hortum siccum CASPARI BAVHINI, in quo, non eæ solæ plantæ, quas *Pinax* habet, eodem ordine collectæ exstant, sed aliæ præterea non paucæ, neque satis cognitæ, tum numerosæ icones, quæ lucem publicam nondum viderunt. Adsunt etiam doctorum virorum ad CASPARVM datæ literæ, ex quibus plurimæ de re herbariæ lites confici possent: adsunt denique schedæ, ex quibus Theatro Botanico non unum volumen addi posset.

§. XC.

Sed præter eum hortum siccum, Bibliotheca publica possidet herbas HAGENBACHII, qui ex itinere in alpes Bernenses multas & elegantes plantas in CASPARI opera contulit, ut ex graminibus in Theatri I. volumine æstimare

licet. Pulcherrimus est etiam hortus ſiccus BENEDICTI STÆHELINI, a Patre botanico, & a filio feliciſſimo, atque induſtrio, ſtirpium inventore collectus. Eum plurimæ ab amico utriusque VAILLANTIO adceptæ ſtirpes decorant, pretioſiorem tamen reddunt multæ, & raræ plantæ, a BAVHINO prætervifæ, aut minus curioſe cognitæ, quas in patria regione multorum annorum junctis laboribus detexit BENEDICTVS JOH. HENRICI F. STÆHELINVS.

§. XCI.

Sed eripuit me deſiderabili moræ urgens neceſſitas. Per beata rura *Alſatiæ* rapido itinere properans, vix mihi permiſi, ut plantulam aliquam decerperem. Plurimus ibi ad viam naſcitur *Dipſacus foliis laciniatis*, quem eximius LINNÆVS a) cum vulgari conjungit. In iis tamen ſpeciminibus, quæ per biduí iter cum *vulgari* copioſiſſime vidi provenire, viſus ſum mihi, non unam diverſitatem reperire, etiam ſi ad folia non reſpicias. *Capitulum* longum, *flos* albus eſt, nunquam, ut in altero purpureus, ſtatura altior, *ſquamarum* demum ſpinæ non rectæ, ſed repandæ, & extrorſum converſæ. Poterit itaque, ut videtur, locum ſuum tueri. In *Alſatia* plurimum, *Wormatiæ*, unde ad latum eſſe teſtatur CASPAR BAVHINVS b), nullum omnino vidi.

§. XCII.

Circa *Druſenheim*, viculum in quo nihil eſt quod *Druſorum* nomine dignum ſit, frequens eſt *Blattaria*. Ibi etiam *Raphaniſtrum flore melino* legi, elegantem varietatem, uti aliam *flore cæruleo* oſtendit *Baſileæ* vir felicis induſtriæ STÆ-

HELI-

a) *Hort. Cliffort.* p. 29.

b) In *herb. viv.*

HELINUS. Sed utrumque non a) videtur differre a vulgari illo *albo* arvorum, quod utique *Helvetiæ* multo familiarius eſt, quam noſtræ *Germaniæ*. *Gernsheimi* in ſtagno cum *Hydrocotyle*, & *Salvinia* MICHELII, magnus eſt proventus *Tribuloidis*, cujus *ſtamina*, ut *deſiderato* LINNÆI b) ſatisfaciam, ſunt quatuor; *Tuba* vero ex roſtrato ovario, una, recurvo apice, & virente.

§. XCIII.

Circa *Lauterburg*, in arenoſa ſylva, quæ *Spiram* ducit, ceperat comitem ſe addere euntibus *Stœchas citrina*, ea ubique ad *Oppenheim* uſque frequens eſt. *Spiræ Alyſſon* illud floribus profunde inciſis, quod *Thlaſpi incanum Mechlinienſe* dicitur LOBELIO a), & *Chondrilla viminea*, & *Eruca tenuifolia perennis*, quæ *Manhemii*, *Wormatiæ*, *Oppenheimi*, frequentiſſima eſt, *Genevæ* in ipſis muris urbis familiaris. Circa *Guntersblum* in foſſis *Althea* officinarum frequens eſt, ad aggeres vero viarum *Oreoſelinum minus*, & *Onobrychis echinato capite*, quæ nobis montanæ plantæ ſunt: deinde propius *Oppenheim Ammi perenne* ſive *Falcaria* RIVINI, *Millefolium nobile*, & in ipſis ruderibus arcis uberrima copia *Daucus Alſaticus* CASPARI BAUHINI. De eo, cum non in vulgum notus ſit, neque abſque errore deſcriptus a quibusdam Botanicis, aliqua, priusquam finem faciam, viſum eſt addere.

 Ei

a) Neque RAIO conf. *Syn.* III. p. 296. habet enim non habitum folium, ſed & venas florum ſimillimas. Erit ergo exemplum, neque enim plurima ſunt, floris abſque cultu *albo* colore & *flavo* ludentis.

b) *Char. gen.* 899.

a) *Obſ.* p. 108. in arenoſis ubique, *Hanovera* ſimilibus locis naſcitur.

§. XCIV.

Ei *radix* unica est, non nimis acris, dura defixa. *Caulis* ad humanam altitudinem, profunde sulcatus, ut etiam angulosus videatur, plerumque purpureus, admodum ramosus, latis vaginis ad ramorum ortum, ut junior peculiarem habitum *Hippomarathri* RIVINI non male exprimat. *Folia* ad terram amplissima, & frequenter cubitalia, magnis & sulcatis costis. Numeravi ramosarum alarum *primarum* sex paria. In quavis earum, quæ inter primas sunt maximæ, *secundarum* ramosarum tria, quatuor. In maxima *secundarum* petiolatarum *tertiarum* unum par, sessilium unum. In *tertiis* trilobatus habitus. *Lobus primus medius* denuo trilobatus, lobis *secundis* lateralibus bifidis, *medio* trifido. *Lobi primi laterales* inæqualiter quadrifidi, quinquefidi. Lobi ultimi, modo dicti, lati, ad sesquilineam, incisionibus ultimis profundis, rectis, laciniis spinula terminatis. Omnia firma, glabra, ex flavo viridia, aromatica. *Umbellarum* petioli longi, ipsæque raræ, neque pro portione plantæ, ex peculiaribus umbellulis pene duodecim. *Calyx universalis* aliquot *foliolis* non latis, per ætatem non reflexis, vagisve. *Calyx* peculiaris latiusculis aliquot foliolis. *Semina* immatura striata, videntur alarum rudimenta quædam habere. *Tubæ* duæ ex tumida *placentula* bifida, breves. *Petala* quinque æqualia, integra, cum viredine luteola. Et ea quidem facies erat. In CORDI *Daucis* latere existimavi hanc plantam, neque tamen eruere potui. Ergo a *Dauco Alsatico* CASPARI BAUHINI a) initium feci, cujus icon non incommoda est. Nomen apud PARKINSONUM b), RAIUM

a) *Prodrom.* p. 77. *Pin.* ex pratis palustribus. Noster sicco loco, in ruinis arcis antiquæ.
b) *Theatr.* p. 900.

RAIVM c), MORISONVM d) exstat, & in *Schola Parisina*. Deinde JOHANNES & ipse pro nova dedit *Umbelliferam alsaticam magnam* e), *umbella parva sublutea*, quod nomen RAIVS f) habet alibi. MORISONVS seminis aliqua similitudine delusus, *Thysselino* non genere, sed ipsa specie conjunxit g). Inde factum est, ut RVPPIVS *Pastinacam* diceret, *palustrem altissimam folio Seseleos pratensis* h). LINNÆVS *Oreoselina Thysselinis* & nostrum utrisque conjunxit i), sed a *Thysselino* quidem manifesto differt, floris petalis neque cordatis k), neque inæqualibus, *calyce* universali l) non reflexo, & quantum video in semine inmaturo, semina & si alata sint, non plana sunt. Recte & ex suis notis, & ex ratione calycis videtur conjunxisse TOVRNEFORTIVS *Oreoselinis* m). Eum BOERHAAVIVS n) & LINDERN o) secuti sunt,

§. XCV.

c) *Syll. plant. rar.* p. 114.

d) *Hist. Oxon.* III. p. 317.

e) III. p. 106. cum icone & descriptione non malis. Inde CHABRÆVS p. 393.

f) In *histor. plant.* p. 414. Ipse plantam vidit, in *Palatinatu*.

g) *Vmbellif.* p. 84. cum neq; lactescat, neque multas radices habeat &c.

h) *Flor. Jenens.* p. 221.

i) *Selinum foliis pinnatim laciniatis, lacinulis trifidis obtusis hort. Cliffort.* p. 92. conf. *char. gen.* 210. Ex LINNÆO nomen conservavit ROVEN p. 106.

k) Apex replicatus est ex lata bracteola, sed vera incisio nulla. Dudum vero observavit DILLENIVS, flores plantarum *Vmbelliferarum luteos* regulares esse. *cat. plant. circa* Giess. p. 7.

l) Qui in *Thysselino Plinii* nostrate nullus est.

m) *Oreoselinum pratense cicutæ facie*. I. R. H.

n) *Ind. alt.* p. 68.

o) *Tournef. Alsat.* p. 127.

§. XCV.

Jamque *Francofurti* eram, ubi comite D. SENKENBERGIO a) nuper *Archiatro Homburgensi*, floram ejus urbis a CLVSIO laudatam, & ipſe inviſurus, morbo impedirus fui, neque quidquam reſtituto ſuperfuit, quam ut GOTTINGAM redirem.

a) Qui & *Francofurti*, & in *M. Hundrück*, & in montibus ſylvæ *Weſterwald*, & circa *Moguntiam*, paſſim multas elegantes plantas legit, quarum aliquas eius munere poſſideo, ut *Carduum mollem laciniatum* I. CLVSII, *Pentaphylloides erectum* &c.

Tab. I.

Saxifragia Pyrenaica foliis partim integris, partim trifidis.

Cherleria.

Bryum capillaceum crebris per caulem capitulis

Saxifraga alpina subhirsuta
foliis longis raro dentatis
Astragalus alpinus violaceus aculo sericeo
folio
Sphagnum acaulon maximum
foliis in centro ciliaribus

§. I.

Pauculos elapsae aestatis dies inpendimus itineri per Hercyniam syluam, quo suprema eius iuga ter omnino superauimus, vidimus fodinas argentiferas Clausthalienses, antiquissimas Vitrioli, sulphuris, Cupri, Plumbique Venas Montis Rammelii, Montem tandem Bructerum qui in hac boreali Germania altissimus habetur; atque plusculas stirpes collegimus vel lectas olim a THALIO, sed postliminio demum in notitiam Botanicorum reuocandas, vel alioquin non vbique obvias, neque explicatas satis. Operae ergo precium duximus vt obscuriores stirpes, adeo incognitas hodie vt pene nouae sint, describeremus, enarraremus dubia synonyma aliarum, vulgatiores demum alias, sed montanas tamen, ipsis saltem nominibus indicaremus.

§. II.

In luco WEENDAE proximo, ad primum a *Goettinga* lapidem PETASITES nascitur non visus in *Hel-*

vetia, & cuius nomen difficile fuerit eruere. Nascitur ad purissimam scaturiginem, quae rotas agit molendini comminuendis in Chartam scriptoriam pannis destinati. A vulgari heluetico, qui *maior vulgaris* passim audit, non foliis adeo differt, sed spica floris longiore, laxiore, pedali, rara, pedicellis longis & saepe pendulis: *Calyce* non longo adeo, neque acutis, neque reflexis, sed subrotundis squamis facto, vnico concinno ordine flosculos presse circumstantibus: *Flore* in quacunque aetate albo & quasi sene, quod vix nisi pappus seminum vltra calycem emineat, multo exiliore quam in nostro *maiori*; *Flosculis* demum androgynis paucissimis, vno vel altero, subrubellis, qui multis femininis flosculis cinguntur, quorum semen & pappus eadem sunt, sed campanulae loco bifidus *Tubus* est, emittens absque omni stamine Tubam. Promptum est, & Character id suadere videtur, referre nostram stirpem ad *primam speciem Petasitidis maioris vulgaris*, quam RVPPIVS a) dixit duorum generum flosculos habere. Eam BVXBAVM b) repetiit nomine *Petasitis in medio maioribus flosculis, reliquis minoribus*. In *synopsi stirp. Britannicar. Ed III.* c) vocatur *Petasites maior floribus longis pediculis insidentibus*; eodemque nomine pulcherrime depingitur in *Hort. Eltham.* d) Verum ab ea facile nostra distinguitur flore lato non ventricoso, & calyce, cuius in DILLENIANA icone squamae videntur multorum ordinum pingi, a nostra fabrica diuersissimae.

Missus

a) *flor. Jenens.* p. 153.
b) *Enum. plant. circa Halam nasc.* p. 258.
c) p. 179.
d) p. 309. ic. CCXXX.

Missus est hic ipse Weendensis Petasites pro *Petasitide minori* C. B. P. Verum licet iste manifesto flosculos duorum generum habeat, vti ex primi inuentoris CAMERARII e) icone adparet, & haud dissimilem a nostra aut RVPPIANA stirpem a Germanis THALIO, f) SCHWENKFELDIO g) LOESELIO h) HOFMANNO i), VOLKAMERO k) DILLENIO l), a BESLERO m) demum descriptam esse, vel ipsa locorum similitudo suadeat, certum tamen est n) *Petasitidem minorem* C.B. Cacaliae tomentosae ad finem esse, & hinc molli lanugine obductum folium habere, inde sature virens & glabrum pauco gossypio pubescens. Sed & I. B. aliam stirpem

e) *Petasites flore albo Epit. Matth.* p. 593. Idem vocat *Petasiten nostrum Leucanthemon hort.* p. 122. qui licet odoratus ibi dicatur, descriptus equidem videtur a LVGDVNENSIBVS nomine *Petasitis odorati*, non vero depictus p. 1054, florum enim icon & situs omnino ad vulgarem pertinet.

f) *Petasites flore candido hercyn.* p. 91. Andersbergae.

g) *Petasites alpina*, *stirp. Siles.* p. 155. quem dicit flore esse subluteo.

h) *Petasites minor Flor. Pruss.* p. 192.

i) *Tussilago maior altera siue Petasites minor. Delic. sylv. Flor. Altd.*

k) *Flor. Norimb.* p. 325. *Petasitem minorem* vocat.

l) *Catal. plant. circa Giess. nasc.* p. 37.

m) in *hort Eystettens. Hybern.* Tab. V. f. II. vbi equidem icones commutatas esse & haec quidem vulgarem, quae vero vulgarem dicitur indicare illum *flore albo* exprimere videtur, si figuras florum propius spectes.

n) *ex herb. viv.* Quare & SCHEVCHZERVS noster *Itin. V.* p. 425. cum *Cacalia tomentosa* eum coniunxit.

pem videtur intellexisse o), qui sexus diuersitatem descriptione sua excludit. Diligentissimus tandem RAIVS p) Genuae suam plantam descripsit, vt vix Germanici soli videatur. Quare nostram, neque pro CAMERARIANA q) neque pro RVPPIANA stirpe tradere ausi, proponimus eruditorum disquisitioni: neque sustinemus pronunciare cuinam ex tribus propositis plantis conueniant synonyma AMBROSINI r), MORISONI s), HERMANNI t), SVTHERLANDI u), MAGNOLII x) TOVRNEFORTII y), PLVKNETII z), RAII aa) PONTEDERAE bb), LEMERYI cc), TILLI

o) v. *Petasites albus angulofo folio, hist. plant.* III. p. 567. qui *Petasites folio angulofo, radice geniculata caule striato* dicitur CHABRAEO *Sciagraph.* p. 513.

p) *Syllog. Plant. extra Brit.* p. 201. vti & I. B. pro exotica descripsit.

q) Quam, Germanica cum sit, & Noribergae ab eius excessu perpetuo visa, proximam nostrae vel eamdem esse auguramur.

r) *Petasites minor Phytolog.* p. I. p. 419.

s) *Petasites flore albo. Hort. Bles.* p. 156. *Petasites maior albus angulofo folio H. ox.* III. p. 95.

t) *Petasites albus angulofo folio. H.L.B.* 488.

v) *Flor. Bat. Petasites minor.*

u) *Hort. Edimb. Petasitis minor* p. 267.

x) H. R. M. p. 157. eodem nomine.

y) eod. *Schol. Bot.* p. 10. & I. R. H. eodem.

z) *Almagest.* p. 288. nomine I. B.

aa) eodem *Hist. plant.* I. p. 261. ex I. B.

bb) eodem *Diss.* p. 159. vbi de flosculis femininis nulla sit mentio.

cc) *Diction. de drog. simpl.* p. 416. *Petasites minor.*

TILLI dd), VAILLANTII ee), BOERHAAVII ff), MILLERI gg), WALTHERI hh) De vulgari maiori addere visum est, icones FVCHSII ii), TRAGI kk), MATTHIOLI ll), TABERNAEMONTANI mm), spicam nimis arctam & breuem facere, optimam vero esse, quam DODONAEVS nn), LOBELIVS oo), & CLVSIVS pp) proposuerunt.

§. III.

In omnibus circa Goettingam nemoribus, vmbrosis locis & in dumetis, prouenit Pyrolae species, cui Tuba recta est, minor quam altera cui stamina & Tuba declinata sunt, folio frequentius serrato, spica breviori, & densiori. Paulo rarior obseruante RAIO a) est haec altera, atque montana herc-

dd) *hort. pisan.* 153. eodem nomine.
ee) *Memoir. de l' Acad.* 1719. p. 403. eodem.
ff) eod. *Ind. alt. hort. Lugd. Bat.* p. 118.
gg) *Gardeners Dictionary* nomine I. B.
hh) *designat. plant. hort. sui* p. 96. *Petasites maior flore albo.*
ii) p. 644.
kk) eadem p. 414.
ll) p. 849.
mm) p. 749.
nn) *Pempt.* ed. 1616. p. 597.
oo) *Icon.* p. 591.
pp) *Hist. plant.* p. CXVI.
a) *Catal. stirp. in ext. region* 1673. p. 59. & in altera Editione 1694. siue *Catal. stirp. Exterar.* p. 211. coniecturam addidit de diuersitate sexus, quam nemo secutus est.

hercyniae fyluae nemora Iuraffique coryleta amat, fpeciofa altitudine, fpica laxa longiori, Tuba probofcidis inftar ex pendulo flore incurva, foliis vix ferratis amplioribus. Difficile eft fynonyma inter vtramque partiri, cum ante RAIVM diuerfitas earum neglecta fuerit. Manifeftum tamen eft, maiorem cui ftamina & Tuba deflexa funt, proponi a CAMERARIO. b) IOH. BAVHINO c), & poft hos a RAIO d) RIVINO e), RVPPIO f) TOVRNEFORTIO g), LEMERYO h), DILLENIO i), ERNDTELIO k) LINNAEO l). Non ita certum eft eamdem proponi a LOBELIO m), aut vtramque

b) *Pyrola.* EPIT. *Matth.* p. 723. fpica laxa, Tuba incurua, folia iufto longiora.

c) defcript. *Pyrolae*, vbi florem difformem & Tubam recurvam habet *hiftor. Plant.* p. 535. Icon. ex DODONAEO eft obfcurius diuerfitatem exprimens.

d) HIST. *plant.* II. p. 1233. & *fynopf.* III. p. 363. vbi minorem Tuba recta diftinguit, a *maiori* de qua agimus.

e) qui diuerfis iconibus, & nominibus *Pyrolae*, *Pyrolae folio rotundo* & *Pyrolae folio obtufo* maiorem noftram expreffit *Pentapet. Irreg.*

f) cui eft *Pyrola maior & elatior foliis oblongis piftillo florum incurvo*, *flor. Ienenf.* p. 236.

g) *Mat. medic.* L. II. p. 140. L. III. p. 190. ex defcriptione.

h) *Pyrola Dict. des Drog.* p. 451. & T. 18. f. 14. ic. DODONAEI.

i) *Cat. plant. circa Giefſ.* p. 94. *Pyrola.*

k) ad mentem RIVINI *pyrolam* vocat, & denuo *pyrolam folio obtufo. Viridar. Warfav.* p. 99.

l) *Pyrola flaminibus & piftillis declinatis Fl. Lapon.* 169.

m) *Pyrola a pyrifolio Ic. ftirp.* p. 294. fimilis CAMERARIANAE fed obfcurior.

que diſtingui a CLVSIO n); neque ſatis eas diſtinxit BESLER o) aut MORISON p). Sed Tubam rectam adeoque alteram ſpeciem habent RIVIN. q) RVPPIVS r), WALTHER s), DILLENIVS t). Plane non liquet de ſtirpibus BRVNFELSII u), DORSTENI x), FVCHSII y) TRAGI, z), GESNERI aa) LONICERI, bb) MATTHIOLI cc), DODONAEI,

n) Varietatem facit *Pyrolae vulgatioris folio maiori & molliori* & aliam folio *minori & duriori*, PANN. p. 505. & *Hiſt.* CXVI. *deſcr.* ſed veras notas diſtinguentes non tradit: Eas varietates ſervat C. B. P. & MOR.

o) *Pyrola H. EYST. Aeſt. Ord. V.* T. XI. f. 2. folia & exiguitas plantae reſpondent, Tubae aliae rectae, aliae incurvae.

p) *Pyrola rotundifolia maior. H. Oxon.* III. p. 504. habet deſcriptionem I. B., icones duas, aliam rectis, aliam incurvis Tubis, hancque maiorem.

q) *Pyrola minor. Pentap. irreg.* bene.

r) *Pyrola rotundifolia maior. flor. Ienenſ.* p. 236.

s) *Deſign. plant. hort. ſui.* nomine RIV.

t) *Catal. plant. circa Gieſſ.* p. 94. eodem nomine, tum *ſynopſ.* RAIANAE *Edit.* III. p. 363.

u) Pirolae HIERONYMVS HERBAR. II. p. 312. facit marem & feminam. BRVNFELS v. III. p. 88. obſcuram dat Iconem.

x) ſimilis icon. p. 225.

y) *Limonium* c. 175. p. 467. Tuba brevis recta, ſed ſpica rara, habitus altior.

z) *Limonium ſylveſtre* p. 707. ead. Icon.

aa) *de collect. ſtirp. Pirola*, nihil diſtincti, neque *Pirola vulgo dicta hort. German.* p. 272. *b.*

bb) *Limonium pratenſe herbar. Germ.* 1560. L. V. cap. 235. habet icones DORST. & FVCHSII.

cc) in DIOSC. p. 982.

NAEI, dd) CAESALPINI ee) CASTORIS ff) THALII gg) LVGDVNENSIVM hh), TABERNAEMONTANI ii), SCHWENKFELDI kk), C. BAVHINI ll) PARKISONI mm) AMBROSINI nn), MERRETI oo) LOESELII pp) ELSHOLZI qq), HOFMANNI rr) NYLANDI ss), COMMELINI tt) HERMANNI uu), KNAVTII xx) MAGNOLI yy,) FRANCI zz), SIBBALDI aaa) SVTHERLANDI bbb), PLVK-

dd) *Pempt.* ed. 1616. p. 138. *Pyrola.*
ee) *de plant.* L. VIII. cap. 32.
ff) *Pirola herb. nuovo* p. 363.
gg) *hercyn.* p. 85. *Pyrola maior seu Beta sylvestris.*
hh) ex *Dodon. hist. plant.* p. 841.
ii) *Pyrola* p. 758. ad minorem Tubarecta videtur pertinere ob folia crenata &c.
kk) *Pyrola maior* p. 172. *stirp. siles.*
ll) *Pyrola rotundifolia maior.* C.B.P. & *plant. Basil.* p. 56.
mm) *Pyrola nostras vulgaris* p. 508. cum *icone Lobel.*
nn) *Pyrola maior siue beta sylvestris Phytol.* p. 450.
oo) *Pyrola Pin. ver. Brit.* p. 99.
pp) *Pyrola rotundifolia maior. flor. pruss.* p. 209.
qq) eod. nomine, *flor. March.* p. 163.
rr) *Pyrola Delic. sylv. altd.*
ss) *nederl. Kruyt.* 6. p. 112.
tt) *Pyrola rotundifolia maior. catal. pl. indig. holl.* p. 92.
uu) H. L. B. p. 311.
xx) *Enum. plant. circa hal.* p. 64.
yy) H. R. M. p. 166.
zz) *Pyrola limonium, Flora francica* p. 468.
aaa) *Pyrola, spec. hist. nat. Scot.* p. 44.
bbb) *Catal. plant. hort. Edimburg.* 281.

PLVKNETI ccc), VOLKAMMERI ddd), MVNTINGII eee), TOVRNEFORTII fff), TITAE ggg), IOHRENII hhh), TILLI iii), DALE kkk), LINDERI lll), BOECLERI mmm), BVXBAVMI nnn), SIEGESBECKII ooo), VAILLANTII ppp).

De maiori omnino loqui videtur TOVRNEFORT qqq), & BOERHAAVIVS rrr).

De minori DUVERNOI sss), & MICHELI ttt).

ccc) *Almageſt. Bot.* p. 309.
ddd) *Pyrola noſtras vulgaris, Flor. Nor.* p 347.
eee) *Pyrola officinarum vulgaris, waare oeffening* p. 552.
fff) *ſchol. Bot.* p. 5.
ggg) *hort. Mauroc.* p. 141.
hhh) *Vadem. botan.* p. 169.
iii) *hort. piſan.* p. 141.
kkk) Pyrola *pharmacol.* p. 333.
lll) *Pyrola rotundifolia maior. Tournef. Alſat.* p. 100.
mmm) *Mater. Med.* p. 560.
nnn) *enum. plant. circa Hal.* p. 274.
ooo) *Pyrola rotundifolia maior. Primit. flor. Petrop.* p. 92.
ppp) *Botan. paris.* p. 169.
qqq) IRH. conf. Tab. 132.
rrr) *Jnd. Alt.* p. 278. Characterem enim genericum utriusque ſubit Tuba incurva.
sss) *Pyrola rotundi folia minor. Catal. pl. circa. Arc. Tub.* p. 123. in quo natali ſolo ipſe legi minorem vulgarem, nunquam eam, cuius nomen dedit AVCTOR, raram & montanam ſtirpem.
ttt) *Pyrola folio ſubrotundo leviter crenato* apud TILL. *hort. piſ.* p. 414.

Pyrola rotundifolia minor RVPPII uuu), quam cum duriori CLVSII coniungit, videtur minoris varietas esse.

§. IV.

In syluis inter *Nürten & Soeterobr Fungus parvus lubricus, aureus, lamellis raris amplioribus pediculo crassiore* 1) repertus est: cui pediculus flavus splendens, latus, in medio linea depressiori notatus: Capitulum leniter pulvinatum vel planum, totum viscidum, superius aurantium, lamellis raris, paucis, crassis pallidioribus. Eam vero syluam egressi, in agello cis pagum *Soeterobr* elegantia sua spectabile vidimus *Papauer erraticum maius flore albo*, varietatem nempe vulgaris rubri, quam pro rarissima habuit C. BAVHINVS 2). Eius mentionem opinione pauciores visi sunt fecisse, MORISON 3), RAIVS 4), VOLCAMMER 5), TOURNEFORT 6), TILLI 7), VAILLANT 8), & BOERHAAVE 9). SUTHERLANDUS 10), copiosus florum albedine variantium nomenclator, hunc quidem non habet. Ungues flaui sunt, bracteae niueae.

§. V.

uuu) *flor. Jenens.* l c.
1) MICH. *nov. gen. plant.* p. 147.
2) PIN.
3) H. OXON. II. p. 277.
4) HIST. PLANT. p. 855. syn. III. p. 308.
5) *flor. Noric.* p. 317.
6) IRH.
7) *hort. pisan.* p. 131.
8) *Botan. Paris* p. 156.
9) *ind. alt.* p. 280.
10) Vid. *hort. Edimburg.* p. 260.

§. V.

Pluvia intercesſit diligentiae noſtrae, quae ubi coelo ſereniori excepta fuit, in pratis apricis ſesquileuca cis Oſterodam viae Regiae ſiniſterius adjacentibus, plantulas aliquas perelegantes legimus. Univerſum ſolum tegebatur *Trifolio Lupulino minimo*, quod primus diſtincta icone & deſcriptione ſufficiente adſeruit DILLENIVS. 1) Sed primus id propoſuiſſe videtur THALIVS, cujus veſtigia legendo, non ſine voluptate aliqua plantas haud paucisſimas reſtituere didicimus, quae vt laterent, fecit iconum defectus, deſcriptionum brevitas, ac ipſa ſaepe ubertas congenerum. Deſcribit nempe Trifolium Lupulinum, tum aliud, quod Medicaginis ſpecies eſt, ſed tertium addit, 2) *minus ſuffruticans ferme, viticulis multis exiguis, gracilibus & ſtriatis in terra direptans, quosdam etiam dodrantali altitudine erigens, foliis brevioribus, humani feré cordis (qua nempe figura vulgo pingi ſolet) aliquam ſimilitudinem exprimentibus, ac pulchrè ſuis neruis ſtriatis: capitulis florum & racemis ſeminum iisdem cum priori* (Medicagine) *Reperitur in aridioribus pratis, marginibus & ſecus vias.* Sic ille. Folia cordis humani figura & ſtriae foliorum, manifeſto indicant, non eſſe varietatem Medicaginis, cui folia molliora ſubhirſuta neque cordata ſunt. Deinde noſtrum eſſe, ipſe locus natalis indicat in apricis & ſiccioribus hercyniae ſylvae pratis, Quod capitula Medicagini ſimilia faciat THALIVS, videtur ex familiari ſeculo

B 3 illo,

1) *Synopſ.* III. p. 31. T. XIV. f. 4.
2) hercyn. Saxono-Thuring. p. 124.

illo neglectu minutioris obſervationis factum eſſe. Dignoſcitur a reliquis facile, foliis concinne ſtriatis hilo majori excifis, capitulo vix ultra novem floſculos habente, ipſa ſtatura humiliori cum duritie tamen et fruticoſa natura coniuncta. Si coniecturae locus eſſet, *Trifolium lupulinum alterum minus, Catal. plant. circa Cantabr.* p. 166. & *Cat. Stirp. Angl.* p. 290. omnino cum hoc noſtro coniungerem. Ea enim RAIVS locis modo citatis dicit omnium Trifoliorum Anglicorum minima eſſe, cum *Trifolium Lupulinum alterum minus in Hiſt. Plant.* 949. & Syn. III. p. 330. caules habere dicat etiam ramoſiores & maiores quam vulgare Lupulinum maius. Verum longe certiora ſynonyma ſunt, *Trifolium luteum Lupulinum minimum* H. OX. 3) SVTHERL. 4) IRH. BVXBAVM, 5) VAILL. 6) *Trifoliaſtrum pratenſe Lupulinum annuum luteum omnium minimum, foliis cordatis, ſiliculis conpreſſis, monoſpermis* MICHEL. 7) *Lupulinum minimum* RVPP 8) & GEMEINHART. 9).

§. VI.

Abundant ea prata inprimis Orchidibus. Inter quas ſolam excitare libuit *Monorchin*, cum altera, quae *odore*

3) II. p. 142.
4) *hort. Edimb.* p. 341.
5) *enum. plant. circa Hal.* p. 325.
6) *Botan. Paris.* p. 196.
7) *nov. gen. plant.* p. 29. Annon huc etiam *Trifolium arvenſe Lupulinum ſupinum minimum ſubluteum folio cordato.* MICHEL. apud TILL. p. 168?
8) *flor. Jenenſ.* p. 207.
9) *plant. circa Laub.* 69.

odore hirci minor eſt. MONORCHIS equidem habitu & ſtaminum fabrica Orchis eſt, differt galeae duobus foliis non vt in Orchide ſolent ſimplicibus, ſed ex ſcutulo pallido ſpinulam producentibus 1), defectu calcaris, radice vnica, ſubſtantiae paulo firmioris. Odor ſuauis & melleus eſt. Admiratio ſubit, quando apud CB. vnicum ſynonymon video CLVSII, 2) cum dubio de alio ſynonymo C. Geſneri. Namque praeterquam quod de C. GESNERI 3) ſtirpe dubium nullum ſit, manifeſte huc pertinet, *Satyrii VII. prima ſpecies in apricis montibus TRAGI.* 4) deinde *Triorchides* LOBELIANAE, quibus rotundi bulbi ſunt. & quas nemo mortalium poſt GEMMAM diſtinctas vidit. Sunt hae *Orchis friſia littoralis ſiue triorchis lutea tertia* LOBELII 5) ex qua nata eſt *Orchis Friſia littoralis* LVGDVN. 6) PARKINS 7) AMBROSINI. 8) *Teſticulus luteus*: *Orchis lutea* TABERN.: 9) *Orchis*

1) conf. opt. Icon. MICH. pro labello inferiori etiam IOH. BAVHINI.

2) *Orchis puſilla alba odorata* EIVS *Pann.* p. 239. *Orchis VII. hiſtor.* p. 269.

3) *Satyrii ſpecies quam monorchin dixeris* GESN. hort. Germ. p. 279.

4) *herbar.* p. 782. altera vero ſpecies in uliginoſis pratis autumno florens eſt *Orchidaſtrum* MICH. cujus & icon adeſt.

5) *Icon.* 186. icon exterior: folia vero hirſuta valde anomala ſunt. Noſtram eſſe & radicum forma & floris effigies rudior indicat. Ejus autem *Varietas Orchidaſtrum* videtur.

6) *hiſt. gener.* p. 1560. ic. int.

7) *Theatr. Botan.* p. 1355.

8) *Phytolog.* p. 394.

9) *Icon.* p. 670.

chis lutea hirsuto folio CB. 10) MORIS. 11) *Orchis Frisia* lutea MERRET. 12) *Orchis Frisia hirsuta* IB. 13) RAII 14) *Orchis Frisia hirsuta littoralis Lobelii* CHABR. 15) Deinde huc facit *Orchis minor Leodiensis* LOBEL. 16) AMBROS. 17) ex qua prouenerunt *Triorchis lutea Gemmae* LVGD. 18) *Triorchis lutea altera* CB. 19) RAI 20) *Triorchis lutea Leodiensis* PARKINSONI. 21) & vti plane videtur, *Triorchis lutea I.* TABERNAEM. 22) Tandem huc etiam referenda est *Triorchis lutea flore luteo siue Basilica minor, serapias & Triorchis Aeginetae* LOBELII. 23) quae eadem est *Triorchis lutea flore luteo Gemmae* LVGDVN. 24) *Triorchis lutea* II. TABERN. 25) *Triorchis lutea*

10) *Pin.*
11) *H. Oxon.* III. p. 497.
12) *Pin. rer. Brit.* p. 87.
13) *hist. univ* II. p. 769.
14) *hist. Plant.* p. 1717. cum signo ignotas indicante
15) *Sciagraph.* p. 252.
16) *icon.* p. 187. in femine.
17) *phytolog.* p. 394.
18) *hist gener. II.* p. 1561.
19) *Cat. plant. circa Basil.* p. 23. indicata in monte **Wasser-Fall**, ubi nemo vidit distinctam stirpem a *Monorchide* totius helvetiae familiari planta.
20) *Cat. plant. exter.* p. 193.
21) *Theatr.* p. 1355.
22) *icon.* p. 677. licet paulum a LOBELIANA immutata sit.
23) *icon.* p. 187. exterior.
24) *hist. gener.* p. 1561.
25) *Icon.* p. 677.

luteá folio glabro CB. 26) MOR. 27) RAI. 28) *Triorchis lutea altera Gemmae folio glabro* PARKINSON 29) Quare non erat, cur quinque nomina noua obrutae iam huius herbulae historiae inferret MENZELIVS 30) neque erat cur in MENZELIO consisteret MICHELIVS 31), ante quem tot fuerant huius Monorchidis descriptores, & inter eos eximius CLVSIVS atque I. BAVHINVS. 32) Alias etiam icones dederunt LOESELIVS 33) & RVPPIVS 34) non optimas tamen, & nomina PARKINS. 35) MORISON, 36) RAI 37) MERRET 38) PLVKNET 39)

26) *Catal. plant. circa Basil.* p. 23. circa arcem *Birseck*, vbi a nemine hucusque alia reperta est, & *Pin.*

27) *H. ox.* III. 497.

28) *Catal. plant. extr. Brit.* p. 193. & *Hist. Plant.* p. 1217. cum signo indicante sibi ignotam fuisse.

29) *Theatr. Bot.* p. 1355.

30) *Pugill. stirp. rar. post Lexicon*, cum figuris mediocribus Tab. V. Eadem exstant etiam apud RAIVM p. 1216. 1217. & MOR. III. p. 497.

31) in ejus historia novo nomine proposita *nov. gen. plant.* p. 30.

32) cui est *Orchis parva autumnalis lutea* II. 768.

33) *Orchis coleo vnico seu monorchis flosculis pallidè viridibus flor. pruss.* p. 154. Icon n. 61. an huc etiam referenda *Ophris monophyllos bulbosa* id. p. 180. & Ic. 57 ?

34) *Flor. Jenens.* T. II.

35) *Orchis pusilla odorata Theatr.* p. 1354.

36) *Orchis odorata moschata sive monorchis* H. ox. III. p. 499. quo nomine & CB. & AMBROSINVS vsi fuerant.

37) *Hist. plant.* p. 1217. eod. nomine & Syn. III. p. 378. in *Cat. stirp. Angl.* p. 217. nomine PARKINS utitur.

38) *Pin. rer. brit.* p. 87. eodem.

39) SCHEVCHZER 40) vt mirabile ſit longe magis, quod omiſſa ſit a TOVRNEFORTIO, Galliae forte non indigena. Nomen antiquum *Monorchis* efficax & breve videtur, neque mallem illud HERMINII quod inpoſuit CL. LINNAEVS 41)

§. VII.

Paulo propius ſpeculam ſed in eodem prato, ſicciori tamen loco, naſcitur frequens *Orchis odore hirci minor*, cui *Folia* anguſta cauli adpreſſa, *ſpica* florum laxa odore cimicum, *Cucullus* ita arctus vt trifolium eſſe iurares, colore aut viridi aut obſolete purpureo, aut miſto ex vtroque, cum lineis ſaturatioribus: Duo Petala acutiora latent inter reliqua: *Apices* pallidi; *Barba* trifida ad ouarium reflexa, ſegmentis lateralibus vno alteroue dente inſignibus, medio mucronato, viridis aut ex purpureo virens, punctis in medio rictu purpureis. *Calcar* purpureum parallelum ouario. Hanc ſpeciem num DODONAEVS a) atque CLVSIVS b) deſcri-

39) *Almag. Bot.* p. 271. nomine CB.
40) eod. It. VII. p. 516. cum charactere.
41) *Flor. Lapon.* n. 317.
a) *Minores teſticuli hujus generis* 4. (nempe Morionum) DOD. *pl. Coron.* p. 216. & *Pemptad.* p. 236. videtur ex colore vario, odore ingrato, & quod vix alia Orchis ſit, cui hae voces DOD. tribui poſſint.
b) Pro *Orchide* VI. *Hiſtor.* p. 268. Convenit odor; ſed color, & ſpica arcta, non admodum reſpondent. Coniunxit tamen VAILLANTIVS. Natae ſunt ex ſtirpe CLV-

fcripferint, non fatis liquet; de LOBELIO c) vero res extra controuerfiam eft, cuius prima Icon, neque mala eft, habitu etiam reflexo expreffo, licet TABERNAEMONTANI d) figura etiam magis placeat. VAILLANTIVS e) non nifi flores dedit. Defcriptio praeftantiffima eft RAII f) Caeterum LVGDVNENSES g) CASPAR BAVHINVS, h) IOH. BAVHINVS, i) CHABRAEVS, k) PARKINSONVS, l) AMBROSINVS. m) MORISONVS n) NYLAND o), MAGNOL, p) TOVRNEFORTIVS,

8II, *Orchis odore hirci minor fpica purpurafcente* CB. IRH. *fpica purpurea H. OXON.* III. p. 492. *Orchis Batavica* IB. II. 764. CHABR. p. 250. *Tragorchis batavica Clufii* PARK 1049.

c) *Tragorchis minor & verior C. Gemmae f. coriosmites & Coriophora flore inftar cimicum* LOBEL. Ic. p. 177.

d) *Tefticulus hircinus III. minor. Icon. omn. ftirp.* p. 672.

e) *Bot. Paris* T. XXXI. f. 30. 31. 32. absque nomine. Idem nomine a CB. adcepto defcribit *Bot. Par.* p. 149. & varietatem addit *flore fubviridi.*

f) *Hiftor. plant.* p. 1213. *Tragorchis minor flore fuliginofo.*

g) *Tragorchis minor & verior Gemmae* LVGD. 1557.

h) *Orchis hirci odore minor* PIN.

i) *Tragorchis minor flore fuliginofo II. p.* 764.

k) *Sciagraph.* p. 250. eodem nomine.

l) *Tragorchis minor & verior Theatr.* p. 1349.

m) nomine C. B. *Phytol. p.* 392.

n) eodem H. OXON. III. p. 491. S. XII. T. 12. f. 10.

o) *kleene Bockskullekens nederl. kruytb.* p. 279.

p) *Bot. Monspel.* p. 192. H. R. M. p. 149. nomine C. B.

TIVS. q) PLVKNET, r) DILLENIVS, s) RVPPIVS, t) LINDERVS u) BVXBAVMIVS, x) TILLIVS, y) ERNDTELIVS, z) &c. eius meminerunt, & hi fere in industria priorum adquieuerunt.

§. IIX.

Ad asperas rupes, quae ea prata finiunt, frequens est *Turritis minor*, quae & ipsa videtur descripta a THALIO, a) nomine *Pilosellae siliquatae maioris.* Adcedit locus natalis in aridis, folia ad terram longa & aspera, siliquae & flores. Id vnum non respondet, quod caulem foliis pene carere dicat. Et eo videtur respicere icon b) D. quam CAMERARIVS *minori speciei* adtribuit. Prima a THALIO descriptio est I. BAVHINI,

q) *Hist. des Pl. aut. de Par.* 508. IRH. eodem.
r) *Orchis foetida III. s. hirci odore minor. Almag. Bot.* p. 271. quo & RAI *Catal. stirp. Ext.* p. 191.
s) *Cat. Plant. circa Giess. nasc.* p. 85. nomine C. B.
t) *Flor. Jenens.* p. 239.
u) *Tournef. Alsat.* p. 44.
x) *Enumer. plant. circa Hal. nasc.* p. 242.
y) *Hort. Pisan.* p. 124.
z) *Virid. Warsav.* p. 85.
a) p. 84. neque videtur hanc praetervidere potuisse. Stirpem THALIANAM peculiarem facit C. BAVHINVS, dicitque *Bursae pastoris similem siliquosam maiorem seu maioribus foliis* & conjungit *Aizoon Telephium* LVGD. p. 1131. cuius icon mala est, descriptio non recedit. Inter stirpes CB. nulla planta reperta est hoc nomine insignita.
b) *ic.* VII. post *Thal.*

HINI. c) Eadem macilenta tota obducit *Lichen* in *Alpibus* etiam visus, cui expansio est nigricans, tuberculosa, aliquando in sphaerulas ex cyaneo atras congesta, per quam denso ordine sparguntur scuta magna, variae figurae, rufa, in quibus frequentia puncta nigra absque lente conspicua. Pertinet omnino ad ordinem MICHELI XXXVI. qui adeo adfinis est *Licheu-Agaricis* & inprimis *disci formi punctato nigro* qui in ligno arescente reperitur, vt diuersitatem exhibere non sit facillimum. An *Lichen pulmonarius saxatilis minimus fuluus foliis pulposis* MICHEL. d)

§. IX.

Supra OSTERODAM syluae incipiunt ex Abiete rubra, altae & late patentes. In iis adcliuibus locis, & vbi arbores excisae sunt, *Digitalis purpurea*, & *Chamaenerium vulgare latifolium* vbique nascuntur speciosa pulchritudine. Ad humecta vero viarum, frequens est per omnes *hercyniae* syluas *Cardamine annua exiguo flore*, quam THALIVS nomine *Nasturtii montani maioris* 1) primus descripsit, nisi eadem fuerit *Cardamine Alpina media* CLVSII, 2) quae tamen, cum folia dicatur habere hirsuta & aspera, non penitus respondet. Atque consimilibus locis prouenit *Cardamine IV. Dalechampii* 3)

C 3 siliquis

c) *Herba S. Alberti Barbarea muralis, de plant. a Divis nomen hab.* p. 9.
d) O. XXXVI. p. 107. n. 2.
1) *Hercyn. Saxonotbur.* p. 79. Icon non mala I. BAVHINI.
2) PANNON. p. 455. absque icone.
3) quae omnino videtur primum etiam proponi a THALIO,

siliquis, semine, flore, simillima, sed caule & foliis hirsutis, foliis praeterea imis integris, superioribus non eleganter tridentatis, vt in priori, sed vagis, atque vage incisis, pinnis rarius ad pediculos confluentibus. Vulgare etiam hic est *Equisetum sylvaticum tenuissimis setis:* Tum *Melampyrum montanum floribus minoribus flauis.* Hoc primum a BVRSERO 4) dictum videtur, nomine *Melampyri parui Alpini*, id enim locus natalis indicare videtur, cum in Iurassi & alpium inferiorum syluis, & vniuersa Hercynia frequens sit. Idem videtur *Melampyrum latifolium floribus paruis luteis* CELSII apud LINNAEVM. 5) Hanc stirpem pro varietate *Melampyri vulgaris* habet amicissimus LINNAEVS. Verum proportio diuersissima contrarium videtur indicare. Est nostro habitus ramosior, folia magis nutantia, floris hiatus magis patulus, flos tandem vniuersus altero tanto minor in stirpe etiam proceriore quam est vulgare, & aequabili flauo colore tinctus, qui in vulgari albus est rictu flauo. Quod autem noui generis loco sit proposita olim a nobis, visum est hic rationem indicare. Quum in syluis Iurassi versus autumnum anni 1734. copiose id legerem, manifesto vidi labium inferius trifidum esse tribus nempe profundis dentibus incisum. Verum *Melampyri* Character

sub *tertia specie sisymbrii aquatici* p. 107. quod jam suspicatus est I. BAVHINVS. Icon elegans pro paruo specimine CAMERARII EPIT. p. 270. pro *Sio Aquatico altero.*

4) ACT. SVECIC. ann. 1724. p. 508.

5) *Flor. Lapon.* p. 240.

racter a TOVRNEFORTIO, 6) RAIO, 7) BOERHAEVIO, 8) KNAVTIO, 9) ita erat constitutus, vt labium inferius integrum pro maxima distinctionis nota adesset. Quare existimaui, nactum me esse haud obscuram diuersitatis notam, donec sequente aestate, sed emissa iam irreuocabili schedula, comperii, omnia nostra Melampyra eodem modo labium inferius habere tridentatum, manifestius quidem hoc & vulgatius *latifolium luteum*, & *violaceum* quod & RIVINI Iconibus exprimitur, 10) obscurius illud *coma purpurascente*, 11) verum & id satis etiam manifesto. Quare nouo argumento didici, nunquam alienis oculis videndum esse, nunquam praecipitandas obseruationes, quae a serioribus annis maturitatem in vsus publicos exspectant.

§. X.

Frequens in iisdem syluis omnibus est *Dentaria heptaphyllos baccifera*, quam vbique fere floribus atque siliquis absque vlla sobolis generatione marcescentibus offendi, baccis vero ex aliquot acinis conpactis ad alas foliorum sedentibus. Quae planta quoties superior scapus absque

6) IRH. p. 173. & icon. Characterist. T. 78. D.
7) *Method. plant.* p. 91.
8) *Ind. alt.* p. 236.
9) *Meth. genuin.* p. 108.
10) *monop. Irreg.*
11) cui labium inferius integrum pingitur a TOVRNEFORTIO l. c. & RIVINO.

absque foliis imis pinnatis decerpitur, fit iconi similis, quam pro *Coralloidis alia specie* videmus apud CORDVM, 1) & pro *Dentaria angustifolia baccifera* peculiari apud BESLER. *Hort. Eyst.* 2) Ex qua nata est spuria species, *Dentaria baccifera foliis Ptarmicae* CB. repetita sed cum asterisco a RAIO. 3) Obiter etiam notamus in icone, quae a KENTMANNO communicata, adest in CORDO pro *Coralloide*, 4) male baccas omissas esse foliaque terna depicta; DODONAEVM 5) vero stirpem CORDI, quae certo nostra est, cum *pentaphylla*, & *heptaphylla* minus recte coniunxisse: Heluetia enim, vbi plurima nascitur *quinquefolia & septifolia* DODONAEI, caret baccifera, cuius in vniuersum habitus multo est minor & tenerior, & siliquae, si quidem perficiuntur, exiliores.

§. XI.

Sylvas vbi reliquimus, iam proximi oppido CLAVSTHAL, prata humecta offendimus, in quibus inmensa erat vis stirpis, quae insolita specie oculos perstrinxit, quam ipsam sequentibus diebus frequentissimam ad riuulum *die Innerste* prope opera metallica, & denuo GOSLARIAE, semper ad aquas vidimus. Radices erant graciles, repentes albae, *Caules*, alias erecti, procumbebant

1) *Hist. Plant.* L. *II.* c. *CXI.*
2) *Aest. Ord.* VII. *tab.* 12. *fig.* 2.
3) *Hist. plant.* p. 785.
4) l. c.
5) *Pempt.* *II.* L. I. c. 7.

bebant saepe admodum ramosi, glabri caeterum, teretes & striati. *Folia* virentia varia, ima subrotunda, angulosa, paucis dentibus incisa, subhirsuta: haec ex radice ante natum caulem, & ad laterales stolones. In imo caule alia, *Barbareae* foliis adfinia, praeter bracteam latam sinuatam recipientia aliquot graciles pinnas ad pedunculum eumdem, haec glabra. Superiora denique glabra, sature virentia, ambitu dentato: vltima integra. *Flores* copiosi ad summos ramos non adpressi caulibus, sed vagi magis. *Calyx* quadrifolius, pallens, minor petalis. *Petala* quatuor subrotunda lactea. *Siliquae* sparsae & a caule recedentes, vnciales & vltra, seminibus increscentibus distinctae, vt pene articulatae videantur. Quae cum viderem, a *Turritide vulgari ramosa*, cuius fere faciem prae se fert, distinxi facile, foliis & flore maiori: *A Leucoio verno perenni albo*, cui adfinis videbatur aliquo modo, foliis glabris & pinnatis tenuibus. In scriptis Botanicorum duae obuiae sunt stirpes nostrae similes. Altera *Thlaspios generibus cognata planta* THALII, 1) cui coniungo *Nasturtium montanum* SCHWENKFELDI 2) *Nasturtium Barbareae foliis* C. BAVHINI 3) PARKINSONI 4) RAII, 5) *Nasturtium Alpinum Barbareae foliis* BVRSERI apud C. BAVHINVM. 6)

1) *Hercyn.* p. 122.
2) *Stirp. Siles.* p. 145.
3) *Pin.*
4) *Theatr. Bot.* p. 828.
5) *Catal. stirp. extra Brit.* p. 188. *Hist. plant.* p. 817. cum Asterisco.

HINVM. 6) Atque de hac *Thaliana*, omissa a recentioribus, neque visa RVPPIO, DILLENIO, LOESELIO &c. dubium nullum erat, quin ipsa stirps nostra esset. Verum in recentioribus scriptis ostendi *Turritidem minorem foliosam* PETIVERI apud RAIVM, 7) quae foliis imis hirsutis, superioribus glabris, siliquis a caule abscedentibus, nostrae satis videbatur adfinis. Sed Icon *Brassicae spuriae exilis hirsutioris subrotundis foliis caule magis folioso* PLVKNETI 8) admodum a nostra recedit, foliis rotunde dentatis, & habitu erecto, ita vt si adiungas hirsutiem, similior sit *Turritidi minori*. Quare cum *Nasturtii* nomen ferri non possit, *Sisymbrii* nomine insigniendam existimaui, quo *Turritis vulgaris ramosa* ob sparsas siliquas referenda videtur. Licet, vt veram fatear, limites *Leucoii*, *Hesperidis*, *Sisymbrii*, *Erysimi & Erucae*, non ita constituti videantur, vt certas distinctionis notas subpeditent. Dixi itaque *Sisymbrium palustre album, foliis imis Barbareae, reliquis integris dentatis*.

XII.

In iisdem elatioribus, sed humidis tamen pratis frequens nascitur ARNICA, quam in fasciculos colligatam sub fenestris aedium ubique per syluam hercyniam siccari vidimus. Semiflosculi in ea semen habent pappo coronatum, quare a *Doronici* genere ad *Solidaginem* remota est a VAILLANTIO, 1) & eamdem ob

6) *Prodr.* p. 45. ex *Austria.*
7) *Synops.* p. 294.
8) *Almag. Botan.* p. 70. & T. 80. f. 2.
1) *Solidago foliis oblongis neruosis plerumque coniugatis Memoir. de l'Acad. des sc.* 1720. p. m. 380.

ob rationem in proprium genus constituta ARNICAE nomine a Cl. MOEHRINGIO. 2) Quae eadem ratio *Doronicum latifolium magno flore* iunget *Solidagini*, contra quam visum est VAILLANTIO, 3) vti repetito in Alpibus Helueticis obseruaui. In hac stirpe a CLVSIO & IOHANNE BAVHINO, quod rarissime fit, & a LINNAEO dissentire cogimur, qui omnes duas faciunt huius stirpis species. Et CLVSIVS quidem, in *Pannonicis* proponit *Doronicum Austriacum IIII.* 4) caule in summa parte ramoso, foliis plantagineis modice acuminatis, idque coniungit cum stirpe SIMLERI, 5) *Muttervvurz* dicta, in Heluetiae alpinis & subalpinis pratis frequente. Idem in magno opere, iconem eamdem pro *Doronico Pannonico VI.* 6) cum alia descriptione ponit, descriptioni vero Austriaci quarti, nouam addit iconem, folia exprimentem acutiora, atque florem vnicum, altero tamen ex ala folii subnascente. In quibus euidens est, optimum Virum non satis sibi constare: Hoc etiam caput cum festinatione aliqua scriptum esse, vel inde adparet, quod sub finem *Quar-*

D 2 *tum*

2) *hort. priuat.* p. 106.

3) l. c. p. 390.

4) *Pannon.* p. 520. & ic. p. 522. vt absque iusta ratione moneat I. BAVHINVS alienam iconem *Doronici* serrati adpositam esse, ea enim ad III. spectat, ipso titulo id indicante.

5) *de Vales.* & *Alp.* p. 333. quae tamen omnia ex ARETII, ciuis mei, Itinere per *Stockhorn* & *Nessum* montes exscripta sunt, ex p. 234. b. apud CORDVM editionis GESNERIANAE.

6) *Histor. Plant.* p. XVIII.

tum Doronicum 7) cum SIMLERI stirpe coniungat, quod nempe quartum fuerat in Pannonicis, in historia num quintum an sextum sit, non satis liquet, quartum certe non est.

IOHANNES BAVHINVS descriptionem *Doronici Quarti in Pannonicis*, & V. in *historia*, recenset sub titulo *Doronici Germanici foliis binis ex aduerso nascentibus villosis.* 8) Doronicum vero nouum Pannonicum VI. cum stirpe MATTHIOLI & omnium Auctorum coniungit, nomenque facit *Alismatis Matthioli siue Plantaginis montanae.* 9) Vbi liquido adparet, a stirpe MATTHIOLI & aliorum scriptorum, male separari *Doronicum Quintum* CLVSII in historia, (vt quod in Austria, Francofurti & in Belgicae montanis nasci testatur CLVSIVS) & coniungi cum stirpe peculiari Hungarica. DALEVS certe ita secutus est CLVSIVM & IOH. BAVHINVM, vt *Doronicum germanicum & Arnicam officinarum* 10) suspectum habeat naturae venenatae; *Alisma* 11) vero officinarnm pro egregio vulnerario laudet, excitatis locis in EPHEMERIDIBVS NAT. CVR. 12) manifesto de Arnica agentibus. Cl. LINNAEVS vltimo loco causam egit CLVSII & IOHANNIS BAVHINI, & duas stirpes fecit aliam monanthon, 13) foliis acutis, quam *Doronicum foliis lanceolatis* vocat, & coniungit cum

7) p. XIX.
8) *Hist. Vniv.* III, L. XXV. p. 19.
9) *ibid.* p. 20.
10) *Pharmacolog. suppl.* p. 51.
11) *ibid.*
12) FEHR. *Dec.* I. *Ann.* IX. & X. *Ob.* II. cum Ic.
13) *Flor. Lapon.* 305.

cum Alismate IOH. BAVHINI, & cum *Doronico VI. Clusii*, sed praeterea cum eodem Doronico IIII. in *Pannonicis* quod in *historia* V. est. Aliam vero speciem facit polyanthon foliis obtusioribus, quam dicit *Doronicum foliis oblongo oualibus*, 14) eamque absque CLVSIANO synonymo cum stirpe MATTHIOLI 15) SCHEVCHZERI 16), RVPPII 17) cum Arnica nempe officinarum coniungit. Qua in re vim infert optimus LINNAEVS CLVSIO, qui Doronicum suum V. *Germanicum* nunquam monanthon descripsit, sed ramis aliquot in summitate, neque depinxit etiam. Deinde CLVSIANVM *germanicum in Austria*, *Belgio* & *Francofurti* nascens auellit a stirpe vulgata Germaniae RVPPIO, SCHROEDERO, MATTHIOLO & SCHEVCHZERO dicta, & peculiarem facit summarum alpium. Videtur omnino CLVSIANA enarratio confusionis habere aliquid, *Iohannes* vero BAVHINVS stirpem V. CLVS. *in histor.* exscripsisse sibi non cognitam; & plantam ramosam sibi visam, cum ramosa etiam VI. CLVSII pro distincta posuisse. Neque enim facile stirpes multiplicat, nisi quando post alios loquitur. LINNAEVS tandem varietates duas ante oculum habuit. Nos ipsi in *Gotthardo* M. & *Valle Vrserana* Doronicum vidimus monanthon, foliis ad caulem aut minimis aut nullis, humile, foliis acutis asperioribus. In humilioribus vero *Vallis Haseliae*, & in sylua hercynia, Doronicum caule ramoso folioso multifloro, foliis

D 3

14) *Flor. Lapon.* 304.
15) *Alisma*, ed. 1565. p. 933 934.
16) *It.* I. p. 36. cum nomine CB.
17. *Flor. Ienens.* p. 141.

liis mollioribus obtusis, plantagineis. Sed facillime per omnes intermedios 18) gradus demonstrare possumus, eamdem esse stirpem quae in editis & frigidioribus vti fieri solet, aliam faciem induit ab ea, quam in riguis vallibus prae se fert. Quare cum CASPARE BAVHINO & VAILLANTIO, vtramque stirpem CLVSII coniungendam esse censemus, & vtramque praeterea LINNAEI, in admittendis varietatibus alioquin non facilis Botanici.

§. XIII.

Vberrime in eisdem pratis prouenit *Bistorta*, quam ab omni aeuo in duas species distinxerunt, praeeunte iam ciue nostro BRVNFELSIO: 1) atque ita definiuerunt, vt alia radice magis conplicata, folio vero planiori esset, qualis est icon CAMERARII 2) alia vero radice minus intorta folio vero rugoso & sinuato qualem pulchre expressit DODONAEVS. 3) Verum quando Bistortae exemplaria ex *Iurasso*, ex *Alpibus* variis, ex humidis ditionis *Bernensis*, *ex Bructero & sylua hercynia*, vario loco

18) Aliquando enim Alpina specimina biflora aut triflora sunt, alias in humilioribus vallibus nascuntur uniflora. Folia etiam omnia neruosa, acumen per infinitos gradis variabile habent.

1) Foliis rugosis *Naterwurz das männlein* I. p. 62. foliis vero planis *icon prior* p. 61. absque nomine.

2) ex GESNERIANIS *Epit.* p. 683. descriptio vero sinuata habet.

3) *Hist. Plant. Pempt.* III. L. I. c. IX. p. 332. bene, qua icone usus est LOBELIVS *Icon.* p. 292.

loco & tempore lecta confero, fateor, me quidem veram diuersitatem non reperire. Folia alias plana, amplissima & pedalia, exigua alias & plicata. Radix aut recta aut semel, bis, ter intorta, statura denique variant. Sed ita, vt alias plana folia cum 4) simplici radice (in BRVCTERO M.) alias folia sinuata cum radice ter intorta visa sint. 5) Quare valde vellem veras & interiores diuersitatis huius notas edoceri.

§. XIV.

Altera die obiuimus operas metallicas, atque in pratis circa CLAUSTHALIAM, praeter *Violam tricolorem repentem*, frequens vidimus GERANIVM, de quo dudum multa fuit nobis dubitatio. Habitus ipsi est pene qui *fusci*, foliis semper in lobos ad dimidium sectis, nunquam ad pedunculum vsque, *floribus* binatis, *calyce* glabro, aut subhirsuto, aut hirsutissimo, magna enim varietas etiam in eodem specimine est: *Petalis* ambitu rotundo, purpureis perpetuo sed vel obsoletis magis, vel saturatioribus, nunquam coeruleis, picta lineis aliquot tinctioribus, vmbilico albo; *Staminum* apices cyanei sunt; *Tubae* reflexae fissae purpureae, *Capsulae* monospermae vna cum rostris hirsutae. Hanc speciem in vniuersa heluetia vidi, nempe ad *Birsam*, & *Suzam* in valle *Delemontana* & *S. Imier*, prope *Bernam* in prato quodam adiacenti balneo exteriori, in *Argouiae* sepibus vdis, in M. *Boezberg* supra *Brugam*. in subalpinis ad *Thermas Leucenses*,

4) qualis fere est Icon prior BRVNFELS Ic. p. 61.
5) qualis icon est MATTHIOLI p. 946.

cenſes, in montanis circa *Canderſteg*. Deinde in omni ſylua hercynia in pratis, & *Gottingae* in prato inter ſyluas *Heimbolz* & *Gottingerholz* vberrime. Francofurto idem etiam miſit D. D. SENKENBERG, ſemper ex loco paluſtri, & humecto. Vt facile adpareat, vulgarem & late naſcentem ſtirpem eſſe. Quo magis mirum videri poſſit, difficillime eam extricari, atque ab adfinibus diſtingui poſſe. Ab eo quidem quod *Gratia Dei germanorum* dicitur. 1) diſtinguitur facile foliis ſimplicioribus, non ad pediculum adeo ſectis, floribus neque coeruleis, neque pictis, minoribus denique. Loci certe natalis ratio efficit, vt neceſſario huc pertineat *Geranium batrachioides Dodonaei flore purpureo magno* THALII. 2) *Geranii tertia ſpecies ſimilis montanae* GESNERI, 3) quam cum biſtorta frequentem naſci dicit, & *Geranii montani ſpecies foliis aſperioribus* quae *mas eiusd. in append.* 4) (ibi vero prior ſpecies, qua haec *mas* aſperior eſſe dicitur, videtur ad *Geranium phaeum ſiue fuſcum* 5) referri debere) *Gera-*

1) In *helvetia* hoc ſponte naſci, & CB. in *Baſil. catal.* p. 89. & IB. III. p. 476. adfirmant. Nobis nunquam ſpontaneum viſum eſt. Quare cum Fratres optimi hoc in Helvetia ponant, dubitare licet, an non idem Ipſi viderint quod nos adeo frequens inuenimus.

2) p. 44. loco natali eodem. vidit & *albo* flore.

3) *hort. Germ.* p. 260. in pratis vdis cum Biſtorta.

4) *app.* p. 292. 6. hoc DILLENIVS in *Hort. Eltham.* ad ſuum *paluſtre flore ſanguineo* refert.

5) quod foliis eſt hirſutis & ſimillimis noſtro, ſed minus aſperis, neque omitti potuit a GESNERO, cum in Heluetia non ſit infrequens.

Geranium alpinum SCHWENKFELD 6); *Geranium Batrachioides paruo flore* BVRS. *act. Suecic.* p. 532. ex fyluis *Heluetiae*; *Geranium batrachioides maximum minus laciniatum folio Aconiti* IOH. BAVHINI 7), SCHEVCHZERI 8) forte & reliquorum. *Gruinalis pratensis maxima folio aconiti minus profunde laciniato* RVPPII 9); *Geranium Batrachioides montanum* RAI 10) & *montanum nostras* 11) eiusdem, cuius etiam descriptio simillima. Neque videtur fieri posse vt diuersum sit *Geranium Batrachioides alterum* 12) CLVSII, cuius & icon & descriptio conuenit, cum praeterea vix potuerit nostrum effugisse notitiam diligentissimi viri. Verum inde deducta sunt synonyma multa, quorum aliqua vix videntur admitti

(6) *Stirp. Siles.* p. 85.
(7) qui & ipse cum Bistorta nasci dicit & descriptionem exhibet simillimam. Ex eo habet CHABRAEVS. p. 487. Monere debemus quod I. BAVHINVS Clusianam stirpem nunquam viderit, quare sibi obseruatam pro noua proposuit absque synonymo.
(8) *It. Alp.* p. 512. plane ex eisdem pratis, ubi nostram, & ego & I. GESNERVS, & HVBERVS noster saepe legimus.
(9) *Flor. Ienens.* p. 103.
(10) *Cat. Stirp. Angl.* p. 129.
(11) *Hist. Stirp.* p. 1062. optima descriptio, & *Synops.* III. p. 361. Stirpem suam in *Historia* cum dubii signo, in *synopsi* iam certior coniungit cum CLVSIANA. Ex eo MILLERVS.
(12) *Pannon.* p. 417. & *histor.* p. IC. & C. Icon equidem folia habet profunda & fere ad pedunculum diuisa, quod & RAII dubium fuit. Sed locus natalis alpinus & floris color & foliorum ratio reliqua conueniunt.

mitti posse. Huc nempe *Geranium batrachioides rubrum minus* CAMERAR. 13) Forte & IIII. eiusdem. 14); *Geranium sanguinarium* TABERNAEMONTANI 15); *Geranium Batrachioides aliud flolio Aconiti nitente* I. BAVHINI 16); *Geranium Batrachioides maximum folio Aconiti nitente* CHABRAEI. 17) *Geranium Batrachioides aliud* I. BAVH 18); *Geranium Batrachioides minus* PARK. 19) *Geranium Batrachioides folio Aconiti* MORISONI 20); & forte multorum aliorum, de quibus minus certos esse licet. Sed miscet hic C. BAVHINVS 21) cum stirpe CLVSII exquisitis verbis excludentis coeruleum colorem, varietates flore coeruleo, & coeruleo & albo, sicque suspicionem mouet haud leuem, ipsum non satis a *Gratia Dei Germanorum* hoc nostrum distinxisse. Quare neque C. BAVHINI neque TOVRNEFORTII 22) neque RVPPII 23) neque TILLII 24) neque LINNAEI 25) stirpem ad

(13) *Hort. Med. Phil.* p. 66.
(14) in *Epit.* p. 602. exhibitum pro Gratia Dei, sed foliis parum diuisis nostro propius.
(15) *Icon* p. 62. fere ad CLVSIANAM.
(16) III. p. 476. plane ex Clusio, nulla sua obseruatione.
(17) p. 487.
(18) *Font. Boll.* p. 206.
(19) *Theatr.* p. 704.
(20) *H. oxon.* II. p. 514. ex CLVS. nomine CB.
(21) *Geranium Batrachioides folio Aconiti Pin.*
(22) IRH. eodem nomine.
(23) *Gruinalis pratensis foliis Aconiti Ranunculiue, flor. Ienens.* p. 103.
(24) *hort. Pisan.* p. 66.
(25) *Geranium petiolis bifloris, foliis peltatis multifidis, caule* erecto

ad nostram referre ullo modo possumus, qui omnes eamdem tamen CLVSII stirpem suae coniungunt. Tandem & id fateri debemus, nullas nos habere notas satis euidentes, quibus a nostro separemus *Geranium palustre flore sanguineo* DILLENII 26) VOLCAMERI, 27) HOFMANNI, 28) Calyx enim & capsulae glabrae non videntur sufficere, radix, folia & flos & locus natalis conueniunt. Cogimur ergo ab eruditis quaerere, primo, An detur *Geranium Batrachioides folio Aconiti coeruleo flore*, diuersum a *Gratia Dei* quod & a nostro diuersum dici queat; deinde, qua ratione a nostra diuersa sit stirps DILLENII.

§. XV.

In cliuis sterilibus & lapidosis, qui fluuiolo *die innerste* inminent, & ad arenosa viarum prope aceruos lapidum tritorum, qui metallo omni iam priuati sunt, tum *Goslariae* similibus locis, magnus prouentus est *Alsines saxatilis & multiflorae capillaceo folio*. Hanc primus,

 sed

erecto, flor. Lap. 266. ponit colorem ordinarium coeruleum, & admittit varietates ex albo, neque minus coniungit suam cum CLVSIANA & RAIANA stirpe.

(26) *Hort. Eltham.* p. 160. T. 134. *Geranium Geranii haematodis folio & facie* C. G. *nov. sp.* p. 55.

(27) *Flor. Noric.* p. 186.

(28) *Delic. sylv. Flor. Altdorff.* Reliqua synonyma a nostro non recedunt, uti icon *Geranii sanguinarii maioris* H. EYSTETT. *Cl. Vern. Ord. herb.* I. T. IX. f. 2. & aliud GESNERI. CLVSIANVM vero *haematodes alterum* omnino aliud videtur a Batrachioide altero, *Pann.* p. 422. & *histor.* p. CII.

fed breuiffime, defcripfit THALIVS, 1) & dixit *Alfines minoris aliam adhuc fpeciem.* BARRELERIVS, 2) iconem dedit *Anthyllidis Lychnitis annuae feu minoris angufti foliae flore albo*, quae noftram fatis bene exprimit. HERMANNVS 3) *Alfinen glabram tenuiffimis foliis floribus albis* vocauit, aliamque deditIconem. Tertiam PLVKNETIVS, 4) fed minus laudabilem, dixitque *Alfinen caryophylloiden tenuifoliam flore albo punctato.* Quartam MAGNOL 5) fed absque flore, cui eft *Alfine Saxatilis Laricis folio minor & minori flore.* Quintam & perfectiffinam VAILLANTIVS, 6) *Alfines faxatilis & multiflorae capillaceo folio* nomine, quo & TOVRNEFORTIVS 7) & GARIDELLVS 8) vfi funt. Alia etiam nomina habent 9) RAIVS, BOCCONE 10) TOVRNEFORTIVS, 11)

(1) p. 11. *lin. penult.*
(2) *Stirp. Gall. Hifpan. Ital. ic.* 580.
(3) *Parad. Batav.* p. 12. bené.
(4) *Almag. Botan.* p. 22. & T. 7. f. 3. inde RAI. III. p. 498.
(5) *Hort. Reg. Monsp.* p. 11. & ic. eo nomine ufus eft TOVRN. in IRH. TILL. *hort. Pif.* p. 8. & ipfe MAGNOL *Nov. Char.* p. 259.
(6) *Botan. Paris.* T. II. f. 3.
(7) IRH.
(8) *hift. des plant. aut. d' Aix.* p. 25.
(9) *Alfine pufilla pulchro flore tenuiffimo noftras feu faxifraga caryophylloides pufilla flore albo punctato Hift. plant.* p. 1033. *fyn.* III. p. 350.
(10) *Plant. ex ficil.* p. 22. *Tab.* 12. *Alfine Bononienfis non aculeata*, iuxtá VAILLANTIVM, verum icon vix adgnofcitur, neque noftra planta, etiam fenex, aculeata eft, neque folia

VS, 11) SCHEVCHZER, 12) DILLENIVS 13). Differt elegans haec plantula ab *Alsine tenuifolia* I. BAVHINI 14) flore maiore, caule magis ramoso, & ramis adeo frequentibus, vt iuniorum foliolorum copia, non foliorum coniugatorum adeo, sed multiplici penicillo congestorum speciem prae se ferat. Ab *Alsine Alpina iunceo folio* C. BAVHINI. siue *Auricula muris tenuissimo folio pulchro flore* IOH. BAVH. 15) flore longe minore, foliis breuioribus minus rigidis & minus congestis. *A Tunica Alpina* BVRSERI 16) toto habitu & charactere, ea enim stirps ad Knawel ad cedit alio loco dicenda.

§. XVI.

Sub *Cellerfelda*, in syluis quae supra *Goslariam* sunt, & in omni Hercynia sylua, frequens est Filicina planta, in peculiaribus cauliculis ad propria folia semen ferens

 quam

lia habent latitudinem qua pinguntur apud AMBROS (quem pungere videtur BOCCONE) nomine *Alsines spinosae minimae montanae Phytol.* p. 17.

11) ex BOCCONE.

12) *Alsine Alpina minima glabra It. Alp.* II. p. 129. quod nomen C. BAVHINVS diuersissimae stirpi inposuerat, *Lychnidi* nempe *saxifragae alpinae glabrae pumilae* PLVKNETI.

13) *Spergula Caryophylloides tenuifolia Catal. Plant. circa Giess.* p. 18.

14) 111. p. 364.

15) 111. p. 360.

16) in *herb. viuo* C. BAVHINI, & forte *Caryophyllus saxatilis, Polygoni minoris foliis & facie, floribus albis, tanquam in umbella positis* BVRS in *Act. suecie* 1724. p. 507.

quam *Aspleni sylvestris* nomine primus descripsit & commode depinxit TRAGVS: 1) Eam in his ipsis syluis inuenit THALIVS, 2) & *Struthiopteridem* CORDI vocauit, atque vix excusabili constantia adseruit a stirpe GESNERI 3) & TRAGI diuersam esse. *Goslariensis* enim planta cum nostra *Bernae* perquam vulgari in omnibus conuenit.

In iisdem syluis nascitur *Filix Lonchitidi adfinis*, IOH. BAVHINI, quam pro noua proposuit C. BAVHINVS, 4) cum extra dubium positum sit eamdem esse *Filicem feminam asperam* GESNERI 5) *Filicem marem tertiam spinosam seu aculeatam* THALII 6) *Filicem spinosam seu aculeatam* SCHWENKFELDI. 7)

Vulgaris in vniuersa hercynia est *Filix mas non ramosa petiolis tenuissimis & tenuissime dentatis* CASP. BAVHINI, 8) quam esse *Filicem feminam mollem* GESNERI, 9) *Pteridion masculum* CORDI 10) *Filicem marem* secun-

1) *herbar.* p. 550.
2) p. 119.
3) GESNERVS CORDIANAE *struthiopteridi* iconem & nomen TRAGIANI *Aspleni* iunxerat, CORD. *hist.* L. II. c. 179. p. 171, hunc adcusat THALIVS & quod diuersissimas stirpes miscuerit notat; sed pro GESNERO descriptiones, & ipse locus natalis loquuntur.
4) *Filix aculeata maior* PRODR. p. 151.
5) *hort. app.* p. 292. b.
6) p. 43.
7) *Stirp. Siles.* p. 78.
8) *Cat. plant. circa Bas.* p. 99. & PIN.
9) *Hort. Germ. app.* 292. b.
10) *hist.* L. II. c. 175. est enim diversitas non ramosae, quare nolim

fecundam teneriorem & molliorem THALII 11) pene certo affirmamus.

Sed & *Dryopteris siue ramosa minor* & *Filix femina minor Thalii* 12) quae *Pteriadion Cordi.* 13) *Filix femina minor laeuior candidiorque* GESNERI 14) *Filicula saxatilis parua & elegans* CAMERARII, 15) *Filix muraria seu minor* SCHWENKFELDI, 16) *Adianthum folio filicis* CASP. BAVHINI 17) hic prouenit. Quae teneritate quadam fragili, diuisione terna, raris, neque pinnatis, sed rutae murariae similioribus lobulis, vltimisque acute incisis, punctis flauis creberrimis distinguitur.

§. XVII.

In eadem sylua, & in Hercyniae nemoribus, tum circa *Gottingam* frequens est *Lactuca syluestris flore luteo*, quam repetito examinatam, vidimus habere *calycem* tubulatum, qui simplex videri possit, licet ad basin duo paria squamarum adcedentia habeat, *semen* vero latum nigrum conpressum, vtrimque acuminatum, quod pappum gerit in *stipite* notabili. Is tamen stipes in iuni-

nolim cum THALIO ad *Adianthum album filicis folio* referre quae ex genere ramosarum est.

(11) p. 43.

(12) p. 43.

13) L. 11. c. 176. p. 170.

14) *Hor. Germ. app.* 292. b.

15) *Hor. Med. & Phil.* p. 60.

16) p. 78.

17) *Cat. Basil.* p. 98. & PIN. docente *Herbarii viuo.*

iunioribus ſtirpibus lactucarum omnium adeo breuis eſt, vt vix diſtinguatur. Qua in aetate, cum ſquamulis ad baſin minimis, obſeruata eſſe videtur Lactuca noſtra a Cl. MARTYN, 1) indeque nata occaſio nouo creando generi.

Suillus etiam in ea ſylua viſus eſt, bulbo craſſo purpureo reticulato, Pileo ex ochroleuco ſubfuſco, Poris minutiſſimis ochroleucis. Subſtantia & lamellae albidae, coeruleum colorem cito induunt quando laeduntur. *An Suillus craſſus ſuperne fuluus & leuis, inferne luteus pulpa roſea pediculo ex fulvo ſubrubente & velut reticulato,* MICHELI. 2) Difficile dictu, ſuilli enim etiam magis quam reliqui fungi colorem per aetates mutant.

§. XVIII.

Circa *Goslariam*, qua ad ad cuniculos montis *Rammel*; iter fecimus, frequens eſt *Statice*, quam ad pagum ſieber ſupra *Herzbergam* denuo vidimus. Elegans etiam *Caryophyllus* ibi naſcitur, quem primus deſcripſit CLVSIVS, *ſylueſtris ſeptimi* nomine; 1) novam vero deſcriptionem nouo cum nomine dedit RAIVS, 2) hiſtoriam eius perfecit tandem DILLENIVS. 3) Multi flores

1) *It. Phil. Trans.* n. 407. p. 22.
2) *nov. gen. plant.* p. 129.
1) *Hiſt. plant. rar.* p. 235.
2) *Caryophyllus minor repens noſtras, hiſt. plant.* p. 988. & *Syn. III.* p. 335.
3) *Hort. Eltham.* p. 402.

rus eſt. Petala pulchre purpurea ſunt, inſcripta ad vnguem circulo ſature admodum purpureo, vltra quem frequentia puncta alba; Apices ſubcoerulei. *Caryophyllus humilis flore vnico* 4) CASP. BAVHINI caule eſt erecto vnifloro, nudo, foliis anguſtiſſimis ad laricina adcedentibus, flore purpureo puro, radice maxima brachiata, a noſtro diuerſiſſimus & heluetiae indigena. Hunc *Goslarienſem* magna copia extra *Wernigerodam* vidimus, ſimilibus locis arenoſis & iuxta vias publicas. *Vulnerariam flore ochroleuco* hic & circa *Gottingam* aeque vulgarem atque luteam illam. Videtur de *Lagopodio flore albo* 5) TABERNAEMONTANI dubitare IOH. BAVHINVS, *6*) quum notet deſcriptorem ob omiſſum locum natalem: Sed huc omnino referimus. Cum mucrone vexilli carinae & alarum purpureo, frequentem circa *Thermas Leucenſes* vidimus, ſed *albo* penitus *flore*, quam videtur IOH. BAVHINVS ex *Gotthardo M.* habuiſſe.

§. XIX.

Viſis *Goslariae* venis Vitrioli natiui & metalli miſti ex Plumbo, Argento, Cupro & Sulfure, tum vberrima minerarum omnis generis collectione SCHLVTERIANA, iis tandem fabricis quibus ſulphur ex pyrite excoquitur, *Harzburgum* petiuimus ad pedem Montis *Bru-*

4) huic ſtirpem ſuam coniungebat RAIVS. l. c.
5) Icon. p. 525.
6) *hiſt. plant. univ. II.* p.

Bructeri ſitum, ita tamen vt lenta adcliuitate per montanam planitiem dumetis obſitam, ad verum demum montem ſero perueniatur. Ipſe Mons, vt qui a palude dictus ſit, vliginoſus eſt totus, ſyluis nudus, circa verticem congeſtis absque ordine lapidibus, interceptisque haud modicis foueis moleſtus. Vertice nudus & lapidoſus, vndique libere oculos late per vrbes agrosque errantes dimittit. In eo culmine commodum exſtructa eſt caſa, ad nocturna frigora arcenda perquam neceſſaria iis, qui ſolius ſpectaculi gratia montem conſcendunt. Altitudo rudi aeſtimatione, quae *Iuraſſi* fere, neque recedunt obſeruationes Geometricae, eſt autem ea ad bis mille pedes Rhenanos. Deſcenſus inde rapidus ad *Ilſenburgum*, quo paucis admodum horis deſcendendo peruenitur per ſyluas abiegnas. Stirpes pauciſſimae Alpinae, ſed aliae quaedam noſtris inuiſae, inſolita ſua pulchritudine mihi gratiſſimae fuerunt.

§. XX.

In primis nemoribus prope *Harzburg*, *Anagallis lutea nemorum*, in planioribus hic terrarum rarior, & *Dentaria baccifera* frequens eſt. Verum ad vias passim procumbit & ſerpit *Veronica ſupina Teucrii folio*, foliis ſuis rarioribus, rotundioribus, & amplioribus, floribus minus conſpicuis rubellis ex alis foliorum erumpentibus, ouariis valde latis & conpreſſis, caule humum non relinquente ſe diſtinguens a *rotundifolia minori*. Eam COLVMNA pulcherrime depinxit & nomen dedit *Alyſſi Dioſcoridis montani* 1) cuius Iconem in

1) *Ecphr. ſtirp. rar.* L. I. c. 121. p. 286. Ex eo plerique alii, inde

in peruetusto codice visam non recedere a stirpe sua adseuerat. Alia icon est RIVINI in posterioribus tantum exemplaribus 2). Non in Italia solum, sed & in Germania nasci, diligentia IVNGERMANNI 3) RVPPII 4), DILLENII 5) docuit, in Anglia etiam prouenit RAIO 6) teste. *Heluetia* quidem, & *ager Parisinus* ea carent.

§. XXI.

In iisdem humilioribus syluis non solum *Pyrola folio mucronato serrato*, in vniversa Hercynia sylua frequens,

 sed

inde enim nata *Chamaedry spuriae adfinis rotundifolia scutellata* C. BAVHINI. *Alyssum montanum* COL. PARKINS. p. 590. *Veronica rotundifolia scutellata aut biscutata hederae folio H. OXON.* II. p. 321. PLVKN. *Almag. Bot.* p. 334. *Veronica supina Teucrii folio* ELEM. BOT. MAGNOL. H. R. M. p. 203. IRH.

2) *Veronica procumbens. Monop. Irreg.*

3) nulla enim alia stirps ab eius excessu in Germania visa est, cui conueniat nomen *Chamaedryos hederaceae siue Teucrii pratensis hederaceis foliis* HOFM. ex IVNGERMANNO. Quare neque *Chamaedrys spuria hederacea siue Scutellata repens* C. B. & RAII *hist. plant.* p. 847. vera & distincta planta erit.

4) nomine TOVRNEF. *flor. Jenens.* p. 197. habet & GEMEINH. *fl. Laub.* p. 41.

5) eodem nomine *Cat. plant. circa Giess.* p. 92.

6) cui est *Chamaedrys spuria foliis pediculis longis insidentibus Cat. stirp. Angl.* p. 64. *histor. plant.* p. 250. cum descriptione aucta: In *Syn.* vero II. & III. p. 281. *Veronica Chamaedryoides foliis pediculis oblongis insidentibus.*

ſed pulchra etiam ſpecies illa *ſcapo vnifloro* ſatis copioſe naſcitur, in ſyluis ſupra *Wernigeroda* denuo viſa, ſed in Patria mea rariſſima. Primus eam depinxit CLVSIVS cui *Pyrola minima 1)* eſt. Altera Icon eſt BESLERI 2). Tertia RIVINI 3), omnes ſatis bonae; vltima etiam ſtamina habet, ſed diuerſa ratione ab ea quam propoſuit LINNAEVS 4). Habet enim RIVINVS 1.2.2.3.2. LINNEVS 1.2.3.1.3. Obſeruationes meae pro LINNAEO faciunt, ſed in iis minutiis procul dubio aliquid ſibi permittit Natura. Hoc vero difformitatis genus in floribus rariſſimum eſt, niſi ſtaminum numerus a numero ſegmentorum floris differat, vt in octoſtemonibus.

§. XXII.

Paulo altius in Montis *Winterberg* ſyluis primum viſa *Trientalis* CORDI, nunquam nos deſeruit in toto monte *Bructero* gratiſſima comes, in Heluetia, Gallia, Italia, nunquam viſa, & citra quinquageſimum gradum nullibi proueniens. Deſcriptio LINNAEI omnino conuenit. *Caulis* ſimplex, ligulas foliaceas exiguas primum, in vertice vero maiores, tandemque in vera folia auctas producit, folia vero ad nouem vſque numeraui. *Petiolos* vnifloros & ſimplices & binos frequenter vidi. *Flos* plerumque ſeptemfidus, vt raro aberret, *calyce* ſeptifido purpureo, *petalo* rotato plano exterius ſub purpureo

1) *Pannon.* p. 508. *hiſt. plant. rar.* p. CXVIII.
2) *Hiſt. Eyſt. Claſſ. Vern. Ord.* XI. T. 12. f. 2.
3) *Pentapet. Irreg.* T. ult. *Pyrola flore ſingulari.*
4) *Flor. Lapon.* 157.

pureo intus lacteo. *Stamina* septem aureis apicibus, globosis. Tuba simplex vnica. Elegantia stirpis facit, vt synonymorum historiam addere visum sit. Breuissima descriptio est inuentoris CORDI 1), a quo *Herba Trientalis* dicta est; bona & vberior THALII 2) tertia SCHWENKFELDI 3). CASPARVS BAVHINVS pro noua proposuit, *Pyrolam Alsines flore Europaeam* 4) dixit, & pro more suo fecit *maiorem* & *minorem*, maiorisque dedit iconem bonam, primamque. Sed folia & vniuersus habitus *Psyllii minoris* quod idem BAVHINVS depingit alibi 5), ita se habent, vt capitula squamosa descriptionis, & fructus mori figura in icone, non persuaserint LINNAEO, aliam esse stirpem a nostra *Trientali.* Frater IOH. BAVHINVS Cordi nomen retinuit 6). CHABRAEVS indigna simia, *Herbam Trientalem pyrolae speciem secundum quosdam* 7) vocauit. PARKINSONVS pro *Pyrola Europaea Alsines flore* 8) figuram nimis serratam dedit; ipsissimam vero *Casparis* BAVHINI iconem quae *Trientalem* exprimit pro *Pyrola brasiliana Alsines flore maiori & minori* 9) Nomen CASPARIS BAVHINI

F 3 reti-

1) *Sylv. obseruat.* p. 222. a.
2) Αλσιωανθεμον p. 15.
3) *Stirp. Siles.* p. 17.
4) *Prodr.* p. 100.
5) *ib.* p. 99.
6) *Hist. Univ. plant.* III. p. 506.
7) p. 501.
8) *Theatr. Bot.* p. 509.
9) p. 510.

retinuit LOESELIVS 10) MORISON 11) RAI 12) & SVTHERLAND 13). MERRETVS 14) *Pyrolam Alsines folio minore* dixit, OELHAVEN *Alsinanthemon* 15), AMBROSINVS *alsineanthemon vel alsinanthemon* 16) BARRELERIVS *Pyrolam longo folio flore albo singulari* 17). PLVKNETVS *Pyrolae affinem alsinanthemon nostram alpinam* 18). RVPPIVS 19), qui primus Characterem dedit, *Trientalem* CORDI & RIVINI. Idem nomen retinuit ERNDL 20) BVXBAVM 21) SIEGESBECK 22). *Trientalem* demum GEMEINHART 23) WALTHER 24) & LINNAEVS 25) KRAMERI *Tentamen* nondum vidi. MOEHRINGIVS, *alsinan-*

10) *Flor. Pruss.* p. 211.
11) *H. Oxon.* III. p. 505.
12) *Cat. stirp. Angl.* p. 246. *Hist. plant.* p. 1101, ubi florem facit pentapetalum.
13) *Hort. Edim.* p. 281.
14) *Pin. rer. Brit.* p. 99.
15) *Catal. plant. circa Dant.* p. 3.
16) *Phytolog.* p. 35.
17) *Icon. plant. in Gall. Ital. Hisp.* 1156. icon propria non optima.
18) *Almag. Bot.* p. 309.
19) *flor. Jenens.* p. 15. In Charactere floris segmenta & stamina omisit, fructum in tres carinas dicit dehiscere.
20) *Virid. Warsav.* p. 122.
21) *Plant. circa Hal.* p. 333.
22) *Primit. flor. Petrop.* p. 106.
23) *plant. circa Laub.* p. 11.
24) *design. plant. hort. sui.* p. 111.
25) *flor. Lapon.* 139.
26) *hort. priv.* p. 8. & 111.

alsinanthemi nomine Characterem nuperrime dedit, segmenta floris incerto numero recenset.

§. XXIII.

In eadem sylua frequens est Solidaginis species, summis Botanicis, RAIO, TOVRNEFORTIO & VAILLANTIO non cognita, licet omnino peculiaris sit. Flores habet solidaginis saracenicae, *semiflosculis* raris & omni charactere simillimos: Caulis & nascendi modus idem: *Folia* differunt, serrata equidem, sed adeo latiora vt longitudo latitudinis vix sit sesquitertia, molliora, & subtus lanuginosa: In *solidagine* vero *saracenica*, folia habent longitudinem latitudinis quintuplicem, dura praeterea & glaberrima: Quare tota facies magis ad *Iacobaeam Pannonicam IIII.* CLVSII accedit, a qua vero flore & defectu aurium sub foliis, & folio minus rotundo manifesto differt. Videtur omnino inter THALIANAS consolidae species esse, forte *Consolida saracenica alia 1)*, in qua tamen proportionem latitudinis nimiam facit. Deinde *Consolida sarracenica maior* LVGD. 2) vt pro rudi icone satis nostram refert; Melior tamen est icon *Virgae Aureae siue solidaginis latifoliae serratae* I. BAVHINI 3), quam CHABRAEVS 4) repetiit. Huc referremus

1) p. 27.
2) *Hist. gener.* p. 1271. flores dicit senecioni affines. Flores tamen radiati indicant non esse *senecionem montium Averniae*, dictum CHOMELIO.
3) *Hist. plant.* II. p. 1063.
4) p. 33?. mutato nomine. *Virga aurea Solidago sarracenica dicta latifolia serrata.*

mus *Solidaginem ſarracenicam dictam latifoliam ſerratam* LOESELII 5) niſi deſtitui lanugine moneret. An ſit *Virga aurea altera ſolidago ſaracenica* MORIS. PRAELVD. 6) folio minus ſpiſſo, non ſatis liquet: *Virgae aureae montanae latifoliae hirſutae* H. R. P. & SCHOL. BOTAN 8), ſola nomina habemus. PLVKNETIVS 9) iconem & noſtrae & LVGDVNENSIVM ſtirpi ſimilem dedit, cum nomine IOH. BAVHINI. An *Iacobaea Alpina latifolia foliis longioribus ſerratis* PONTEDER 10). Omnino videtur eſſe *Iacobaea nemorenſis latiore rigidiore & hirſuto folio* RVPPII 11), BVXBAVMI 12) ERNDTELII 13), ſub nomine IOH. BAVHINI a LISCHWIZIO 14,) relata ad *Iacobaeas*. Verum ſimilitudo nominum fecit, vt MORISONVS 15) & RAIVS 16) ſtirpem peculiarem I. BAVHINI miſcerent cum vulgatiſſima *Virga aurea latifolia ſerrata* fratris CASPARI diuerſiſſima 17) certe & flores

5) *flor. Pruſſ.* p. 286.
6) p. 323. probabile videtur. In *Hiſtoria* non habet.
8) p. 20. repetit MORISON *Hiſt. Oxon.* III. p. 124.
9) p. 390. T. 235. f. 1.
10) *Compend. Tab. Botan.* p. 140. non recedit.
11) *flor. Jenenſ.* p. 142.
12) *Enum. plant. circa Hal.* p. 144.
13) *Virid. Warſ.* p. 62. pluſculas plantas rariores ex RVPPIO repetit, vti fungos ſuos ad verbum ex HOFMANNI *Deliciis ſylueſtribus* exſcripſit.
14) *Diſſ. de Virg. Aureis* p. 27.
15) *Hiſt. Oxon.* III. p. 124.
16) *Hiſt. plant.* p. 279. cum ſigno ſtirpem ſibi non perſpectam fuiſſe.
17) Cl. etiam LISCHWIZ ſtirpes LOBELII, & PARKINSONI,

flores gerente in spicas, quae a *Virga aurea latifolia* exterorum non serrata, aut penitus non differt aut solis crenis: nobis enim nunquam tota absque crenis prouenit. Neque TOVRNEFORTIVS 18) neque VAILLANTIVS 19) errorem correxerunt. Iungenda fuerat apud VAILLANTIVM *Solidagini Saracenicae*, simillima sed diuersa species.

§. XXIV.

Cum ea nascitur *Virga aurea Broccenbergensis* THALII 1), varietas humilior minus serrata durior & glabra Virgae aureae vulgaris, qualem iconem elegantem dedit CAMERARIVS 2), & quae a BOCCONE 3) pro noua stirpe depicta est. *Acetosa montana maxima* 4) in iisdem syluis prouenit, speciosa varietas vulgaris Acetosae, iuxta LINNAEVM 5). Id monendum, reti-

SONI, veras Virgae Aureae varietates, ad suam veram Iacobaeam refert.

18) Qui stirpes fratrum coniungit secutus MORISONVM, p. 484.

19) nullam mentionem facit plantae IOH. BAVHINI.

1) p. 129.

2) EPIT. MATTH. p. 748.

3) *Virga aurea Alpina laurinis rigidioribus foliis Mus. de Piante* p. 33. T. XVI. Inde IHR. RAI. *Hist.* vol. III. p. 167. VAILLANTIVS equidem peculiarem facit *Mem. de l'Acad.* 1720. p. 396. Sed repugnat stirps simillima iconi, toties in *Alpibus* & *Jurasso* visa, diuersitate notabili, sed per gradus decrescente.

4) CB. *Oxalis maior Broccenbergensis* THALII. p. 82.

5) *Flor. Lap.* 130.

retinere eam in hortis ſuam proceritatem neque vnquam ad ſtaturam pratenſis ſpeciei redire, vti in amoeniſſimis hortis Ill. HVGONIS vidi *Hanouerae*.

§. XXV.

Ingreſſi paludem, vix ſuperabilem niſi per aggerem ligno ſtratum, quae accolis vocatur *Hunerbruch*, inmenſam vim vidi *Linagroſtidis alpinae* vnica ſpica caulem terminante. Eſt ea absque controuerſia *Gramen iunceum lanigerum* THALII 1) inuentoris, indicante id loco natali. *Iuncus Alpinus capitulo lanuginoſo* C. BAVHINI *in Prodr.* 2) atque THEATRO. 3) qui & ipſe ex Hercynia ſylua habuit, *Iuncus capitulo lanuginoſo ſiue Schoenolaguros* PIN. AMBROSINI 4) SCHEVCHZERI 5). *Iuncus alpinus cum cauda Leporina* IOH. BAVHINI 6), RAII 7) PLVKNETI 8), SCHEVCHZERI maioris, *Gramen Iuncoides alterum lanatum Danicum* PARKINS. 9) MORISONI 10). *Iuncus alpinus* bom-

1) p. 55.
2) p. 23. cum icone.
3) *Theatr.* p. 187. 188.
4) *Phytolog.* p. 303.
5) in *Agrostogr.* p. 302. & ic. opt. Tab. VII.
6) II. p. 514.
7) *hiſt. Plant.* p. 1306. *Cat. Angl.* p. 192, *Syn.* III. 436, minorem ſpeciem non habet.
8) p. 200. *Almageſt.*
9) coniungit RAI. & icon conuenit, *Theatr.* p. 1271.
10) *H. oxon.* p. 224.

bombycinus PARKINS 11). (non vero C. B.) 12) *Linagrostis sylvatica spica simplici* RVPP. 13) *Linagrostis spica singulari alopecuroides* VAILLANTII 14). *Linagrostis Alpina maior capitulo singulari minori* MICHELII 15) Ab hac specie Linagrostidis, differt habitu humiliori, foliis paucis breuibus, spica aut aeque magna aut maiori, vaginis rarioribus, cespite minori *Gramen tomentosum Alpinum & minus* CASP. BAVHINI 16) MORISONI 17) *Gramen tomentosum alpinum minus* PARK. 18) *Iuncus alpinus capitulo tomentoso maiori* SCHEVCHZERI 19) minoris, *Linagrostis alpina media capitulo singulari maiori*, MICHELI 20). Eam nos in M. *Gotbardo, Scheidek* & alibi in Alpibus lectam, ita conparauimus cum Hercynica, vt aliquanto latiora folia & culmum & spicam Alpina haberet, Hercynica haec omnia longiora. Id an a solo natali pendeat non dixerim. Vnam certe speciem fecit SCHEVCHZERVS 21) maior,

11) certo *Theatr.* p. 1272.
12) quae rarissima stirps est summarum alpium, vid. SCHEVCHZ. *Agrostrogr. Tab.* iam cit.
13) *Flor. Jenens.* p. 260.
14) *Bot. Paris.* p. 117.
15) *nov. gen.* p. 54.
16) *Theatr.* p. 60. ex Alpibus *Rhaetic.* & *Vales.*
17) *H. oxon.* III. p. 224.
18) *Theatr.* p. 1272.
19) *Agrostogr.* p. 304. & icon. T. VII.
20) l. c.
21) *Junco* enim *Alpino cum cauda Leporina Itin. Alp.* I. p. 41. quae maior species est, & humili quem addit in alpibus nasci, quae minor species est, nomina distincta non inponit.

ior, vnam LINNAEVS 22) nixus praeterea ſpecimine BVRSERIANO ſibi viſo. Nos iuncos C. BAVHINI non vidimus.

§. XXVI.

Tota haec palus fit ceſpitibus ex *Sphagni* 1) duabus ſpeciebus factis, cuius ideo meminimus, peruulgati equidem, quod ea ipſa capitula quae polline plena offendimus in *M. Bructero*, offendamus deſcripta a THALIO 2) depicta vero a DODONAEO 3) & LOBELIO 4) Anguſtifolii iconem hucusque nullibi vidi, eſt autem diuerſum omnino, & faciem ſuam diuerſam in eodem loco natali ſeruans. Capitula, vti totus habitus minor eſt, minora, ſimillima tamen gerit.

§. XXVII.

Ad fluuioli *die Ecker* lapidoſum littus, paſſimque in ſcrobibus ſummi etiam montis, prouenit *Ranunculus albo flore* 1), in Alpibus omnibus, ſed in humiliori earum

22) cui eſt *Eriophorum ſpica erecta caule tereti Fl. Lap.* 23.
1) *paluſtris candicantis* &c. DILL. CG. 229. & *Synopſ.* III. 104. nro. 1. & 2.
2) *In Broccenbergi iugo candida muſci ſpecies . . . . capitulum continens puſillum, cymbali verſus ſuperiora patentis figura, coloris ſpadicei*, p. 78.
3) *Muſcus paluſtris Pempt.* p. 472.
4) *Muſcus terreſtris vulgaris* eadem ic. Icon. II. p. 242.
1) *Ranunculus maximus Leucanthemos ſiue Aconitiformis* THAL. p. 101.

earum ſede, & in *Iuraſſo* frequens, qui folio quinquelobato amplo ſplendente, caule alto brachiato, ſapore non acri, floris demum colore ſatis ſe diſtinguit. Primus eum deſcripſit C. GESNERVS 2) MATTHIOLI 3) enim icon eo referri ſolita *Anemonoidi montano polyantho* longe eſt ſimilior: deinde DODONAEVS 4) & alii longo ordine. Magna eſt apud me auctoritas ingenui & diligentiſſimi viri CAROLI CLVSII. Sed vix tamen poſſum a me obtinere, poſt tot per alpes itinera, vt credam diuerſum eſſe a noſtro Ranunculum *montanum IIII.* 5) in *Pannon.* & *Hiſtoria* deſcriptum. Facies enim, flos, ſapor ipſe, locus notatus conueniunt. humilior habitus, flos minor, praecocior eruptio in florem poſſunt a cauſis exterioribus profecta eſſe.

§. XXVIII.

Ad eumdem riuum frequens naſcitur, *Myrrhis Broccenbergenſis* THALII 1) & VOLCAMERI 2) *Myrrhis montana* SCHWENKFELDI 3) *Meum Sileſiacum* forte

2) *M. fract. deſcr.* p 65. nomine *albi maioris*. In *Tabulis Collect.* vocat *Ranunculum ſylveſtrem album Fidertſche*, in *hortis Germaniae*, *Ranunculum montanum tertium Fidertſche Aretii* p. 275. a., in *append. Ranunculum album maiorem foliis Platani fere ſylveſtrem flore ſimplici* p. 295. b.

3) *Ranunculus* IIII. p. 613.

4) *Ranunculus albus externorum IIII. hiſt. plant. Coronar.* p. 288 ic. p 286. *quintus Pempt.* III. L.IV. c.3. p. 430. ic. p. 429.

5) *Pannon.* p. 369. 370. *hiſt. Plant. rar.* p. 236.

1) p. 77.

2) *Flor. Noric.* p. 296.

3) *Stirp. Sileſ.* p. 142.

CAMERARII 4): *Myrrhis palustris hercynica* IVNGERMANNI, HOFMANNI 5), RAI 6). THALIANAM stirpem neque C. BAVHINVS 7) neque FRATER 8), neque RAIVS 9) notam habuit. Est vero certissime, cum omnibus Synonymis modo dictis, *Myrrhis palustris latifolia alba & rubra* IRH. 10). Ad quam pertinere alibi dixi, *Seseli montanum, cicutae folio subhirsutum* C. BAVHINI 11): Cuius nomen repetiit, RAIVS 12) & MORISONVS 13), plantam neuter cognitam habuit. De eo vero & ex *herbario viuo*, & ex itinere in locum natalem facto mihi constat. An huc pertineat *Cicuta syluestris maioribus quam vulgaris foliis* CORDI 14) id ex paucissimis vocibus definiri non potest. Id addendum, semina longa bicorni Tuba sua insignia, striis conspicuis non notari; sicque

4) *hort.* p. 101.
5) *Flor. Altd. delic. sylv.*
6) *Hist. Plant.* III. p. 257. & *catal. stirp. exter.* 1694. p. 185.
7) qui in *Pinace* recenset sub titulo *Myrrhis Broccenbergensis* quid?
8) cui est *Myrrhis Broccenbergensis foliis Myrrhidis Italicae flore albo radice crassa nigra* III. p. 78.
9) *Hist.* 431. cum Asterisco.
10) cuius pulchram iconem RIVINVS dedit nomine *Myrrhidis palustris.*
11) *Prodr. Theatr.* p. 85. *Cat. plant. circa Bas.* p. 49. *Pin.*
12) *Catal. plant. exter.* 1694. p. 236. [Obiter obseruo *Montem Wasserfall* ibi dici vicinum *Scaphusiae*. Sed longe abest, *Basilea* vix duobus milliaribus Germanicis distans.] *Hist. plant.* p. 452. cum signo dubii.
13) *Hist. Oxon.* III. p. 286.
14) *Sylv. obseru.* p. 222. b.

ficque recte ftirpem noftram ad *Chaerophylla* relatam effe ab optimo BOERHAAVIO 15) qui nuper rebus mortalibus ereptus, omnibus veri bonique amantibus perpetuum fui deſiderium reliquit: vir ex hominum memoria ingenii magnitudine, animi vero modeftia & benignitate nemini fecundus.

§. XXIX.

Speciofa *Sonchi fpecies*, *coeruleus latifolius* 1), flore fpicato, in ipfis crepidinibus eiusdem riui frequens eft, denuo viſus nobis ad littora fluuioli *die kalte bode*, prope villam venatoriam *das Elend.* Eum THALIVS 2) etiam albo flore vidit.

§. XXX.

Inde adfcendimus ipfum montem qua parte propria magis voce *der Broken* vocatur. *Bryum* ibi vidi & quod icon eius non exftet, fculpi curaui 1). Eius *caules* valde ramofi, erecti tamen neque ad Hypni fpeciem repentes; *folia* latiuscula non adeo acuta, neruo medio valde confpicuo, feriatim & imbricatim caulem contegunt,

15) *Chaerophyllum latifolium paluftre flore albo & rubro. Ind. alt.* p. 70.

1) I. B. II. p. 1004. cuius pulchra icon, mutuo accepta a FRATRE, fculpta proftat apud CAMERARIVM *Epit. Matth.* p. 250.

2) *Intybus* πλατυφυλλος *hercynica* p. 62.

1) fig. 2.

tigunt, atque in speciem ex terete polygonam ambiunt; adulta nigricant. *Setae* ex caulis longitudine, bulbis rainus conspicuis adscendunt, rectae & saepe aristarum instar intortae, vnciales, raro ex summa stirpe prodeuntes. *Capitulum* erectum crassum ouatum fuscum, *calyptra* in acutissimam acum educta. Retuli ad *Bryum hypnoides erectum montanum, erectis capitulis acutis* DILLENII 2). Ad ligna putrida frequens ibi prouentus est *Lichenis*, qui modo simplex, modo prolifer coccineis fungosis verrucis ornatur. Eum non rarum certe, ideo nomino quia THALIVS 3) longe primus eum descripsit. Quid sentiendum de fungosis istis excrescentiis, an morbus aut exuberantis succi vicium? suadet figura irregularis, prouentus in siccis & moribundis lichenibus, analogia Agaricorum. Repugnat constantia horum scutorum in eo Lichenum genere, quod ramis arbusculas exprimit.

§. XXXI.

In eadem via, quae fluuiolum sinisteriorem diu obseruat, *Polyporum* cespitosum ligno haerentem decerpsimus. Tota substantia dura coriacea filamentosa fuit. Figura infundibuli, intus pilis in concentricos circulos dispositis fuluis pubescebat, externa facies albida & glabra, poris frequentibus distincta, quos efficiebant breuissimae & vix percipiendae laminae. *Polyporum* dicimus, ob adfinitatem & naturam ficciorem, tubuli vero

2) Rat. *Synops.* III. p. 94. nro. 12.
3) *Lichen* circa *Andersbergam*, p. 73.

vero Suillum faciunt, licet duplicem substantiam non habuerit. Non absimilis erat *Polyporo exiguo Alpino fuluo infundibuliformi pediculo breuiori* 1) MICHELI.

§. XXXII.

Passim ibi *Osmunda lunato folio* proueniebat, & *Lichen terrestris folio Eryngii* BVXBAVM 1), cuius synonyma recenset MICHELI 2). Verum ante omnes scriptores, quos excitat, CORDVS 3) ipse hunc Lichenem viderat, dixeratque *Muscum crispae Lactucae similem.* CAMERARIVS 4) etiam iconem eius qualemcunque exhibuerat. Quaerit de eo LINNAEVS 5), quomodo possit in cibum recipi, cum SIBBALDO 6) & BORRICHIO 7) teste aluum vehementer ducat. Respondet BORRICHIVS 8), & ROBINSON 9), vere primo purgare, reliqua aestate exsiccatum in farinam fieri edulem,

1) *nov. gen. plant.* p. 130. T. 70. f. 10.
1) *Centur. plant.* II. p. 11. T. VI. f. 1.
2) p. 85. T. 44. f. 4. qui & scuta vidit, oppido rara, & quae offendere nunquam mihi datum est.
3) *Sylv. obseru.* p. 221. a.
4) EPIT. p. 783. ic. 2.
5) *Flor. Lapon.* 445.
6) cui est *Muscus in Islandia purgans. Prodr. hist. natur. Scot.* p. 39.
7) *Act. Hafniens.* A. 1671. p. 126.
8) ibid.
9) apud RAIVM. *hist.* p. 114. cui est *Muscus Islandicus* BARTHOLINI.

H

dulem: exſpirante forte ea quam ſemper in eo percepi ſumma amaritudine. Neque obſtat, quod purgans cum ſit, egregium vulnerarium & conglutinans dicatur a BREYNIO 10), Gratiola enim, validum vtrique Catharticum, pro ſummo vulnerario a ruſticis noſtris habetur.

§. XXXIII.

Plurimum ad terram ibi prouenit *Lycopodium caule erecto ſpica glabra terminato* eximii LINNAEI 1) cuius inuentor videtur AGERIVS 2), miſtum vulgari *Lycopodio*. *Vitis* etiam *Idaeae* plura genera frequentia naſcuntur per paludoſa prata montis, proprie magis BRVCTERI nomen gerentis. Inuenimus ibi *Vitem Idaeam foliis oblongis crenatis fructu nigricante*. Deinde *Vitem Idaeam foliis ſubrotundis non crenatis baccis rubris*, ad quam aliquae obſeruationes videntur addendae eſſe. Namque TRAGVM huius inuentorem fecit CASP. BAVHINVS, qui tamen in *Myrtillo exiguo* 3) non huius ſed manifeſte admodum *vulgaris fructu nigro* deſcriptionem dedit, cum icone minus bona. Inde etiam factum eſt, vt ſub titulo *Myrtilli exigui* AMBROSINVS 4) & TITA 5) noſtram

10) *Muſcum pulcbrum terreſtrem ſanguineum* dicit in E.N.C. *Dec.* I. *ann.* III. *Obſ.* 289. cum icone non mala.

1) *Flor. Lapon.* 419.

2) apud I. BAVHINVM p. 767. ſub *Muſco terreſtri foliis retro reflexis.*

3) p. 974.

4) *Phytolog.* p. 368.

5) *Hort. Maurocen.* p. 125.

ſtram propoſuerint. Porro folia noſtrae euidenter ſubtus punctata ſunt, vt valde manifeſtum ſit CASP BAVHINVM hanc prae oculis habuiſſe, quando *Vuam Vrſi*, diuerſam vtrique & punctis carentem, dixit *Vitem Idaeam foliis carnoſis punctatis*, quae voces diu mihi impoſuerunt. *In herbario viuo C. B.* vti paſſim aliqua ita arbores in primis fere perierunt pluuiae iniuria, neque potuerunt conſuli. Deſcriptioni floris addi poteſt, quod gemelli apices quatuor cornua longiuſcula educant, & ita conglutinati ſint ad ſimilitudinem ſtaminum in *Viola*, vt *monadelphiam* omnino imitentur, euidentius quam *Hypericum* aut *Geranium*; *Tuba* vero apice incuruo ſit, quod RIVINIANIS ſufficere deberet ad plantam in Irregulares amouendam. *Fructus* in patria mea edules non habentur, multo minus ad delicias referuntur 6). Primus eius meminit C. GESNERVS noſter in deſcriptione M. FRACTI 7). THALIVS 8) *Vitem Idaeam rubram* dixit. Haec in omnibus ſyluis editioribus *Hercyniae*, plane vti in *Iuraſſo* & *ſubalpinis* vulgatiſſima eſt.

§. XXXIV.

Paludes magis ſequitur *Myrtillus grandis* 1) TRAGI, quod ſynonymon cum illo THALII 2) male ad aliam

 ſpeci-

6) vti in Suecia & Laponia teſtante LINNAEO *flor. Lap.* 144.
7) *Vitis Idaea rubri acinis* p. 63. In *Collect. Tab. Vitem Idaeam in alpibus rubram* vocauit, ed. II. p. 115. in *hortis* Germaniae *Vitis Idaeae ſpeciem alteram acinis rubris* p. 287.
8) p. 129.
1) L. III. c. 13. p. 974. abſque icone.
2) *Vitis Idaea nigra maior*. p. 129. ad ſpeciem diuerſiſſimam foliis oblongis albicantibus quae III. TABERN. & CLVSII.

ſpeciem retulit CASP. BAVHINVS. Inuentor TRAGVS eſt, deinde *du* CHOVL 3) eius meminit, deſcriptionem & iconem primam dedit CLVSIVS 4). Baccae nigrae ſunt, iis inebriandi vim tribuit RVPPIVS 5) quam in vulgi ſermonibus receptam de *Myrtillis* M. Bructeri, ad *Empetri* baccas refert THALIVS 6). In patria mea in vſus humanos non recipiuntur.

§. XXXV.

Paludes amat etiam *Oxycoccus*, ſed humiliores, cum *Myrtillus grandis* in ſummas Alpes adſcendat 1). Eum CORDVS 2) primus propoſuit & nomine donauit. Prima icon eſt C. GESNERI 3), elegans. Flos manifeſto monopetalos, ſed in quatuor portiones profundiſſime ſecedens 4); antherae non cornutae. Baccae cum ſaccharo edules apud Batauos 5), nobis in menſis ignotae 6).

Ad

3) *humilis frutex cuius baccae Airelles, deſcr. Pilat.* apud GESNER. *fract.* p. 74.

4) *Vitis Idaea* II. *Pannon.* p. 77. 80. *Hiſt. rar.* p. 61.

5) *Vaccinium altiſſimum foliis ſubrotundis exalbidis flor. Ien.* p. 39. poſt CAMERARIVM *in hort.* p. 128.

6) p. 41.

1) in ipſo *Gemmii* vertice & *Gothardo* viſus.

2) *Oxycoccum Hiſt. plant.* L. II. c. 63. cum bona deſcriptione.

3) ibid.

4) quod recte obſeruat eximius LINNAEVS. *flor. Lap.* 145.

5) DODON. *Pempt.* VI. L. II. c. 9. p. 770. *Vaccinia paluſtria.*

6) vti neque apud Suecos & Lapones edules habentur LINN.

§. XXXVI.

Adfinis Vitibus Idaeis est *Andromeda*, foliis contractis ad margines, vt superficiem pronam eleuatae orae ambiant. Prouenit propius iam verticem BRVCTERI in paludosis pascuis, amoeno spectaculo, recentibus germinibus corallinis, petiolis pendulis vna cum flore pulchre purpurascentibus. Hanc omnino primus proposuit THALIVS, *Myrtumque tenuifoliam* dixit 1) IOH. BAVHINVS descriptionem & Iconem dedit, & dixit *Vitis Idaeae affinem poliifoliam montanam* 2) quod nomen non corrupit CHABRAEVS 3), vt saepe quidem solet. Est porro *Rosmarinum syluestre nostras* PARKINSONI 4). *Vitis Idaea Rosmarini folio auersa parte candido & neruoso* LOESELII 5). *Erica foliis roris marini flore amplo* VESLINGII 6) *Erica alpestris rorismarini incano folio flore purpureo* TITAE 7) *Rosmarinum syluestre* MERRETI 8), *Erica rorismarini folio* RAII 9), *Erica humilis Rosmarini folio Vnedonis flore capsula cistoide* PLVKNET 10). *Erica palustris flore purpurascente, pendulo, petiolo*

1) p. 78.
2) *Hist. Vniv.* Vol. I. l. V. p. 525.
3) p. 41.
4) *Theatr.* p. 76.
5) *Flor. Pruss.* p. 289.
6) *Cat. plant. Patav.* apud TITAM.
7) *Hort. Maurocen.* p. 68. omnino videtur. In *Itinere* vocat *Ericam alpinam palustrem Rorismarini folio flore purpureo.*
8) *Pin. rer. Britann.* p. 106.
9) *hist. plant.* II. p. 1489.
10) *Almag. Bot.* p. 136. T. 175. f. 1.

tiolo longo rubro rorismarini folio RVDBEK 11) *Ledum paluſtre noſtras arbuti flore* RAII 12). *Poliifolia* BVXBAVM 13) *Ledoides rosmarini foliis rigidis ſuperne laete viridibus inferne albis floribus dilute rubentibus* SIEGESBECK 14), *Ericoides flore rubro ſiue purpureo* HEIST. 15) *Andromeda foliis alternis lanceolatis margine reflexis* LINNAEI 16). Flos Ericae figuram habet; Staminum proportio, fructus & numerus ſegmentorum floris Chamaerhododendri eſt. CAMERARII *Vitis Idaea Bavarica baccis rubris inſipidis* huc non, videtur pertinere: vid. RAI ad eum titulum.

§. XXXVII.

Tandem & *Empetrum* verſus verticem montis frequens naſcitur, ſtaminibus nunc onuſtum, & florens. Hoc a MATTHIOLO 1) primum deſcriptum, in *Bructero M.* inuenit AEMILIVS 2), deinde THALIVS 3) atque baccas inebriare atque deliria gignere monuit, quod quidem neque BORRICHIVS 4) neque LINNAEVS 5) admittunt.

Supe-

11) *Catal. ſtirp. ex Lapon.* in *Act. ſuecic.* 1720. p. 97.
12) *Syn.* III. p. 472.
13) *Act. Petropol.* vol. II. p. 345.
14) *Primit. flor. Petrop.* p. 63.
15) *Catal. Hort. ann.* 1731. monente LINNAEO, ſynonyma enim deſunt.
16) *Flor. Lapon.* 163. cum icone rami T. 1. f. 2.
1) p. 154.
2) qui *Corin Broccenbergicam* dixit apud THALIVM.
3) *Erica baccifera Matth.* p. 41.
4) *Act. Hafnienſ.* 1673. p. 161.
5) *Flor. Lapon.* 305. an THALIVS popularem famam, a *Myr-*

§. XXXIX.

Superatis dumetis quae vertici proxima sunt, & in ipso culmine montis, magna vis *Pulsatillae albae* prouenit, plane similis illi quae in *Iurasso* & *Alpibus* frequens nascitur, flore albo, ad petalorum ortum exterius coeruleo colore tincto, foliis myrrhidis minute diuisis. Est tamen in vniuersum habitus minus villosus & flos ipse minor. Inuentor CORDVS 1) est, icon prima CLVSII 2). *Pulsatilla Apii folio vernalis flore minore* SCHEVCHZERI 3) sub alieno nomine est eadem nostra, vt ex descriptione adparet.

§. XXXX.

Lapidibus in culmine copiose irrepit, *Bryum hypnoides capitulis plurimis erectum lanuginosum* DILLENII 1) foliis ex latiusculo ortu in pilum crispum eductis, capitulis exiguis ouatis in setis breuibus erectis per caulis longitudinem frequenter prouenientibus. Huc aliqui *Muscum montanum* TABERNAEM. 2) ex leui coniectura. An *Muscus capillaceus densissimus lanuginosus albouiridis apicibus niueis* SCHEVCHZERI 3)? non liquet, & fere mallem

tillo grandi per errorem transtulit in Empetri baccas? videtur.

1) *Ranunculi XI. species* hist. L. II. c. I. p. 121. b.

2) *Anemone sylvestris II.* Hist. p. 245. cum icone, & *Anemone montana pulsatillae folio* PANN. p 382. descr.

3) *It. Alp.* IV. p. 339.

1) *Synops. Rai.* III. p. 97.

2) p. 809.

3) *It.* VII. p. 516.

mallem referre ad *Sphagni* 4) ſpeciem. An *Muscus ericetorum hirſutie canescens & ramoſius* RVPPII 5)? non repugnat.

§. XLI.

Cum Pulſatilla vberrime prouenit *Hieracium alpinum pumilum folio lanuginoſo:* cui *Radix* vix obſequens, lignoſa, *Caulis* dodrantalis, aphyllos nonniſi ligulas quasdam graciles & ſparſas paucasque adnatas habet. *Folia* cum flauedine virentia longos albos pilos educunt, longa, gracilia, ambitu alias integro, alias vagis dentibus ſinuato. Ex villoſiſſimo *calyce* nigro, cuius lanugo alba eſt, *Flos* flauus, petalis quinquedentatis. Inuentor THALIVS 1) eſt, qui *Hieracii minoris ſpeciem Broccenbergo peculiarem* vocauit. Iconem primam dedit COLVMNA, cui eſt *Hieracium pumilum II. Fr. Gregor* 2). Ex eo prouenit *Hieracium alpinum pumilum folio lanuginoſo* CB. 3) VAILL. 4) *Hieracium alpinum pumilum lanuginoſum* 5) PARK. *Piloſella monoclonos non repens Alpina minor lanuginoſa amplo flore* 6) MORISONI. *Hiera-*

4) quod in *ſyn. Rai.* quartum eſt p. 105.
(5 *flor. Ienenſ.* p. 292.
1) p. 57.
2) *Ecphras.* II. p. 29. *ic.* p. 30. exiguum ſpecimen,
3) Pin.
4) *Memoir. de l'Acad.* 1719. p. 239. cum ſynonymo alieno PLVKNETI.
5) p. 799.
6) *H. Oxon.* III. p. 78. S. VII. T. 7. f. 5. ex COLVMNA.

Hieracium alpinum pumilum II. RAII 7). *Dens Leonis Alpinus minimus pilosellae folio* TOVRNEFORTII 8) an & SCHEVCHZERI 9) *Hieracium alpinum angustifolium villosum* 10) SCHEVCHZ.; *Hieracium alpestre pilosum angustis longioribus foliis flore pallente* TITAE 11) pro noua planta exhibitum. *Hieracium villosum alpinum flore magno singulari caule nudo* RAII 12) *Hieracium caule vnifolio & vnifloro calyce villoso* LINNAEI 13).

Ab hoc, caule folioso & foliis omnibus dentatis diuersum est, caeteroquin simillimum, *Hieracium alpinum folio acuto, molli, lanuginoso, dentato* BVRSERI 14) *Hieracium forte alpinum lanuginosum longifolium leuiter dentatum* VAILLANTII 15).

Huic denuo ita adfine est, vt proximum sit, aliud quod ab eo, quod in Bructero prouenit, foliis latioribus ad ipsum etiam ramosum caulem frequentibus, latiusculis, sinuatis & obtusis; a stirpe, quam BVRSERO tribuimus, foliis latis non dentatis differt, simillimum villo foliorum & calycis, ipsoque flore. Ea est *Hiera-*

cium

7) *hist. Plant.* p. 241. cum asterisco.

8) *hist. des plant. aut. de Paris* p. 54. & IRH.

9) *It.* IV. p. 333. absque descriptione; verum cum nostra stirps in eodem Itinere alio cum nomine recenseatur, haec potius *Pilosella* videtur magis incana summarum Alpium.

10) in eodem *Itin.* IV. p. 336. certo.

11) *Itin.* post *hort. Mauroc.* omnino videtur.

12) *Syn.* III. T. VI. f. 2, bene nisi aliquid in habitu desideres.

13) *flor. Lap.* 283.

14) *Act. Suecic* 1724. p. 502. Ex Gemmio M.

15) *Memoir.* l. c. p. 241. cum synonymo I. BAVHINI, quod ad vicinam plantam statim dicendam pertinet.

cium alpinum hirſuto folio CLVSII in *Pann.* 16) *alpinum V. villoſum in hiſtor.* 17) *Hieracium V. Pannonicum* CAMERAR. 18) *Hieracium alpinum hirſuto folio V.* CLVSII *quodammodo incanum* IOH. BAVHINI 19) exſcriptum ex CLVSIO, & denuo *Piloſella ſiue Pulmonaria lutea anguſtiori folio valde piloſa duplex* 20) eiusdem cum propria deſcriptione & icone ſtirpis ex Montibus Geneuenſibus petitae, vbi & ipſi eam legimus. Priorem CHABAVEVS *Hieracium alpinum hirſuto folio flore hieracii luteo* 21) vocat, in alterius nomine vocem *duplex* 22) ſolam omittit, idque nomen poſt CHABRAEVM MORISON 23) & RAIVS 24) retinuit. RAIVS alibi 25) *Philoſellam ſiue pulmonariam luteam anguſtiori folio valde piloſam alteram* dixit. Ex CLVSIANA demum ſtirpe natum eſt, *Hieracium alpinum latifolium villoſum magno flore* C. BAVHINI 26) PARKINSONI 27) MORISONI 28) HERMANNI 29) RAII

16) p. 643. icon v. p. 646.
17) p. CXLI.
18) *Hort. Med.* p. 75.
19) II. p. 1027. ipſum non vidiſſe ſtirpem CLVSII adparet.
20) Varietas nempe in foliis imis, quorum pediculus modo longior modo breuior eſt, etiam nobis obſeruata.
21) p. 326.
22) p. 325.
23) *H. oxon.* III. p. 31.
24) *Hiſt. Plant.* p. 240.
25) *Catal. ſtirp. exter.* p. 204.
26) PIN.
27) *Theatr. Botan.* p. 359.
28) *H. oxon.* III. p. 70.
29) H. L. B. 315. *Flor. Bat.* p. 21.

RAII 30) MAGNOLII 31) TOVRNEFORTII 32) TITAE 33) SCHEVCHZERI 34) PONTEDERAE. 35) *Hieracium V. villosum Clusii* MVNTINGII 36) *Hieracium alpinum latiore folio pilosum flore maiore* PLVKNETI 37) cum propria & bona Icone. A *montano tomentoso* 38) diuersissimum est. Quae omnia quando collata sunt, adparet tres stirpes modo descriptas, conuenire longo villo folii, & calycis, huiusque nigredine, colore demum folii flauido, & mollitie, magnitudine & colore floris: Ita tamen, vt primum caulem pene aphyllon, folia ad radicem longiora & angustiora habeat: Duo reliqua caulem foliosum & folia latiora. Et eorum prius quidem serrata, alterum, quod simul ramosius, multiflorum & reliquis amplius est, integra. Secundum a primo vix satis differt, a tertio euidenter, quod & a primo certissime diuersum est. Primum in *Bructero* & *Gothardo* M. alterum in *Gothardo*, tertium in omnibus culminibus *Iurassi* & alpibus lectum est.

I 2 Circa

30) *Catal. stirp. exter.* p. 114. *hist. plant.* p. 239. cum nota qua plantas sibi incognitas distinguit.
31) H. R. M. p. 98.
32) I. R H.
33) *hort. Maurocen.* p. 89.
34) *It. Alp.* I. p. 39. bona descriptio.
35) *Dissert.* p. 91.
36) *waare oeffening van de Plant.* p. 454.
37) *Almag.* p. 184. & T. 194. f. 2. bona ic.
38) VAILLANTIVS hoc admiscet, breui suo tomento & toto habitu distinctum, atque pulcherrime depictum in *Hort. Eltham* ic. 181. Verum neque icon *Hieracii latifolii pilosi coccinei vmbellati Indici* PLVKNET. T. 154. f. 4. vllo modo stirpi nostrae respondet.

§. XLII.

Circa casam in vertice Bructeri M. exstructam, stirpem denuo vidi, quam in Alpinis pratis *M. Scheidek & Neunenen* olim inueneram, & ex Bohemiae montibus miserat amicissimus HAENELIVS Schneebergensium Medicus. Eam cum pro noua tunc haberem descripsi 1); sed cum aliqua festinatione. Quare nunc, & synonyma & descriptionem meliorem visum est addere. *Radix* ex multis teretibus fibris, absque conspicuo carpo in imum caulem coeuntibus. *Scapus* a dodrantali ad cubitalem, *folia* ad terram pluscula, lata, & obtusiora quam in plerisque Orchidibus, si *palmatam flore viridi* exceperis, ad caulem angustiora acutiora. *Spica* florum mediocriter densa, interiectis, vti in Palmatis fieri solet, foliolis paulo longioribus quam ouarium. *Ouarium* contortum de more, duarum linearum longitudine. *Flos* ex albo herbaceus dimidia parte longior. *Galeae* foliola quinque, quorum alia tria ex albo pallentia magis conspicua sunt, duo minora lutea ex virore. *Barba* 2) trifida, simplex recta protensa, segmento medio maiori. *Calcar* 3) inflatum conicum vnius lineae longitudine. *Cucullus staminum* nihil peculiare habet. *Apices* lutei. Odore destituitur. Primus hanc stirpem proposuit LOESELIVS 4) deinde in montibus helueticis lectam SHERARDVS 5), cum BOBARTO communicauit, & BO-

1) *Orchidem palmatam alpinam spica densa albouiridi* vocaui, *Com. Lit. Phys. Techn. Med.* 1733. p. 20.

2) MICH. l. c. B.

3) ib. C.

4) cui est *Orchis palmata palmis inuersis flore albo.* Flor. Pruss. p. 182.

5) qui in *catal.* inserto *Catal. stirp. extex.* RAII. 1694. vocat *Orchidem Palmatam montanam latifoliam floribus in spica densa albis tantillo lutei admixto* p. 400.

BOBARTVS 6) quidem cum *Orchide pusilla alba odorata radice palmata* Angliae indigena eamdem fecit. PLVKNETVS 7) & RAIVS 8) videntur distinguere. Quam litem suam non fecit CHOMELIVS, neque nos definire possumus. CHOMELIVS pro noua planta descripsit, & ob radicis fibras in carpum non connascentes, *Limodoris* adcensuit, repugnante omni habitu, dixitque *Limodorum montanum flore albo dilute virescente* 9). MICHELIVS nouam iconem dedit, & nomen fecit *Pseudorchis alpina flore herbaceo* 10). Quamquam, vt verum fatear, radicis dignitas tanta esse non videatur, vt stirpem omni fabrica simillimam Palmatis, ab iis auellas. An etiam *Orchis palmata thyrso specioso longo dense stipato ex viridi albente* RICHARDSONII 11)? non satis liquet. An *Orchis flore albo minimo* MERRETI 12)?

§. XLIII.

In scrobibus ad verticem, *Polygonatum tenuifolium* CORDI 1) vidimus, quod quare *maius* & *minus* fecerit THALIVS 2), non video. In decliui vero parte montis, quae pagum *Ilsenburg* spectat, vnicam stirpem *Mei*. Neque praeterea aliquid singulare obuenit, ea die qua per *Ilsenburgum* pagum metallis celebrem, *Wernigerodam* petiuimus.

§. XLIV.

A *Wernigeroda* ad *Specum Baumannianam* iter facientibus aliquoties visus est pilosus in *Hieracio murorum philosissimo* tumor,

I 3

6) cui est *Orchis palmata pusilla alba odorata* H. Oxon. III. p. 499.
7) *Almagest.* p. 271.
8) *Cat. stirp. angl.* p. 217. *Hist. plant.* p. 1225. *Syn. III.* p. 381.
9) *Mem. de l'Acad. des scienc.* 1705. p. 517. ex Aruerniae montibus.
10) *nov. gener. plant.* p. 30. & T. 26.
11) apud RAIVM *synops.* III. p. 382.
12) *Pin. rer. Brit.* p. 86.
1) *Hist.* L. I. c. 86. p. 113.
2) p. 85.

tumor, qui fuluo crine, modo adsidens radici, modo angulis caulium, aliquam & rudem imaginem musculi sedentis exhibet. In syluis *Brocomagi* visus fuerat morbus iste elegans a TRAGO, dictus etiam 1) CHEMNIZIO 2) & RVPPIO. 3) HEVCHERVS vero, vt nouum nomen ob eum tumorem faceret *Hieracio myophoro* 4) non admodum erat necesse. STOBAEVS 5) etiam, & LINNAEVS 6) eius meminerunt. In pratis, sub iisdem syluis, copiose prouenit *Filipendula*. In supercilio *specus Baumannianae* vbique, *Geranium sanguineum maximo flore*, raro inter *Gerania* exemplo monanthos, cuius iconem non bonam CLVSIVS 7), optimam dedit BESLERVS 8).

§. XLV.

Plures omnino, pulchrasque stirpes alit Hercynia sylua, quod ex THALIO satis adparet, & certius persuasit nobis fasciculus plantarum indigenarum Hercyniae missus ab illustri Viro *Aug. Ioh.* HVGONE Archiatro Brittannico. Sed plures hoc in itinere non vidimus, obstabant praeter tempestatem pluuiam aliae quaedam difficultates. Alterius aestatis labor, vt speramus felicior erit. Comites autem nostri Itineris fuerunt *Fridericus Ludouicus Christianus* CROPP, qui hanc Dissertationem defendit, *Iohannes Christophorus Ludouicus* SEIP, celeberrimi medici Pyrmontani IOHANNIS PHILIPPI filius, *Carolus Philippus* GESNER, I. M. F. *Iohannes Arnoldus Iulius* RICHERS, Hoyensis, *Ioachimus* FVRSEN Holsatus, *Iohannes Henricus* HOFMEISTER Hildesiensis. *Fridericus Ludouicus* ENGELSTAETTER Dresdensis, omnes Medicinae Cultores, Iter execunte Iunio perfecimus.

1) p. 77. 2) *Catal. plant. circa Brunsv.* p. 43. cum propria icone in *Adpendice* n. 7. 3) *Flor. Ienens.* p. 163. 4) *Nov. prov. hort. Med. Witteb.* 1713. p. 74. cum icone. 5) *Act. suecic.* ann. 1723. p. 415. 6) *Flor. Lapon.* 229. 7) *Geranium haematodes Pannon.* p. 419. *histor.* CI. CII. Eadem icone vsus est LOB. ic. 660. 8) *H. EYST. Vern. Ord.* I. T. XVI. f. 1.

* * *

THESES BOTANICAE.

I.

Methodus naturalis, coniungit ſtirpes ex maiori numero conuenientium characterum, licet unus vel alter manifeſto differant; Aſarum & Ariſtolochiam, Rutam, Moſchatellinam & Hypopityn.

II.

Diſtinguit ſtirpes pluribus characteribus diuerſas, etſi vnus vel alter manifeſto conueniat, Veronicam a Pinguicula, Verbaſcum a Digitali, Saxifragiam ab Vmbelliferis.

III.

Methodus artificialis, coniungit plantas pluribus notis diuerſas & vnica conuenientes: Veronicam & Salicem, Moſchatellinam & Solanum, Valerianam & Echium.

IV.

Methodus artificialis, diſtinguit ſtirpes pluribus notis conuenientes, diuerſas vnica, Echium ſeparat ab Aſperifoliis, Saponariam & Caryophyllum a Lychnide, Aſcyron ab Hyperico.

V.

An noua methodus petenda a proportione Staminum ad Tubas & ad petala, horumque ad calycem proportione? Medetur malis quibusdam a numero ortis, ſed manet artificialis, ſeparat Alſinen mediam a reliquis, Myoſotides a ſe inuicem &c.

THESES CHIRVRGICAE.

VI.

Sectio calculi Rauiana vix vnquam aperit Veſicam ipſam.

VII.

Sed fit continuatio Sectionis adparatu magno, ita vt haec anterior ſit & a Veſica remotior, Raviana poſterior & ipſos ceruicis terminos aperiat.

VIII.

Manet tamen eius praeſtantia, quod adtinet inſtrumentorum Iter facile, & minus incontinentiae atque lacerationis periculum.

IX.

Adparatus altus alias ſuccedit, alias minime, nullo vitio Chirurgi, neque facile eſt diſtinguere quando felix futura ſit operatio quando minime.

X.

Adparatus paruus a RAVIANO parum differt, & vix niſi quod directe admittat inciſionem, Rauianus oblique.

XI.

THESES ANATOMICAE.

XI.

Vena alla Cordis perpetua a finu dextro in oftium Mediae, recipiens faepe innominatas.

XII.

Vena anterior Cordis rariffima, fed vifa eft tamen inferta in coniunctione auris dextrae cum Vena Caua fuperiori.

XIII.

Vifus eft vere in homine ductus a BARTHOLINO defcriptus, neque infrequens eft.

XIV.

Incifiuus ductus, in recente cadauere patulum eft infundibulum fetam transmittens.

XV.

Vafa lymphatica a Ventriculo ampliffima pene omnium, ad receptaculum abeunt.

THESES PHYSIOLOGICAE.

XVI.

Quid fit in fyftemate fpirituum, de fpiritu qui mufculum in motum egit? An refluit ad cerebrum? minime, fieret fenfus: an abit in venas? cur non prius?

XVII.

Per eadem vafa & tranfpirari & nutriri neceffe eft.

XVIII.

Fit ergo vera tranfpiratio per Vafa generis minimi

XIX.

Diaphragma ftringit Oefophagum utique, & relaxatur in vomitu.

XX.

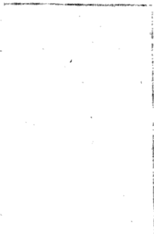
Vomitus fit vel fola conuulfione ventriculi, vel adcedente conuulfione mufculorum abdominalium.

(o)

768

